

SPRAWOZDANIE ROCZNE ANNUAL REPORT

2022

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r.

o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

SPRAWOZDANIE ROCZNE ANNUAL REPORT

2022

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

OPRACOWANIE
Zespół Kontroli Wewnętrznej

TŁUMACZENIE
Biuro Współpracy Międzynarodowej

REDAKCJA
Izabela Zdrojewska

IJHARS

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
Aleje Jerozolimskie 98
00-807 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

Warszawa, maj 2023 rok

Zdjęcia: [Pexels.com](https://www.pexels.com), [Pixabay.com](https://www.pixabay.com)

REALIZACJA
OMIKRON Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI/ Contents

WSTĘP/ Introduction

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2022 ROKU/ Aims, tasks and organisation of AFQI in 2022

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI	12
2. Zadania IJHARS/ Tasks of AFQI	14
3. Organizacja IJHARS/ Organisation of AFQI	19
3.1 Struktura organizacyjna/ The organisational structure	19
3.2 Baza laboratoryjna/ Laboratories	19
3.3 Zarządzanie jakością/ Quality management System	21
3.4 Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development	21

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2022 ROKU/ Performance of AFQI tasks in 2022

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures	24
2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion.	27
2.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Marketing quality control of agricultural and food products.	27
2.1.1 Zmiany w przepisach dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Changes to the provisions concerning quality control of agricultural and food products	27
2.1.2 Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market	28
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	28
• Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/ Area of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan	29
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products	30
• Wyniki planowych kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit, vegetables and potatoes	31
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych/ Results of planned marketing quality inspections of feedstuffs for domestic animals	32
• Wyniki planowych kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/ Results of planned inspections on the marketing and labelling of materials and articles intended to come into contact with food	32
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspektor of Agricultural and Food Quality	33
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	34
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora i wojewódzkich inspektorów JHARS w związku z sygnałami od konsumentów/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspektor of Agricultural and Food Quality and Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality related to signals from consumers	34

• Skoordynowany Plan Kontroli (SPK) jakości handlowej miodu/ Coordinated Control Plan of the marketing quality of honey	34
• Kontrole w ramach mechanizmu „Nadzwyczajna pomoc dostosowawcza dla producentów jabłek”/ Checks within the mechanism of exceptional adjustment aid to producers of apples	35
2.1.3 Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage.	36
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	36
• Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage.	36
2.2 Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy	37
2.2.1 Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming	37
• Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego/ Changes to the provisions on organic farming	37
• Przepisy UE dotyczące rolnictwa ekologicznego/ EU provisions on the organic farming	39
• System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming.	41
• Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies	42
• Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings	43
• Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwach ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors premises, importers of organic products and operators placing organic products on market	44
• Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers	45
• Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries	45
• Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules	46
• Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Keeping records of organic farming inspectors	46
• Inne zadania realizowane na rzecz rolnictwa ekologicznego/ Other tasks related to organic farming.	46
• Postępowania wyjaśniające, dotyczące notyfikacji o niezgodnościach zgłaszanych przez państwa członkowskie UE na polskie produkty ekologiczne i notyfikacje zgłaszane przez Polskę/ Investigation proceedings following notifications of irregularities reported by the EU Member States on Polish organic products and notifications reported by Poland	47
• Spotkania z jednostkami certyfikującymi/ Meetings with control bodies	47
• Inne spotkania/ Other meetings	47
2.2.2 Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products	48
• Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products	48
• Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies.	48
• Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products	49
• Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products	50
2.2.3 Kontrola ex-post/ Ex-post control	51
2.2.4 Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months	52
2.2.5 Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market	53
2.2.6 Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Sign (TFF)	53

2.3	Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision.	54
2.3.1	Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market	54
	• Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties	55
2.3.2	Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market.	55
2.3.3	Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system	56
	• Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses	56
	• Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses	57
2.3.4	Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market	59
2.3.5	Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions	59
2.3.6	Nadzór nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców uprawnionych do pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych oraz ustalenia klas jakości świeżych owoców i warzyw/ Supervision of the performance of activities by assessors authorised to take samples of agri-foodstuffs and to determine quality classes of fresh fruit and vegetables	59
2.4	Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity.	61
2.4.1	Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products	61
2.4.2	Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting of exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry.	61
2.4.3	Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors	62
3.	Współpraca z organizacjami i instytucjami/ Cooperation with organisations and authorities	64
3.1	Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations.	64
3.1.1	Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC).	64
	• Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum	66
3.1.2	Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE).	66
3.1.3	Współpraca w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables	67
3.1.4	Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies	68
3.1.5	Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network	68
3.1.6	Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation	70
	• 33. Konferencja Regionalna FAO dla Europy/ 33. FAO Regional Conference for Europe	70
	• Konkluzje Rady „Zaangażowanie UE na rzecz ambitnego oraz dostosowanego do obecnych i przyszłych wyzwań Kodeksu Żywnościowego”/ Conclusions on the EU's commitment to an ambitious Codex Alimentarius fit for the challenges of today and tomorrow	70
	• Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności/ World Food Safety Day	70
	• Światowy Dzień Żywności/ World Food Day	71
	• Inne działania/ Other activities	71
3.2	Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions	71
	• Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (KPRM)/ The Chancellery of the Prime Minister	71
	• Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development	71
	• Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance	72
	• Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration	73
	• Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ The Ministry of Infrastructure.	73

• Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support	73
• Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture	74
• Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology – National Research Institute	74
• Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Plant Protection – National Research Institute	75
• Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization	75
• Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation	75
• Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The Veterinary Inspection/ The State Sanitary Inspection/ The State Plant Health and Seed Inspection/ The State Inspectorate for Environmental Protection	75
• Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)/ The Road Transport Inspection	76
• Inne instytucje/ Other institutions.	76

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2022 ROKU/Functioning of AFQI in 2022

1. Nadzór głównego inspektora IJHARS nad realizacją zadań/ The chief inspector supervision of tasks performance	79
1.1 Kontrola wewnętrzna/ Internal control	79
1.2 Audyt wewnętrzny/ Internal audit	80
1.3 Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling	80
1.4 Rozpatrywanie sygnałów od konsumentów/ Consumer's signals handling	80
2. Działalność informacyjna/ Information and communication	81
2.1 Strona internetowa IJHARS/ Website of AFQI.	81
2.2 Współpraca z mediami/ Cooperation with the media	81
2.3 Biuletyn Wiedza i Jakość/ „The Knowledge and Quality” Bulletin	82
2.4 Sprawozdanie Roczne z działalności IJHARS/ Annual Report of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI)	82
2.5 Polityka informacyjna/ Information policy	82

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2023 ROKU/ Course of actions for 2023

• Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan	84
• Realizacja pozaplanowych zadań kontrolnych Inspekcji/ Implementation of ad hoc control tasks.	85
• Działalność laboratoriów GIJHARS/ Activities of AFQI laboratories	86
• Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym i nadzoru na produkcją ekologiczną/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming and supervision of the organic production	86
• Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG	86
• Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum.	87

Szanowni Państwo, Dear Sirs,

Przekazuję Państwu Sprawozdanie z kolejnego roku działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), w którym prezentujemy podsumowanie realizacji zadań ustawowych w 2022 r.

Podstawowym celem działania IJHARS są urzędowe kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na wszystkich etapach obrotu w kraju oraz w obrocie z zagranicą. Kontrole mają z jednej strony zapobiegać wprowadzaniu do obrotu artykułów rolno-spożywczych niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej, ale również wpływać na bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorców przestrzegających prawo, a konsumentom umożliwić wybór dobrego jakościowo i prawidłowo oznakowanego produktu.

Rok 2022 to czas wielu zmian w zakresie prawa dotyczącego ważnych obszarów działalności IJHARS. Zmiany dokonane w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zwiększają możliwości skutecznego działania organów IJHARS, między innymi poprzez wprowadzenie dodatkowych uprawnień kontrolnych, w tym przede wszystkim możliwości zakupu kontrolnego i pogłębienie współpracy z organami Policji i straży gminnej (miejskiej). Nowe zasady sprawowania nadzoru, w związku ze zmianą właściwych ustaw, dotyczą również obszaru rolnictwa ekologicznego i produkcji ekologicznej, jak również nadzoru na rynkiem wina i napojów spirytusowych.

Please note the report on the past year of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI). With this report we present the summary of statutory tasks performed in 2022.

The main objective of AFQI work is the official control of marketing quality of agricultural and food products at all stages of domestic market and in foreign trade. On the one hand, the inspections are to prevent the marketing of products which do not meet the requirements of marketing quality, but also to influence the economic security of food business operators complying with the law, and to enable consumers to choose a properly labelled product of good quality.

2022 was a year of many changes of the law covering important areas of AFQI activities. The changes made to the Act on the Commercial Quality of Agricultural and Food Products by introducing additional powers of control increase the capacities of AFQI bodies facilitating their effective operations. This includes, above all, the possibility of controlled purchase and deepening cooperation with the police and municipal guards. New supervision rules, coming with the amendment of the relevant acts apply i.a. to the area of organic farming and organic production, as well as supervision of the wine and spirits market.

Nie sposób pominąć w 2022 r. faktu wojny na Ukrainie, który znacząco wpłynął na gospodarkę żywnościową Europy i świata. W związku z tym ważne dla Polski rynki eksportowe stały się niedostępne, jednocześnie nastąpił wzmożony import artykułów rolno-spożywczych do Polski na wschodniej granicy Unii Europejskiej. Ta sytuacja spowodowała konieczność zintensyfikowania działań kontrolnych na przejściach granicznych, ale również zwiększenie ilości zadań związanych z łagodzeniem skutków nagłego zakłócenia handlu dla polskich producentów.

W 2022 r. kontynuowano współpracę z innymi organami kontroli żywności, przy projekcie Paszportyzacji polskiej żywności, którego celem jest usprawnienie gromadzenia informacji o żywności na poszczególnych etapach łańcucha dostaw, jak również wzrost pozytywnego wizerunku żywności produkowanej w Polsce.

Przekazując Sprawozdanie, dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej Instytucji. Dziękuję wszystkim pracownikom IJHARS, którzy pomimo trudnych ogólnych okoliczności profesjonalnie realizują powierzone im zadania. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja przybliży Czytelnikom obszary działalności i wyniki pracy Inspekcji.

*Przemysław Rzodkiewicz
Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych*

The fact is not to be disregarded that the war in Ukraine in 2022 significantly affected the food economy in Europe and the whole world. As a result some of the overseas markets, important from Polish perspective, became inaccessible and at the same time an increased imports of agri-food products to Poland at the eastern border of the European Union took place. This situation urged to intensify control activities at border crossings, but also it increased tasks related to mitigating sudden disruption of trade affecting Polish producers.

In 2022, cooperation on the Polish Food Passport project was continued with other food control authorities. This aimed to improve collecting information about food at different stages of the supply chain, as well as to improve the image of food produced in Poland.

In publishing this report, I would like to thank all involved in constant development and strengthening of AFQI. I extend my gratitude to the employees of the AFQI who carry out their tasks in professional manner despite difficult circumstances. I hope that this report adds to better knowledge on the Agricultural and Food Quality Inspection areas of activities and their results.

*Przemysław Rzodkiewicz
Chief Inspector of Agricultural
and Food Quality*

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2022 ROKU/

Aims, tasks and organisation of AFQI in 2022

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrolę warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrolę prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ▶ współpracę z właściwymi organami administracji rządowej w województwie, organami innych inspekcji, urzędami celno-skarbowymi, Policją, jednostkami samorządu terytorialnego oraz państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- ▶ współpracę z jednostkami organizacyjnymi pełniącymi funkcje agencji płatniczych w zakresie realizacji Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ współpracę lub uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach zajmujących się jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz międzynarodowym obrotem artykułami rolno-spożywczymi,
- ▶ udzielanie informacji i szkolenie w zakresie przepisów i wymagań dotyczących jakości handlowej lub ustalania klas jakości handlowej oraz metod i badań artykułów rolno-spożywczych,

- ▶ współpracę z urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymianę informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

W strukturze IJHARS prowadzi działalność Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (w tym w 2022 r. w ramach GIJHARS funkcjonowało 8 laboratoriów) oraz 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2022 r. – wyniosło 793 osoby, w tym: 523 osoby zatrudnione w wojewódzkich inspektorach JHARS, 148 w laboratoriach GIJHARS oraz 122 osoby w centrali GIJHARS.

Budżet IJHARS w 2022 r. wyniósł ogółem 102 261,1 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządze-

nia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG,

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające

ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,

- ▶ normę PN-EN ISO 9001:2015 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania”, której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

Zdjęcie: pixabay.com

2. Zadania IJHARS/ Tasks of AFQI

1) Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu**¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ **kontrola w rolniczym handlu detalicznym**² dotyczy żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym,
- ▶ **nadzór nad rynkiem owoców i warzyw**³ obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym, importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli w zakresie świeżych owoców i warzyw na wszystkich etapach obrotu,

- ▶ **nadzór nad rynkiem wina**⁴ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w obrocie międzynarodowym oraz nadzór nad produkcją i jakością handlową tych wyrobów na rynku krajowym, w tym: wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW, sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi (wzbogacaniem, odkwaszaniem i słodzeniem wina), przeprowadzanie kontroli wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobieniu wina uzyskanego z winogron pochodzących z upraw krajowych oraz certyfikację wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
- ▶ **kontrola jakości oliwy z oliwek**⁵ oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,

1 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1688 ze zm.).

2 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

3 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2022 r., poz. 2101 ze zm.), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz. Urz. L 157 z 15.6.2011, str. 1, ze zm.).

4 ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (Dz.U. z 2023 r. poz. 550), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/934 z dnia 12 marca 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do obszarów uprawy winorośli, w przypadku których zawartość alkoholu może być zwiększona, dozwolonych praktyk enologicznych i ograniczeń mających zastosowanie do produkcji i konserwowania produktów sektora win, minimalnej zawartości alkoholu w odniesieniu do produktów ubocznych oraz ich usuwania, a także publikacji dokumentów OIV (Dz. Urz. UE L 149 z 07.06.2019, str. 1, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/33 z dnia 17 października 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, ograniczeń stosowania, zmian w specyfikacji produktu, unieważnienia ochrony oraz etykietowania i prezentacji (Dz. Urz. UE L 9 z 11.01.2019, str. 2, ze zm.).

5 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/2104 z dnia 29 lipca 2022 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do norm handlowych dotyczących oliwy z oliwek oraz uchylające rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2568/91 i rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 29/2012 (Dz. U. L 284 z 4.11.2022, s. 1), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/2105 z dnia 29 lipca 2022 r. ustanawiające przepisy dotyczące kontroli zgodności norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek oraz metod analizy właściwości oliwy z oliwek (Dz. U. L 284 z 4.11.2022, s. 23).

- ▶ **nadzór nad jakością mięsa drobiowego⁶** obejmuje kontrolę jakości handlowej, w tym oznakowania mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzymujących wodę oraz przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,
- ▶ **certyfikacja chmielu i produktów chmielowych⁷** obejmuje kontrolę chmielu i produktów chmielowych w zakresie spełnienia minimalnych wymagań jakościowych określonych w przepisach, to jest wymagań w zakresie wilgotności, zaziarnienia, obecności liści i łodyg, oraz obecności odpadów chmielu, w wyniku której producentowi wydawany jest certyfikat,
- ▶ **nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP⁸** obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otluszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych,
- ▶ **nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym⁹** obejmuje kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu w sklepach i hurtow-

niach, na targowiskach, w placówkach gastronomicznych/ cateringu, w sklepach internetowych itp.,

- ▶ **kontrola używania w oznakowaniu produktu języka polskiego¹⁰** polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znakowane są w języku polskim,
- ▶ **nadzór nad obrotem detalicznym paszami przeznaczonymi dla zwierząt domowych¹¹** obejmuje kontrolę pasz przeznaczonych dla zwierząt domowych (w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. f rozporządzenia (WE) 767/2009), które są wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpłatnie lub nie,
- ▶ **kontrola oznakowania żywności GMO oraz wprowadzanych do obrotu produktów GMO¹²** – zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. j) i k) ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych IJHARS prowadzi wyłącznie kontrole oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów genetycznie zmodyfikowanych (produkty GMO) w rozumieniu art. 3 pkt 16 ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz kontroluje wyłącznie oznakowanie genetycznie zmodyfikowanej żywności w zakresie wymagań określonych w rozporządzeniu (WE) 1829/2003 oraz rozporządzeniu (WE) 1830/2003,

6 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157 z 17.06.2008 r. str. 46, ze zm.).

7 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1850/2006 r. z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz. Urz. WE L 355 z 15.12.2006 r., str. 72, ze zm.).

8 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1184 z dnia 20 kwietnia 2017 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do unijnich skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania cen rynkowych niektórych kategorii tusz i żywych zwierząt (Dz. U. UE L 171 z 04.07.2017 r., str. 103-112, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1182 z dnia 20 kwietnia 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do unijnich skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania cen rynkowych niektórych kategorii tusz i żywych zwierząt (Dz. Urz. L 171 z 04.07.2017, str. 74-99, ze zm.).

9 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

10 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U z 2021 r. poz. 672).

11 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz (Dz. U. WE L 35 z 08.02.2005 r., str. 1-22, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2009 z 13 lipca 2009 r. w sprawie wprowadzania na rynek i stosowania pasz, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady i uchylające dyrektywę Rady 79/373/EWG, dyrektywę Komisji 80/511/EWG, dyrektywy Rady 82/471/EWG, 83/228/EWG, 93/74/EWG, 93/113/WE i 96/25/WE oraz decyzję Komisji 2004/217/WE (Dz. U. WE L 229 z 01.09.2009 r., str. 1-28, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. U. WE L 300 z 14.11.2009 r., str. 1, ze zm.).

12 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U z 2019 r., poz. 706 ze zm.), rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz. U. UE L 268 z 18.10.2003 r., str. 1, ze zm.), rozporządzenie (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietywania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE (Dz. U. UE L 268 z 18.10.2003 r., str. 24, ze zm.).

- ▶ **kontrola żywności i paszy dla zwierząt domowych w zakresie znakowania wolne od GMO¹³** – Główny Inspektor JHARS odpowiedzialny jest (we współpracy z Głównym Lekarzem Weterynarii) za sporządzenie rocznego programu kontroli podmiotów wprowadzających na rynek żywność lub pasze oznakowane jako wolne od GMO, z uwzględnieniem kontrolowanych produktów i liczby planowanych kontroli, a następnie sporządzenie rocznego raportu z przeprowadzonych kontroli,
- ▶ **kontrola prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością¹⁴** obejmuje kontrolę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, do których ma zastosowanie między innymi rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1935/2004.

2) Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)¹⁵** polega na: sprawdzeniu doku-

mentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu, dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie organoleptycznej i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej,

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę¹⁶** dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej.

3) Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- ▶ **nadzór w rolnictwie ekologicznym obejmujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym oraz nadzór nad produkcją ekologiczną¹⁷**

Do zadań realizowanych w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym należy:

- przeprowadzanie audytów i inspekcji jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, przekazywanie jednostkom certyfikującym zaleceń po-audytowych, wydawanie wytycznych i wiążących poleceń w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez jednostki certyfikujące zadań, w szczególności w celu stosowania wspólnego katalogu środków,
- sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów ekologicznych,
- przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego

13 ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów (Dz. U. z 2021 r., poz. 763).

14 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia (WE) nr 1935/2004 w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG (Dz. U. WE L 338 z 13.11.2004 r., str. 4-17, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 282/2008 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2023/2006 (Dz. U. WE L 86 z 28.03.2008 r., str. 9-18, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 450/2009 z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie aktywnych i inteligentnych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 135 z 30.05.2009 r., str. 3-11, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 1895/2005 z dnia 18 listopada 2005 r. w sprawie ograniczenia wykorzystania niektórych pochodnych epoksydowych w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 302 z 19.11.2005 r., str. 28-32, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 10/2011 w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 12 z 15.01.2011 r., str. 1-89, ze zm.), rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z innych tworzyw niż tworzywa sztuczne przeznaczone do kontaktu z żywnością (Dz. U. z 2008 r nr 17, poz. 113).

15 ustawa z dnia 12 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

16 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw...

17 ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. 2022 r. poz. 1370), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018 r., str. 1-92, ze zm.) oraz inne przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie przepisów tego rozporządzenia.

oraz eliminowanie bezprawnego oznakowania produktów jako ekologicznych,

- kontrola graniczna produktów ekologicznych importowanych z państw trzecich, w tym koordynacja w systemie TRACES odpowiednich zadań niezbędnych do realizacji importu produktów ekologicznych,
- gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym,
- rozpatrywanie wniosków o pozwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od zasad produkcji ekologicznej,
- wykonywanie zadań jednostki certyfikującej, której cofnięto decyzję o przekazaniu zadań, do dnia objęcia producenta ekologicznego systemem kontroli urzędowej przez inną jednostkę certyfikującą (na okres nie dłuższy niż 90 dni),
- informowanie producentów żywności ekologicznej, objętych kontrolą przez daną jednostkę certyfikującą, o cofnięciu decyzji o przekazaniu zadań tej jednostce,
- przeprowadzanie egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego oraz prowadzenie rejestrów tych inspektorów,
- przyjmowanie zgłoszeń działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego.

- ▶ **nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych**¹⁸ obejmuje: audyty i inspekcje jednostek certyfikujących, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów oraz przeprowadzanie kontroli u producentów w celu sprawdzenia zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywanie urzędowej kontroli tych produktów,
- ▶ **kontrola ex-post**¹⁹ obejmuje beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolnicze-

go Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez agencję płatniczą (ARiMR),

- ▶ **kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej**²⁰, w wyniku której wydawane jest świadectwo, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE,
- ▶ **kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy**²¹ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych prawidłowości oznakowania tusz wołowych kategoriami wiekowymi, a w zakładach przetwórczych – sprawdzeniu prawidłowości oznaczenia mięsa wołowego informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, posługiwania się właściwym opisem handlowym, pod którym mięso jest sprzedawane oraz prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła i mięsa (odpowiednio), zgodnie z wymaganym zakresem informacji,
- ▶ **kontrola raportowania danych rynkowych**²² polega na sprawdzeniu rzetelności informacji przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez zakłady ubojowe w zakresie poziomu cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny.

4) Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy:

- ▶ **ocena jakości handlowej**²³ artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest pod-

¹⁸ ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2268).

¹⁹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. L 347 z 20.12.2013, str. 549-607, ze zm.).

²⁰ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiające warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowiny i cielęciny (Dz. Urz. WE L 104 z 21.04.2007 r., str. 3-7, ze zm.) i rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiające warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odkostnionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L 304 z 22.11.2007 r., str. 21, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. WE L 160 z 19.06.2008, str. 22, ze zm.).

²¹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy...

²² ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1160).

²³ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

stawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego,

- ▶ **uczestnictwo w Programie „Poznaj Dobrą Żywność”²⁴**, którego celem jest promocja produktów wysokiej jakości handlowej oraz zwiększenie różnorodności żywności na rynku wewnętrznym; opinia Głównego Inspektora JHARS, odnosząca się do specyficznych cech lub wymagań jakościowych artykułu rolno-spożywczego zgłoszonego do programu, jest jednym z elementów niezbędnych do przyznania znaku PDŻ przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ **zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji²⁵** dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; Główny Inspektor JHARS informuje właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich UE o podmiotach, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj,
- ▶ **nadawanie uprawnień rzeczoznawcom²⁶** polega na sprawdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych.

5) Powiadomianie podpunktu krajowego punktu kontaktowego w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF (systemu iRASFF) o podjętych działaniach dotyczących niebezpiecznych artykułów rolno-spożywczych²⁷.

6) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych funkcjonującego w ramach ogólnounijnego systemu iRASFF (AA i FF), którego głównym celem jest

²⁴ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

²⁵ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. WE L 163 z 24.06.2008, str. 6-23, ze zm.).

²⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

²⁷ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych....

współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w celu kompleksowego przeciwdziałania zafałszowaniom żywności.

7) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski, do zadań którego należy szeroko rozumiana koordynacja współpracy z KKŻ w Polsce – międzyresortowa i międzyinstytucjonalna – w zakresie między innymi opiniowania dokumentów Komisji i formułowania stanowisk Polski oraz udziału przedstawicieli naszego kraju w pracach i spotkaniach KKŻ i jej ciał pomocniczych.

8) Współpraca z instytucjami:

▶ **międzynarodowymi:**

- Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- Europejską Komisją Gospodarczą ONZ,
- Systemem OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw,

▶ **zagranicznymi:**

- urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymienianie informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych,

▶ **krajowymi:**

- wojewódzkimi organami administracji rządowej,
- organami innych inspekcji,
- urzędami celnymi,
- Policją,
- sądami,
- uczelniami,
- jednostkami samorządu terytorialnego,
- państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa (KOWR) uczestniczącym w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,

oraz organami Unii Europejskiej.

3. Organizacja IJHARS/ Organisation of AFQI

3.1 Struktura organizacyjna/ The organisational structure

W 2022 r. organizację Głównego Inspektoratu JHARS określało Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2009 r. (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 18, poz. 62) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 6 sierpnia 2015 r.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 1):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,

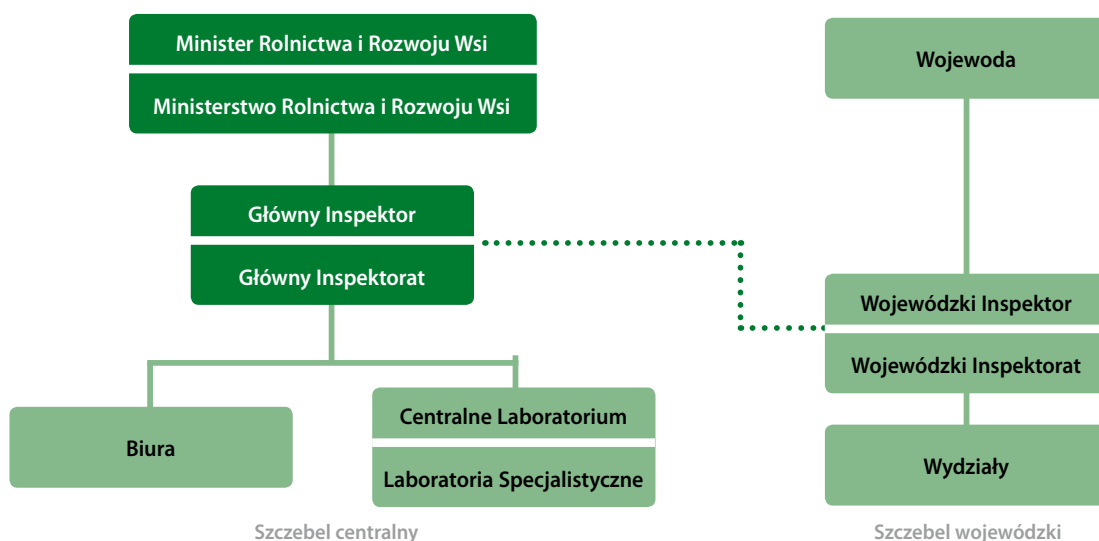
- ▶ wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS, jako kierownika Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

3.2 Baza laboratoryjna/ Laboratories

W 2022 r. bazę laboratoryjną GIJHARS stanowiło 9 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów, wśród których funkcjonowało Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 8 laboratoriów specjalistycznych w: Białymstoku, Gdyni, Katowicach, Kielcach (2), Lublinie, Olsztynie i Warszawie. Z dniem 31 marca 2022 r. nastąpiła likwidacja jednego z laboratoriów w Kielcach.

Laboratoria GIJHARS to nowoczesne, wysoko wyspecjalizowane i doskonale wyposażone jednostki badawcze, które swoim zakresem analitycznym obejmują wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

RYSUNEK 1.
Schemat organizacyjny IJHARS/ Graph 1: The organisational structure of AFQI

Odpowiedni potencjał analityczny i szeroki zakres wykonywanych badań umożliwia realizację ustawowych zadań nałożonych na IJHARS. Spełnienie wymagań stawianych przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin (...), zakres kompetencji potwierdzony przez akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz wdrożony, ujednoczony i utrzymywany system zarządzania właściwy dla zakresu działalności, zapewniają wysoką jakość wyników badań.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego, w strukturach GIJHARS znajdują się 4 laboratoria właściwe dla określonych przedmiotów i rodzajów badań, pełniące funkcję referencyjnych.

Laboratoria uczestniczyły w pracach Komitetów Technicznych do spraw mikrobiologii żywności i do spraw analiz żywności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, pracach Krajowej Unii Producentów Soków i w corocznym spotkaniu Grupy Ekspertów KE do spraw analiz mięsa drobiowego oraz w spotkaniach grup roboczych Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO do spraw Przypraw i Ziół Kulinarynych oraz Substancji Dodatkowych do Żywności.

Pracownicy Laboratorium Specjalistycznego w Gdyni uczestniczyli online w warsztatach dotyczących harmonizacji paneli sensorycznych w zakresie badania sensorycznego oliwy z oliwek, zorganizowanych przez International Olive Council w Madrycie.

Laboratoria GIJHARS badają cechy jakościowe artykułów rolno-spożywczych w próbkach pobranych podczas urzędowej kontroli przeprowadzonej w trybie planowym

i doraźnym, w ramach współpracy z państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa oraz na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy. Badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych obejmują ich właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagań wynikających ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Kompetencje laboratoriów GIJHARS weryfikowane są poprzez udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych.

W 2022 roku laboratoria GIJHARS organizowały porównania międzylaboratoryjne oraz uczestniczyły w porównaniach międzylaboratoryjnych zorganizowanych przez Melisopalinologiczną Grupę Roboczą Międzynarodowej Komisji do spraw Miodu (International Honey Commission) oraz J.S. Hamilton Poland S.A.

W ramach porównań międzylaboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratoria GIJHARS zbadano 604 próbki w zakresie 1 387 parametrów. Przedmiotem porównań międzylaboratoryjnych były głównie: zboża i przetwory zbożowe, makaron, chmiel, nasiona roślin oleistych, konserwy rybne, mleko i przetwory mleczne, piwo i napoje alkoholowe, przetwory z owoców lub warzyw, herbata, fermentowane napoje winiarskie, mięso i przetwory mięsne, napoje bezalkoholowe, wyroby cukiernicze, w tym czekolady, koncentraty spożywcze, zioła i przyprawy, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, miód i przetwory garmazeryjne.

Laboratoria GIJHARS brały również udział w badaniach biegłości weryfikujących kompetencje techniczne laboratorium do przeprowadzania badań. W ramach tych badań sprawdzono 128 próbek w zakresie 972 parametrów. Przedmiotem badań były głównie: napoje spirytusowe, mięso i przetwory mięsne, przetwory z owoców lub warzyw, czekolada, miód, napoje bezalkoholowe, piwo, kawa, oliwa z oliwek i oleje roślinne oraz przyprawy.

Badania biegłości zorganizowane zostały przez: Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS), LGC Standards UK, Nuscana, BIPEA, Muva kempten i Instytut

Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowego Instytut Badawczy.

Badania biegłości oraz porównania międzylaboratoryjne potwierdziły, że laboratoria GIJHARS są w pełni przygotowane do rzetelnej oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

3.3 Zarządzanie jakością/ Quality management System

W roku 2022 Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych została poddana kolejnemu audytowi recertyfikującemu, który został przeprowadzony przez jednostkę certyfikującą DEKRA Certification Sp. z o.o. Podczas audytu poddano ocenie system zarządzania jakością na zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2015. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością funkcjonuje zgodnie z wymaganiami normy, dlatego też jednostka certyfikująca postanowiła utrzymać certyfikat istniejący nieprzerwanie od 2005 r.

Obecny zakres certyfikacji to: Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy oraz wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa. Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.

W ramach monitorowania zgodności systemu zarządzania jakością z ustaleniami oraz skuteczności jego utrzymywania, przeprowadzono 11 audytów wewnętrznych w GIJHARS. Przeprowadzono również 5 krzyżowych audytów wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, realizowanych zgodnie z Programem krzyżowych audytów wewnętrznych dla IJHARS na lata 2019-2023, które są odpowiedzią na wymagania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin... oraz normy PN-EN ISO 9001:2015.

Na podstawie wyników audytów podjęto działania doskonalące realizowane procesy. Podczas realizacji działań doskonalących systemu zarządzania jakością zaangażowani są pracownicy z różnych komórek organizacyjnych. Ustalenia, co do zmian w przebiegu poszczególnych procesów, realizacji zadań przydzielonych Inspekcji, były odwzorowywane w systematycznie uaktualnianych procedurach, instrukcjach i innych wewnętrznych dokumentach. Liderzy poszczególnych procesów na bieżąco monitorowali je pod względem przebiegu zgodnego z wymaganiami, ich skuteczności oraz pod względem wystąpienia nowych zagrożeń korupcyjnych.

Najwyższe Kierownictwo przeprowadziło przegląd systemu zarządzania jakością, w tym systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym. Oceniono jego skuteczność i zweryfikowano stopień osiągnięcia celów jakości wyznaczonych na rok ubiegły. Politykę jakości IJHARS, zawierającą aspekty przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, uznano za aktualną. Podczas przeglądu zarządzania potwierdzono, że działania podejmowane w ramach procesów wpływają pozytywnie na osiągnięcia standardów kontroli zarządczej.

Odbyło się także spotkanie pełnomocnika Głównego Inspektora JHARS do spraw systemu zarządzania jakością z pełnomocnikami wojewódzkich inspektorów JHARS w celu wymiany doświadczeń i wypracowania działań doskonalących na podstawie wyników audytu jednostki certyfikującej.

W celu zapewnienia, że pracownicy są świadomi istoty i ważności swoich działań, które mają wpływ na jakość, prowadzono szkolenia wewnętrzne dla nowych pracowników GIJHARS w zakresie podstawowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością, w tym systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

3.4 Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development

IJHARS zapewnia swoim pracownikom możliwość stałego doskonalenia i doskonalenia zawodowego prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez GIJHARS, inne jednostki, a także wojewódzkie inspektora-ty JHARS. Ogółem w 2022 r. umożliwiono pracownikom IJHARS udział w 540 szkoleniach.

Struktura szkoleń obejmowała:

- ▶ 19 szkoleń centralnych (51 miejsc szkoleniowych) dotyczących zdalnego zarządzania zespołem, etyki dla osób podejmujących po raz pierwszy pracę w Służbie Cywilnej oraz zapobiegania zagrożeniom z obszaru cyberbezpieczeństwa,
- ▶ 164 szkoleń powszechnych (1 163 miejsca szkoleniowe) obejmujących takie zagadnienia jak: kadry i finanse (rachunkowość, księgowość, finanse publiczne, kadry i płace, świadczenia socjalne, ubezpieczenia społeczne, kontrola zarządcza w administracji publicznej, prawo pracy, egzekucja i windykacja), audyt i kontrola, stosowanie prawa (zamówienia publiczne, postępowanie administracyjne i egzekucyjne, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, problematyka stosowania KPA w świetle nowelizacji przepisów o doręczeniach elektronicznych), zarządzanie zasobami ludzkimi (standardy i procedury zarządzania zasobami ludzkimi w administracji, zarządzanie zespołem), rozwój interpersonalny (efektywność zawodowa, praca w stresie), prowadzenie czynności kancelaryjnych w jednostkach administracji publicznej, obieg, gromadzenie i archiwizacja dokumentów, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej, podstawy BHP, e-administracja (e-PUAP, e-dokument), BIP i udostępnienie informacji publicznej, zadania obronne,
- ▶ 357 szkoleń specjalistycznych (2 061 miejsc szkoleniowych) służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy z zakresu prawa żywnościowego i technologii produkcji żywności, ujednoczeniu zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, metodyki badań laboratoryjnych; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie: kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, metodologii kontroli ex-post, nadzoru nad klasyfikacją tusz w systemie EUROP, systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych, kontroli produktów ekologicznych, a w przypadku pracowników laboratoriów: nowych metod badawczych oraz

obsługi nowoczesnego sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

Pracownicy GIJHARS wzięli również udział w 2 szkoleniach zagranicznych, w ramach projektu szkoleniowego Komisji Europejskiej „Better Training for Safer Food” (BTSF).

Ponadto 50 pracowników IJHARS (36 pracowników WIJHARS i 14 pracowników GIJHARS) uzupełniało kwalifikacje w ramach służby przygotowawczej w Służbie Cywilnej.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach i targach. W 2022 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 13 targach oraz 34 konferencjach krajowych, w tym w konferencji dotyczącej przyszłości polskiego rolnictwa w kontekście kluczowych zmian w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz w Forum Eksportu 2022.

Pracownicy biur merytorycznych GIJHARS podobnie jak w latach ubiegłych zorganizowali 11 szkoleń i spotkań specjalistycznych dla pracowników Inspekcji (754 miejsca szkoleniowe) między innymi z zakresu: kontroli ex-post, zasad przeprowadzania kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, znakowania żywności i paszy dla zwierząt domowych jako wolnej od GMO, rolnictwa ekologicznego z zakresu nowych przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego oraz szkolenie w zakresie nowelizacji ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zorganizowano również pięć szkoleń z zakresu Systemu Zarządzania Jakością, w tym: szkolenie dla nowych pracowników GIJHARS dotyczące podstaw Systemu Zarządzania Jakością i Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym, szkolenie doskonalące dla audytorów wewnętrznych i liderów procesów w GIJHARS w oparciu o wymagania normy PN-EN ISO 9001: 2015, dwa szkolenia adresowane do pracowników WIJHARS w zakresie nadzoru nad sprzętem kontrolnym na przykładzie wag, a także szkolenie dla kandydatów z WIJHARS na audytorów wewnętrznych według normy ISO 9001:2015.

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2022 ROKU/ **Performance of AFQI tasks in 2022**

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures

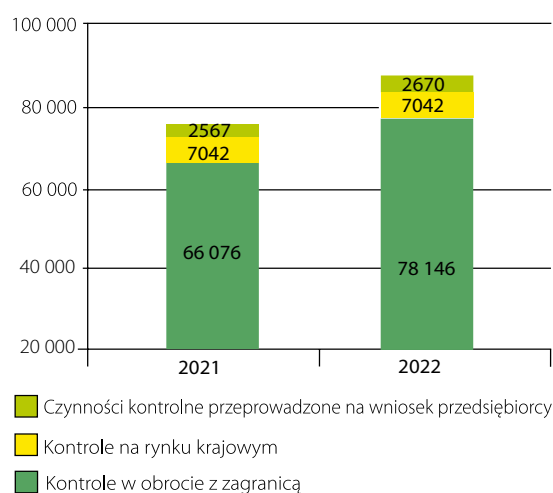
Realizując zadania ustawowe IJHARS w 2022 r. przeprowadziła ogółem 87 858 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 78 146 kontroli urzędowych jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (co stanowiło 89,0% ogółu wykonanych czynności kontrolnych), w tym 20 895 kontroli świeżych owoców i warzyw (co stanowiło 26,7% ogółu kontroli jakości handlowej w obrocie z zagranicą),
- ▶ 7 042 planowe i doraźne kontrole urzędowe w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym (co stanowiło 8,0% ogółu wykonanych czynności kontrolnych),
- ▶ 2 670 czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (co stanowiło 3,0% ogółu wykonanych czynności kontrolnych).

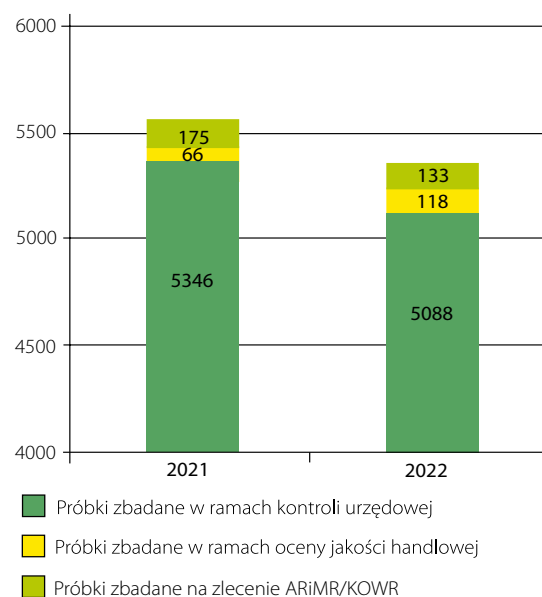
W porównaniu do 2021 r. (rysunek 2) liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zwiększyła się o 12 173 (o 16,1%), co dotyczyło głównie liczby kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą – wzrost o 12 070 kontroli (o 18,3%) oraz liczby przeprowadzonych czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy o 103 kontrole (o 4,0%). Natomiast liczba kontroli przeprowadzonych na rynku krajowym nie zmieniła się i kształtowała się na takim samym poziomie jak w 2021 r.

W laboratoriach Głównego Inspektoratu zbadano ogółem 5 339 próbek artykułów rolno-spożywczych, wykonując 24 653 oznaczenia parametrów jakościowych. Z ogólnej liczby próbek artykułów rolno-spożywczych 5 088 próbek zbadano w ramach urzędowych (planowych i doraźnych) kontroli jakości handlowej (23 585 oznaczeń), 118 próbek w ramach oceny jakości handlowej przeprowadzonej na wniosek producenta (494 oznaczeń) oraz 133 próbki w ramach zadań zleconych przez agencje płatniczo-wykonawcze – ARiMR/KOWR (574 oznaczenia).

RYSUNEK 2. Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2021–2022/ Graph 2: Number of inspections carried out by AFQI in 2021–2022

RYSUNEK 3. Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych w laboratoriach GIJHARS w latach 2021–2022/ Graph 3: Number of samples tested in AFQI's laboratories in 2021–2022

W porównaniu do 2021 r. (rysunek 3) liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych ogółem przez laboratoria IJHARS zmniejszyła się o 248 próbek (o 4,4%), głównie w odniesieniu do próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowych o 258 próbek (o 4,8%) oraz próbek dostarczonych przez agencje płatniczo wykonawcze – o 42 próbki (o 24,0%). Zwiększyła się natomiast liczba próbek zbadanych w ramach oceny jakości handlowej – o 52 próbki (o 78,8%).

W 2022 r. organy Inspekcji wydały ogółem 3 186 decyzji, w tym:

- ▶ 2 153 decyzje w wyniku przeprowadzonych kontroli:
  - 1 246 decyzji nakładających kary pieniężne na kwotę ogółem 3 844,7 tys. zł; średnia wartość kary pieniężnej wyniosła 3,1 tys. zł; z ogólnej liczby decyzji nakładających kary pieniężne 1 052 wydano na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, 183 decyzje na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3, 4 i art. 40a ust. 3 ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, 10 decyzji na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 3 i 6 i art. 25 ust. 1 pkt 5a i 5b ustawy o rolnictwie ekologicznym i art. 23 i 24 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz 1 decyzję na podstawie art. 58b ust. 1 ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych,
  - 144 decyzje odstępujące od wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy, w tym: 135 decyzji na podstawie art. 40a ust. 5c ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w związku z art. 40a ust. 1 pkt 1, 3, 4 i 5 oraz 9 decyzji na podstawie art. 40a ust. 10 ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, w związku z art. 40a ust. 1 pkt 3,
  - 763 decyzje obejmujące artykuły rolno-spożywcze o jakości niezgodnej z wymaganiami lub deklaracją producenta; w ramach tych decyzji wojewódzcy inspektorzy IJHARS wydali ogółem 414 decyzji na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym: 220 zakazujących wprowadzenia do obrotu artykułów niespełniających wymagań jakości handlowej, 144 nakazujące poddanie kontrolowanych artykułów określonym

zabiegom, 42 nakazujące zniszczenie artykułu rolno-spożywczego niespełniającego wymagań jakości handlowej lub wymagań, w zakresie transportu lub składowania, 8 nakazujących wycofanie z obrotu całej partii artykułu rolno-spożywczego zafałszowanego oraz 349 decyzji na podstawie art. 30 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zakazujących wprowadzenia do obrotu importowanych artykułów rolno-spożywczych,

- ▶ 1 033 decyzje na wniosek przedsiębiorcy:
  - 812 decyzji w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
  - 89 decyzji zezwalających na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej, w tym 2 decyzje wydane przez Głównego Inspektora IJHARS,
  - 87 decyzji zwalniających podmiot z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do produkcji,
  - 45 decyzji zezwalających na korzystanie ze specjalnego oznakowania opakowań świeżych owoców i warzyw.

Ponadto w 2022 r. wojewódzcy inspektorzy IJHARS wydali 27 certyfikatów dla win z określonego rocznika, z czego 26 certyfikatów dotyczyło również win z określonej odmiany.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości były podstawą do:

- ▶ nałożenia 536 grzywien w drodze mandatu karnego na osoby fizyczne winne wystąpienia nieprawidłowości, na kwotę ogółem 120,1 tys. zł; średnia wartość grzywny wyniosła 224 zł,
- ▶ obciążenia 1 328 przedsiębiorców kosztami kontroli, w tym 509 przedsiębiorców kosztami badań laboratoryjnych na kwotę ogółem 277,3 tys. zł, w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ przekazania 1 249 przedsiębiorcom zaleceń pokontrolnych obligujących do usunięcia nieprawidłowości w określonym terminie,
- ▶ skierowania po jednym wniosku do sądu rejonowego i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego,
- ▶ skierowania 13 wniosków do organów ścigania.

W wyniku realizacji 2 670 czynności kontrolnych wykonywanych na wniosek producenta składany do organów IJHARS, wydano:

- ▶ 1 441 certyfikatów na chmiel i produkty chmielowe, potwierdzających spełnienie określonych wymagań jakościowych; posiadanie certyfikatu jest warunkiem wprowadzenia chmielu lub jego produktów do obrotu handlowego,
- ▶ 921 świadectw jakości handlowej, potwierdzających spełnienie wymagań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; posiadanie świadectwa jakości handlowej ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku krajowym,
- ▶ 75 świadectw jakości dla produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenie Geograficzne, Chronioną Nazwę Pochodzenia lub będących Gwarantowaną Tradycyjną Specjalnością, potwierdzających zgodność procesu produkcji z deklarowaną specyfikacją.

Zdjęcie: pixabay.com

2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion

2.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Marketing quality control of agricultural and food products

2.1.1 Zmiany w przepisach dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Changes to the provisions concerning quality control of agricultural and food products

- ▶ **Zmiana ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.** Do najważniejszych zmian w zakresie kontroli jakości handlowej należą:
  - uzupełnienie definicji artykułu rolno-spożywczego o pasze przeznaczone dla zwierząt domowych, zdefiniowanie sprzedaży na odległość oraz zakupu kontrolnego,
  - obowiązek prowadzenia centralnego rejestru podmiotów działających na rynku artykułów rolno-spożywczych oraz rejestru rzeczoznawców w formie elektronicznej przy użyciu systemu teleinformatycznego,
  - wprowadzenie dodatkowych uprawnień kontrolnych, w tym możliwość dokonania zakupu kontrolnego, utrwalania obrazu artykułów rolno-spożywczych będących podmiotem kontroli przy użyciu urządzeń rejestrujących obraz, zwrócenia się o pomoc do Policji lub straży gminnej (miejskiej) oraz prowadzenie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym na podstawie imiennego okresowego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

Ponadto wprowadzono: zmiany zasad znakowania znakiem PDŻ, nowe decyzje administracyjne związane z kontrolą prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, nowy tryb obciążania podmiotów kontrolowanych opłatami za czynności kontrolne.

- ▶ **Zmiana przepisów dotyczących produktów winiarskich** – 7 marca 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich, która wprowadziła liczne zmiany w zakresie jakości handlowej tych produktów oraz nadzoru nad rynkiem wina w Polsce, w tym:
  - nowe zasady certyfikacji wina rocznikowego, wina odmianowego, moszczu rocznikowego oraz moszczu odmianowego,
  - zasady prowadzenia ewidencji upraw winorośli położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez KOWR,
  - obowiązek utworzenia systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR, w którym prowadzona jest: Ewidencja winnic oraz Rejestr producentów wina, z dostępem dla organów Inspekcji JHARS,
  - zasady obiegu dokumentów towarzyszących podczas czynności przewozu produktów sektora wina,
  - aktualizacja zasad prowadzenia rejestru przychodu i rozchodu produktów sektora wina.
- ▶ **Zmiany przepisów dotyczących napojów spirytusowych** – 28 września 2022 r. weszły w życie zmiany do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych. Głównym celem wprowadzenia zmian było wdrożenie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych, a także uchylające rozporządzenie (WE) nr 110/2008 w zakresie umieszczania w opisie, prezentacji lub etykietowaniu napoju spirytusowego

informacji o okresie leżakowania (dojrzewania) tego napoju spirytusowego oraz zapewnienie stosowania przepisów Unii Europejskiej w zakresie spełniania przez napoje spirytusowe wymagań określonych w rozporządzeniu 2019/787 lub w rozporządzeniach wydanych na podstawie rozporządzenia 2019/787. W ustawie zaktualizowano kwestie kompetencyjne IJHARS, tj. wskazano wojewódzkich inspektorów JHARS do przeprowadzania urzędowych kontroli w zakresie spełniania przez napoje spirytusowe wymogów określonych w rozporządzeniu 2019/787 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. Powyższy przepis wskazuje także, że prowadzenie tych kontroli odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

2.1.2 Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Celem kontroli jakości handlowej jest sprawdzenie, czy artykuły rolno-spożywcze:

- ▶ spełniają wymagania określone w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowane przez producenta lub wprowadzającego do obrotu,
- ▶ są składowane lub transportowane w sposób zapewniający zachowanie ich właściwej jakości handlowej.

Czynności kontrolne w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych obejmują co najmniej:

- ▶ sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego oraz atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych i innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- ▶ sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji ar-

tykułu rolno-spożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu; oznakowanie produktów żywnościowych, stanowi obszar najbardziej istotny dla konsumenta,

- ▶ oględziny artykułu rolno-spożywczego; sprawdzenie cech organoleptycznych ma szczególne znaczenie w przypadku artykułów o krótkim okresie przydatności do spożycia,
- ▶ pobranie próbek oraz ich ocenę lub badanie laboratoryjne, pozwalające na ocenę zgodności składu produktu z określonymi wymaganiami w zakresie jakości handlowej lub deklaracją producenta,
- ▶ ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego,
- ▶ sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego.

Kontroli IJHARS nie podlegają artykuły rolno-spożywcze wytwarzane na własny użytek oraz materiał siewny roślin.

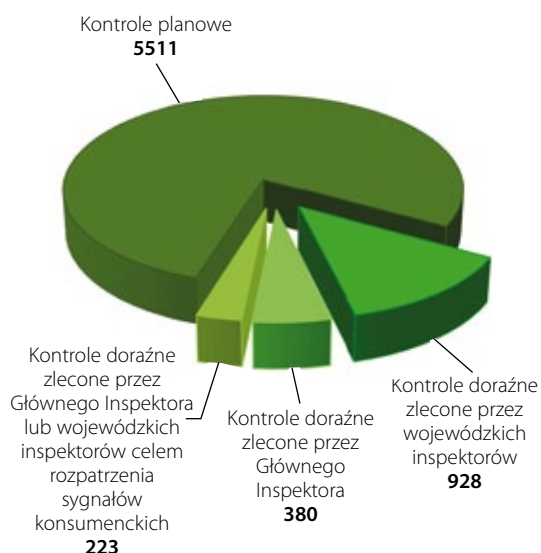
Kontrole jakości handlowej realizowane są w trybie (rysunek 4):

- ▶ planowym, to jest zgodnie z tematyką i zakresem określonym w Rocznym ramowym planie kontroli na dany rok,
- ▶ doraźnym, to jest wykonywane na polecenie Głównego Inspektora lub wojewódzkich inspektorów w celu skontrolowania jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; kontrole doraźne podejmowane są na podstawie informacji uzyskanych z innych instytucji, mediów oraz na podstawie sygnałów przekazywanych głównie przez konsumentów lub przedsiębiorców.

W 2022 r. IJHARS przeprowadziła na rynku krajowym ogółem 7 042 urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zadań nałożonych innymi przepisami, w tym 5 511 kontroli (78,2%) zrealizowano w trybie planowym, a 1 531 (21,8%) w trybie doraźnym. Z ogólnej liczby kontroli doraźnych 928 stanowiły kontrole przeprowadzone z inicjatywy wojewódzkich inspektorów (60,6%), 380 kontroli podjęto z inicjatywy Głównego Inspektora (24,8%), natomiast 223 kontrole przeprowadzone zostały z urzędu w trybie doraźnym, w związku z sygnałami konsumenckimi wpływającymi do organów IJHARS (14,6%).

RYSUNEK 4.

Liczba urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym przeprowadzonych w trybie planowym i doraźnym przez IJHARS w 2022 roku/ **Graph 4: Number of official marketing quality inspections on domestic market carried out by AFQI in 2022 (planned and ad hoc)**

Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/ Area of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan

Tematy urzędowych kontroli planowych określa Roczny ramowy plan kontroli opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej wyniki kontroli z poprzednich lat oraz propozycji zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS i wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS określany jest w Programach kontroli planowych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2022 r. tematyka kontroli planowych obejmowała:

- ▶ jakość handlową: przetworów zbożowych, przetworów owocowych i warzywnych, napojów spirytusowych, wyrobów cukierniczych, koncentratów spożywczych (deserów i innych dań), pieczywa, dań kuchni azjatyckiej, napojów bezalkoholowych, przetworów mlecznych, mięsa i jego przetworów, soków i nektarów, wyrobów garmażeryjnych, piwa, przypraw, miodu,

produktów rybołówstwa, oliwy z oliwek, olejów roślinnych, kawy i herbaty, świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, paszy dla zwierząt domowych,

- ▶ prawidłowość znakowania: octu, wyrobów mlekopodobnych, jaj, syropów owocowych, ciast i wyrobów ciastkarskich, produktów na bazie miodu,
- ▶ prawidłowość wprowadzania do obrotu oraz oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ▶ certyfikację chmielu i produktów chmielowych,
- ▶ kontrole ekologicznych producentów rolnych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ sprawdzenie warunków chowu i tuczu gęsi.

Pozostałe zadania ustawowe IJHARS, realizowane przez wojewódzkie inspektoraty, obejmowały:

- ▶ kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ nadzór nad klasyfikacją tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, prawidłowość raportowania przez zakłady ubojowe danych rynkowych dotyczących cen wołowiny, kontrole warunków wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła do 12 miesięcy,
- ▶ kontrole jakości handlowej wina produkcji krajowej i prawidłowości prowadzenia dokumentacji oraz certyfikację wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli,
- ▶ czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy, w tym ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrole przeprowadzane na etapie handlu detalicznego,
- ▶ kontrole w ramach: nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nadzoru nad produkcją ekologiczną,
- ▶ kontrole urzędowe produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS oraz kontrole w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w zakresie produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS,
- ▶ kontrole ex-post,
- ▶ kontrole przekazywania przez handlowców owoców i warzyw informacji określonych w art. 17 ustawy o organizacji owoców i warzyw oraz rynku chmielu,

- ▶ kontrole w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- ▶ kontrole rzeczoznawców,
- ▶ kontrole warunków transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrole wyrywkowe w ramach specjalnego oznakowania,
- ▶ kontrole wyrywkowe podmiotów wyłączonych spod weryfikacji bananów,
- ▶ kontrole w ramach nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów jabłek.

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products

Ogółem w wyniku planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2022 r. (z wyłączeniem pasz dla zwierząt domowych, świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków) stwierdzono:

- ▶ 3,6% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym; w porównaniu do 2021 r. udział partii nieodpowiadających określonym cechom organoleptycznym zwiększył się o 0,9 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 2,7%),
- ▶ 12,3% partii artykułów rolno-spożywczych zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta; w porównaniu do 2021 r. udział partii o parametrach niezgodnych zwiększył się o 0,8 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 11,5%),

- ▶ 25,1% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; w porównaniu do 2021 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zmniejszył się o 3,2 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 28,3%).

Udział stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie poszczególnych elementów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (z wyłączeniem paszy dla zwierząt domowych, świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków) na różnych etapach kontroli łańcucha żywnościowego przedstawiono w tabeli 1.

Cechy organoleptyczne kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

oliwa z oliwek – nieprawidłowości stwierdzono w 57,7% skontrolowanych partii i dotyczyły one występowania wad organoleptycznych, które są niedopuszczalne w przypadku najwyższej kategorii oliwy, to jest oliwy z oliwek najwyższej jakości z pierwszego tłoczenia,

przetwory warzywne – nieprawidłowości stwierdzono w 8,7% skontrolowanych partii i dotyczyły one obecności niedeklarowanych składników,

miód – nieprawidłowości stwierdzono w 5,7% skontrolowanych partii i dotyczyły one nietypowego smaku i zapachu oraz niewłaściwej barwy.

W wyniku badania parametrów fizykochemicznych najczęściej kwestionowano jakość handlową takich artykułów rolno-spożywczych jak:

produkty rybołówstwa – nieprawidłowości stwierdzono w 26,0% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi zawyżonej zawartości glazury, zaniżonej masy składników stałych (w tym ryby) i masy netto, niewłaściwych wartości w tabeli wartości odżywczej,

mięso i jego przetwory – nieprawidłowości stwierdzono w 23,4% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi zawyżonej zawartości wody wchłoniętej w mięsie drobiowym, obecności niedeklarowanych surowców, niezgodnej z deklaracją zawartości tłuszczu, wody, białka i soli, **dania azjatyckie** – nieprawidłowości stwierdzono w 19,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one wykrycia obecności DNA niedeklarowanych surowców (głównie mięsa wieprzowego w daniach z zadeklarowaną wołowiną lub drobiem).

TABELA 1. Udział nieprawidłowości z podziałem na etap kontroli/ Table 1: Participation of irregularities per control stage

Etap kontroli	Udział nieprawidłowości w 2022 r. (%)		
	Cechy organoleptyczne	Parametry fizykochemiczne	Znakowanie
Producenci	1,6	14,5	24,4
Sklepy detaliczne	6,4	10,8	22,0
Punkty gastronomiczne	1,1	9,1	45,9
RAZEM	3,6	12,3	25,1

Oznakowanie kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

dania azjatyckie – nieprawidłowości stwierdzono w 77,5% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi:

- ▶ podmiiany asortymentowej (na przykład wołowinę zastąpiono mięsem wieprzowym i drobiowym),
- ▶ stosowania nieprawidłowej nazwy dania, to jest podanie niepełnej nazwy bez opisu umożliwiającego poznanie rzeczywistego charakteru dania (na przykład „kurczak chrupiący”), brak informacji o wszystkich komponentach dania (na przykład surówce, ryżu) czy brak opisu wskazującego na pozbawienie kaczkę kości,
- ▶ braku wykazu składników (w tym alergenów) lub podanie go w nieprawidłowy sposób (na przykład brak wyróżnienia alergenów, brak informacji o procentowej zawartości składników wymienionych w nazwie, brak wyszczególnienia wszystkich użytych składników, pominięcie komponentów składnika złożonego, niezachowanie malejącej kolejności użytych składników),
- ▶ braku informacji o zastosowanych procesach obróbki (na przykład smażeniu, panierowaniu) lub podanie nieprawdziwej deklaracji w tym zakresie (w nazwie podano „kurczak pieczony”, podczas gdy był to filet z kurczaka panierowany i smażony w głębokim tłuszczu),
- ▶ w przypadku oferowania środków spożywczych do sprzedaży za pośrednictwem strony internetowej, niedostępiania konsumentom obowiązkowych informacji na temat żywności przed ostatecznym dokonaniem zakupu oraz w materiałach towarzyszących (w tym wykazu składników wraz z alergenami),

produkty na bazie miodu – nieprawidłowości stwierdzono w 63,9% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi:

- ▶ zastosowania niewłaściwej nazwy produktu złożonego z miodu i dodatków (składników takich jak na przykład syrop daktylowy, skoncentrowany sok czy witamina C – produkt wzbogacany) poprzez użycie w nazwie, w tym wyróżnianie na przykład większą czcionką słowa „miód z..”,
- ▶ braku doprecyzowania w nazwie oraz wykazie składników danych szczegółowych dotyczących warunków fizycznych i sposobu przetwarzania, jakim został podda-

ny składnik występujący w nazwie (informacja z wiśnią, rokitnikiem, pomarańczą – bez szczegółowej informacji typu: liofilizowana, w proszku),

- ▶ oznakowania dobrowolnym znakiem „Produkt polski” niezgodnym ze wzorem graficznym określonym w obowiązujących przepisach oraz oznakowanie jako „Produkt polski” produktów niespełniających warunków do jego stosowania,
  - ▶ zastosowania logo produkcji rolnictwa ekologicznego z zapisem „certyfikowane rolnictwo ekologiczne”, sugerującego, że jest to produkt ekologiczny, bez posiadania stosownego dokumentu/certyfikatu dla kontrolowanego produktu,
- piwo** – nieprawidłowości stwierdzono w 44,4% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi:
- ▶ braku oznakowania w języku polskim,
  - ▶ braku wskazania w nazwie informacji o procesach technologicznych, którym produkty zostały lub nie zostały poddane (na przykład „pasteryzowane”, „mikrofiltrowane”, „niepasteryzowane”, „niefiltrowane”),
  - ▶ stosowania napisów lub znaków graficznych sugerujących, że produkt został wyprodukowany w innym miejscu niż w rzeczywistości,
  - ▶ wskazania w wykazie składników „słodu” bez odniesienia do nazwy alergenu (to jest zboża z jakiego on pochodzi),
  - ▶ podawania niezgodnie z przepisami informacji między innymi o ilości nominalnej, warunkach przechowywania i dacie minimalnej trwałości.

Wyniki planowych kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit, vegetables and potatoes

Jakość handlową skontrolowano w przypadku 1 852 partii świeżych owoców i warzyw oferowanych przez 388 podmiotów działających na różnych etapach łańcucha dystrybucji (głównie przez hurtownie i sklepy).

Wymagań jakościowych nie spełniało 11 partii (0,6%). Stwierdzono między innymi objawy zepsucia, pleśni i gnicia, utratę jędrności oraz uszkodzenia zewnętrzne.

Wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 426 partii (23,0%). Kontrolowane partie kwestionowano przede

wszystkim ze względu na: całkowity brak oznakowania lub niezamieszczanie na opakowaniu niektórych wymaganych przepisami informacji (na przykład kraju pochodzenia, klasy jakości, odmiany, danych identyfikacyjnych podmiotu pakującego/wysyłającego) oraz podawanie błędnych informacji o pochodzeniu.

Jakość handlową ziemniaków skontrolowano w przypadku 562 partii ziemniaków konsumpcyjnych oferowanych przez 349 podmiotów działających na różnych etapach łańcucha dystrybucji.

Wymagania jakościowe zakwestionowano w 3 partiach (0,5%). Stwierdzono niespełnienie wymagań jakościowych wskazanych w przepisach oraz wymagań określonych dla ziemniaków „młodych”.

Wymagań w zakresie znakowania nie spełniały 174 partie (30,2%). Nieprawidłowości dotyczyły głównie: całkowitego braku oznakowania opakowań, braku nazwy i adresu podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze, braku informacji o państwie pochodzenia wraz z wizerunkiem flagi państwa pochodzenia lub w przypadku sprzedaży w detalu – braku umieszczenia w pobliżu produktu (na przykład na wywieszce) wymaganych informacji (to jest danych producenta, informacji o państwie pochodzenia wraz z wizerunkiem flagi państwa pochodzenia lub wizerunku flagi, nazwy środka spożywczego).

Ogółem w wyniku w kontroli planowych świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2022 r., stwierdzono:

- ▶ 23,0% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw było niewłaściwie oznakowanych, a 0,6% partii nie spełniało wymagań jakościowych; w porównaniu do 2021 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zmniejszył się o 1,4 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 24,4%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych pozostał na tym samym poziomie (w 2021 r. wynosił 0,6%),
- ▶ 30,2% skontrolowanych partii ziemniaków było niewłaściwie oznakowanych, a 0,5% partii nie spełniało wymagań jakościowych; w porównaniu do 2021 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 3,1 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 27,1%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych zmniejszył się o 0,3 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 0,8%).

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych/ Results of planned marketing quality inspections of feedstuffs for domestic animals

W ramach nadzoru nad jakością handlową pasz przeznaczonych dla zwierząt domowych, w 2022 r., przeprowadzono kontrolę w 19 podmiotach prowadzących sprzedaż detaliczną, w których skontrolowano jakość handlową karmy pełnoporcjowej (suchej i mokrej) dla psów i kotów.

Ogółem w wyniku planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych skontrolowano:

- ▶ 30 partii pasz w zakresie parametrów fizykochemicznych; nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do 12 partii (40,0%) i dotyczyły one braku deklarowanych surowców mięsnych (na przykład jelenia, jagnięciny, wołowiny) oraz niewłaściwych wartości parametrów analitycznych,
- ▶ 41 partii w zakresie oznakowania; nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do 12 partii (29,3%) i dotyczyły one między innymi:
  - podania niewłaściwego określenia poprzedzającego składniki analityczne i minimalny okres przechowywania,
  - braku wszystkich materiałów paszowych w wykazie składników,
  - podania w miejscu sprzedaży informacji, które nie miały potwierdzenia w dokumentacji producenta (to jest „dla wybrednych i wrażliwych kotów, dla kastrovanych i wysterylizowanych, na skórę, sierść”).

Wyniki planowych kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/ Results of planned inspections on the marketing and labelling of materials and articles intended to come into contact with food

W 2022 r. skontrolowano łącznie 271 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 63 podmiotach sprzedaży detalicznej.

Kontrolą objęto różnego rodzaju materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów użytku codziennego, wykonanych z tworzyw sztucznych. Nieprawidłowości stwierdzono w 18 partiach materiałów i wyrobów przeznaczo-

nych do kontaktu z żywnością (6,6%), natomiast znakowanie zakwestionowano w 15 partiach (5,5%) stwierdzając:

- ▶ brak zaleceń bezpiecznego i właściwego użytkowania (wskazanych w deklaracji zgodności), na przykład nie stosować w mikrofali oraz nie wkładać do zamrażarki – w przypadku kubków,
- ▶ brak znakowania w języku polskim,
- ▶ brak danych identyfikacyjnych podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzanie wyrobu do obrotu i mającego siedzibę w UE,
- ▶ brak informacji „do kontaktu z żywnością” lub symbolu „kieliszka z widelcem”.

Nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu stwierdzono w odniesieniu do 6 partii (2,2%), w tym:

- ▶ brak deklaracji zgodności na etapie sprzedaży detalicznej w przypadku wyrobów ceramicznych,
- ▶ brak dokumentów zapewniających możliwość śledzenia wyrobu (traceability) w łańcuchu dostaw.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspektor of Agricultural and Food Quality

W 2022 r. Główny Inspektor JHARS zlecił przeprowadzenie 380 kontroli doraźnych:

- ▶ z własnej inicjatywy – 342 kontroli w zakresie:
  - jakości handlowej: mięsa wieprzowego i drobiowego w elementach wprowadzanego do obrotu luzem, tuńczyka w puszcze, jaj (w tym oznakowanych jako wolne od GMO), dań opakowanych wprowadzanych do obrotu w ramach cateringu oraz opakowań stosowanych w cateringu, świeżych owoców i warzyw (w tym między innymi pomidorów i ogórków importowanych z Rosji i Białorusi, truskawek, jabłek sprzedawanych w sieciach handlowych na tak zwanych „promocjach dnia” oraz jabłek sprzedawanych w skrzyniopaletach), produktów oferowanych w lokalach gastronomicznych otwieranych sezonowo w miejscowościach turystycznych oraz w punktach sprzedaży oferujących wyroby regionalne, fermentowanego napoju winiarskiego,

- sprawdzenia warunków transportu i jakości handlowej przewożonych artykułów rolno-spożywczych,
- sprawdzenia oznakowania: piwa, żywności sprzedawanej podczas jarmarków bożonarodzeniowych, przetworu mlecznego (pod kątem zastosowania określić „Produkt polski” i „Polski Producent”), świeżych owoców (borówka amerykańska, truskawki, maliny, jeżyny, porzeczki czerwone i czarne, śliwki, czereśnie, wiśnie, morele) eksportowanych do Austrii,
- ▶ na wnioski administracji innego państwa w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych – 38 kontroli w zakresie jakości handlowej: mięsa drobiowego, mrożonego mielonego mięsa wołowego, przetworów mięsnych, kebabu, mleka i przetworów mlecznych, przetworów rybnych, warzyw i owoców, przetworów owocowych (nektar porzeczkowy, marmolada wieloowocowa), koncentratów spożywczych, wyrobów garmażeryjnych, miodu, włoskiej oliwy extra virgin, napojów bezalkoholowych, kawy rozpuszczalnej, pistacji, karmy dla zwierząt domowych.

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych z inicjatywy Głównego Inspektora stwierdzono:

- ▶ 41,4% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta, co dotyczyło: fermentowanego napoju winiarskiego (100,0%), tuńczyka w puszcze (50,0%), dań opakowanych wprowadzanych do obrotu w ramach cateringu (29,4%), mięsa wieprzowego i drobiowego wprowadzanego do obrotu luzem (8,3%),
- ▶ 50,7% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych, co dotyczyło: piwa (100,0%), fermentowanego napoju winiarskiego (100,0%), jaj „bez GMO” (100,0%), pomidorów i ogórków importowanych z Rosji i Białorusi (91,4%), dań opakowanych wprowadzanych do obrotu w ramach cateringu (82,6%), produktów sprzedawanych okazjonalnie (61,9%), mięsa wieprzowego i drobiowego wprowadzanego do obrotu luzem (45,8%), świeżych truskawek (38,2%), ogórków importowanych (33,3%) i jabłek (2,4%).

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Wojewódzcy inspektorzy JHARS w 2022 r. zlecieli przeprowadzenie 928 kontroli doraźnych, w zakresie jakości handlowej: przetworów mlecznych (Redykołka, desery mleczne, sery podpuszczkowe niedojrzewające, śmietana o zawartości tłuszczu 12% i 18%), przetworów mięsnych, ryb i przetworów rybnych, świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowych i warzywnych, przypraw, koncentratów spożywczych, pieczywa i bułki tartej, makaronu, wyrobów ciastkarskich i cukierniczych (guma do żucia, galaretki owocowe i wyroby żelowe), czekolady i wyrobów czekoladopodobnych, lodów, herbaty (czarna, zielona, aromatyzowana, mieszanki EARL GRAY), kawy mielonej i ziarnistej, w tym bezkofeinowej, napojów bezalkoholowych, wódki, wina, piwa, wód źródlanych, jaj, syropów wysokosłodzonych, suplementów diety, oleju kokosowego, soli jodowanej, grzybów suszonych, chipsów, kakao w proszku, ryżu, ziarna pszenicy zwyczajnej, ziarna gryki, ziarna Inu-eko i gryki-eko, miodu, syropu kłownowego, past i kremów z orzechów, oleju kokosowego, dyniowego, szyszek chmielowych.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono 25,8% nieprawidłowo oznakowanych partii artykułów rolno-spożywczych.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora i wojewódzkich inspektorów JHARS w związku z sygnałami od konsumentów/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality and Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality related to signals from consumers

W 2022 r. organy IJHARS przeprowadziły 223 kontrole doraźne w związku z sygnałami od konsumentów, w zakresie jakości handlowej: czekolady, fermentowanych napojów winiarskich, grzybów suszonych, herbaty, jaj,

koncentratów spożywczych, mleka i jego przetworów, miodu, świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowych i warzywnych, przetworów mięsnych, mięsa drobiowego i jego przetworów, napojów bezalkoholowych, olejów roślinnych, past i kremów z orzechów, pieczywa i bułki tartej, przypraw, ryb i ich przetworów, wyrobów garmazeryjnych, syropów wysokosłodzonych, wyrobów cukierniczych.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono 43,5% nieprawidłowo oznakowanych partii artykułów rolno-spożywczych.

Skoordynowany Plan Kontroli (SPK) jakości handlowej miodu/ Coordinated Control Plan of the marketing quality of honey

W 2022 r. IJHARS kontynuowała działania podjęte w październiku 2021 r. w ramach tzw. Skoordinowanego Planu Kontroli miodu (SPK), tj. międzynarodowych działań określonych przez Komisję Europejską (KE). Głównym założeniem SPK było powstrzymanie niektórych oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu miodu pszczelego na terenie UE w szczególności w zakresie „miodu” rozcieńczonego tańszymi cukrami obcymi.

W ramach pierwszej fazy SPK (IV kwartał 2021 r.) podczas kontroli granicznych pobrano do badań laboratoryjnych – 103 próbki miodów importowanych z krajów trzecich o łącznej masie 1 854 573,0 kg (u 19 importerów).

Próbki zostały ocenione przez Laboratoria GIJHARS pod kątem spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu. Równoległe badania tych samych próbek miodów przeprowadziło Laboratorium badawcze JRC Geel przy użyciu metody pozwalającej na wykrycie zafałszowań miodów cukrami obcymi.

Spośród 103 kontrolowanych partii zakwestionowano u 3 importerów (15,8% podmiotów skontrolowanych) 7 partii miodów (6,8% partii ogółem objętych kontrolą) o łącznej masie 66 136 kg, w zakresie niespełnienia wymagań jakościowych (zaniżona liczba diastazowa, niższa procentowa zawartość pyłku przewodniego gryki i eukaliptusa), jak również w zakresie nieprawidłowości w oznakowaniu (nieprawidłowa nazwa poprzez deklarowanie

typu miodu odmianowego, którego nie potwierdziła przeprowadzona analiza pyłkowa).

Wyniki badań Laboratorium JRC Geel wykazały podejrzenie zafałszowania cukrami obcymi 44 partii miodów pobranych w trakcie kontroli granicznych. Wobec 5 partii miodów „podejrzanych” i jednocześnie kwestionowanych przez IJHARS, wydano zakaz wprowadzania do obrotu na terenie kraju.

W ramach II etapu SPK (2022 r.) przeprowadzono na terenie kraju kontrole w odniesieniu do podmiotów zajmujących się importem, rozlewem, mieszaniem i konfekcjonowaniem miodów w zakresie partii wskazanych przez KE jako „podejrzane”. Skontrolowano w zakresie dokumentacji, identyfikowalności oraz oznakowania 39 partii miodów o łącznej masie 679 179 kg w 10 krajowych podmiotach. Weryfikowane partie pochodziły z: Chin – 24 partie, Ukrainy – 11 partii, Turcji – 2 partie oraz Rosji – 2 partie.

Powyższe działania skoncentrowane były na ustaleniu poprawności wskazywania pochodzenia miodu, weryfikacji jakości handlowej importowanych miodów i działaniach podejmowanych przez podmioty w tym kierunku (wyniki badań zewnętrznych i wewnętrznych laboratoriów). Sprawdzone postępowanie z zakupionym miodem w zakresie dalszego wykorzystania (mieszania lub konfekcjonowania), jak również kontrolę bilansu masy pod kątem wejścia i wyjścia surowca. Ustalenia z kontroli oraz działania podejmowane w ramach SPK miodu przekazywane były do KE, która monitoruje i koordynuje działania międzynarodowe w celu wykrywania zafałszowań miodów wprowadzanych do obrotu na terenie Unii Europejskiej.

Kontrole w ramach mechanizmu „Nadzwyczajna pomoc dostosowawcza dla producentów jabłek”/ Checks within the mechanism of exceptional adjustment aid to producers of apples

Rosyjska inwazja na Ukrainę rozpoczęta 24 lutego 2022 r. w znaczący sposób wpłynęła na rolnictwo w Unii Europejskiej. W związku z tym faktem ważne dla Polski rynki eksportowe stały się niedostępne.

W Polsce na mocy rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2022/467 z dnia 23 marca 2022 r. przewidującego nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów w sektorach rolnych oraz rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 22 kwietnia 2022 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów jabłek wprowadzono mechanizm wsparcia, który został skierowany do polskich producentów jabłek deserowych. Założeniem mechanizmu było wycofanie 200 tys. ton jabłek deserowych z rynku, kierując je do zakładów przetwórczych w celu ich przetworzenia, a tym samym złagodzenie skutków nagłego zakłócenia w handlu poprzez udzielenie pomocy finansowej producentom owoców i warzyw.

IJHARS była zaangażowana i aktywnie współpracowała z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na każdym etapie realizacji mechanizmu: uczestnicząc w projektowaniu przedmiotowego mechanizmu, potwierdzaniu działalności poszczególnych podmiotów w zakresie prowadzenia produkcji, składowania, konfekcjonowania lub obrotu artykułami rolno-spożywczymi oraz realizacji kontroli jakości jabłek przekazywanych do zakładów przetwórczych.

Kontrole w ramach przedmiotowego mechanizmu prowadzone były przez WIJHARS, w okresie od 2 maja 2022 r. do 25 czerwca 2022 r. w 58 zakładach przetwórstwa owocowego. Kontrole obejmowały sprawdzenie wymagań minimalnych jabłek określonych w rozporządzeniu 543/2011.

TABELA 2.

Łączna masa i liczba skontrolowanych partii jabłek przez poszczególne WIJHARS/ Table 2: Total weight and number of controlled apple batch, carried out by Voivodeship Inspectorates

WIJHARS który realizował kontrolę	Łączna masa skontrolowanych partii jabłek (kg)	Łączna liczba skontrolowanych partii jabłek
Warszawa	67 884,9	2 419
Lublin	51 916,5	2 175
Łódź	21 312,9	815
Kielce	19 570,1	934
Olsztyn	11 497,6	442
Poznań	6 932,1	263
Kraków	6 621,0	311
Białystok	6 484,6	225
Bydgoszcz	2 317,2	58
Katowice	1 371,2	31
Rzeszów	220,0	12
Szczecin	96,7	6
RAZEM	196 224,8	7 691

Skontrolowano 7 691 partii jabłek o łącznej masie 196,2 tys. ton, w tym 7 557 partii (98,3% skontrolowanych) o masie 195,0 tys. ton (99,4% skontrolowanej) spełniało wymagania jakościowe, natomiast 134 partie (1,7% skontrolowanych) o masie 1,0 tys. ton (0,6% skontrolowanej) nie spełniało wymagań jakościowych (tabela 2). Wydano 7 045 Świadectw zgodności z normami handlowymi Unii Europejskiej dla świeżych owoców i warzyw potwierdzając spełnienie wymagań przez partie objęte mechanizmem kontrolą określonych wymagań oraz 133 Protokoły niezgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw.

2.1.3 Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Urzędowej kontroli jakości handlowej podlegają:

- ▶ artykuły rolno-spożywcze wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej,
- ▶ importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą może być dokonywana:

- ▶ na przejściach granicznych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy,
- ▶ w oddziałach WIJHARS, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą przeprowadzana jest według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym. O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy kontrolowanego produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej. Niezbędne czynności wykonywane są w miejscu przeprowadzenia kontroli, po otwarciu środka transportu przewożącego produkty luzem lub na podstawie opakowań jednostkowych. Próbki kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych przekazywane są do laboratoriów GIJHARS.

Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage

W 2022 r. przeprowadzono ogółem 78 146 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą, w tym:

- ▶ 18 433 (23,6%) kontroli świeżych owoców i warzyw wywożonych z kraju,
- ▶ 59 713 (76,4%) kontroli artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju.

Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2022 r. podlegało:

- ▶ 2 211,4 tys. t importowanych artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie:
  - nasiona roślin oleistych – 841,9 tys. t (Kazachstan, Rosja, Ukraina),
  - zboża i ich przetwory – 485,0 tys. t (Kazachstan, Rosja, Ukraina),
  - przetwory z owoców i warzyw – 295,2 tys. t (Chiny, Turcja, Ukraina),
  - ryby i ich przetwory – 205,0 tys. t (Chiny, Nowa Zelandia, Rosja),
  - zagęszczone soki owocowe i warzywne – 58,7 tys. t (Mołdawia, Turcja, Ukraina),
  - kawa – 68,6 tys. t (Brazylia, Kolumbia, Wietnam),
  - artykuły mleczne – 39,9 tys. t (Serbia, Ukraina, Wielka Brytania),
  - wyroby cukiernicze i ciastkarskie – 35,4 tys. t (Szwajcaria, Turcja, Ukraina),

- herbata i herbatki – 30,0 tys. t (Chiny, Indie, Sri Lanka),
- mięso drobiowe i jego przetwory – 21,8 tys. t (Rosja, Ukraina, Wielka Brytania),
- przyprawy – 9,4 tys. t (Indie, Turcja, Wietnam),
- ▶ 430,0 tys. hl importowanych napojów alkoholowych, wina i piwa (Gruzja, Mołdawia, Ukraina),
- ▶ 101,8 tys. hl importowanych napojów bezalkoholowych (Korea Południowa, Tajlandia, Wietnam),
- ▶ 143,6 tys. hl importowanych olejów roślinnych (Chiny, Rosja, Ukraina).

W wyniku kontroli urzędowych zakwestionowano 390 partii artykułów rolno-spożywczych przywożonych do Polski.

Urzędową kontrolą zgodności z normami handlowymi objęto również 373,0 tys. t świeżych owoców i warzyw, w tym:

- ▶ 323,4 tys. t przeznaczonych na eksport świeżych owoców (głównie jabłka, gruszki, truskawki, brzoskwinie, borówki, śliwki, porzeczki) i warzyw (głównie pieczarki, marchew, pomidory, papryka słodka, kapusta, seler korzeniowy, ogórki, cebula), wywożonych do Białorusi, Kazachstanu, Ukrainy i Wielkiej Brytanii,
- ▶ 3,2 tys. t importowanych bananów przywożonych z Ekwadoru i Kolumbii,
- ▶ 46,4 tys. t świeżych owoców i warzyw pochodzących głównie z Białorusi, Mołdawii, Rosji i Turcji.

W wyniku urzędowych kontroli świeżych owoców i warzyw realizowanych w obrocie z zagranicą (na etapie wywozu do krajów trzecich oraz na etapie przywozu z krajów trzecich) zakwestionowano łącznie 20 partii owoców i warzyw, w tym 6 partii na etapie importu oraz 14 partii na etapie eksportu.

Nieprawidłowości dotyczyły: niewłaściwego znakowania (na przykład: całkowity brak oznakowania, brak informacji o wielkości i klasie jakości w przypadku produktów objętych szczegółowymi normami handlowymi), wymagań minimalnych (występowanie objawów pleśni, zgnilizna, zepsucie, obecność szkodników oraz uszkodzeń spowodowanych przez szkodniki), obecności wad i uszkodzeń mających istotny wpływ na niespełnienie wymagań dotyczących deklarowanej klasy.

W związku z wojną na Ukrainie zaobserwowano wzmożony import artykułów rolno-spożywczych do Polski

na wschodniej granicy UE. Jednocześnie odnotowano znaczny wzrost zgłoszeń produktów importowanych z krajów trzecich do kontroli granicznych realizowanych przez IJHARS. Zaistniała sytuacja wymagała zwiększenia zasobów kadrowych WIJHARS na największych przejściach granicznych Polski z Ukrainą, zapewnienia kontroli w trybie całodobowym oraz bieżącego monitorowania przepływu towarów i przekazywania raportów w tym zakresie do właściwych organów.

W 2022 r. w ramach granicznych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych IJHARS skontrolowała ogółem 87 455 partii artykułów importowanych.

Były to głównie: nasiona roślin oleistych, przetwory z owoców lub warzyw, ryby i przetwory rybne, zboża, świeże owoce i warzywa, herbaty i herbatki, wyroby winiarskie i produkty uboczne, wyroby cukiernicze, wyroby ciastkarskie, owoce morza, drób i przetwory drobiowe, kawa. Główne kierunki importu to Ukraina, Chiny, Argentyna, Chile, Indie, Turcja, Wietnam.

2.2 Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1 Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming

Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego/ Changes to the provisions on organic farming

Do dnia 6 lipca 2022 r. obowiązywała ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. z 2020 poz. 1324).

W związku z zakończeniem prowadzonych od 2021 r. prac nad projektem nowej ustawy o rolnictwie ekologicznym, w dniu 7 lipca 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1370), uchylająca dotychczas obowiązującą ustawę z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym.

Ustawa o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej implementuje do krajowego porządku prawnego

wspólnotowe przepisy dotyczące rolnictwa ekologicznego, w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE. L 2018 Nr 150, str. 1, ze zm.) wraz z licznymi rozporządzeniami wykonawczymi i delegowanymi. W szczególności ustawa ta wskazuje organy odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań w sektorze rolnictwa ekologicznego.

Ustawa o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej nakłada na Głównego Inspektora JHARS szereg nowych zadań. Wprowadza także nowe rozwiązania, które przewidują ułatwienia dla producentów ekologicznych oraz zwiększają stawki wsparcia dla rolników ekologicznych stosujących nasiona w jakości ekologicznej. Rozwiązanie to podniesie wykorzystanie ekologicznego kwalifikowanego i elitarnego ekologicznego materiału siewnego, co w istotny sposób przyczyni się do zwiększenia plonów i ich jakości oraz podniesie podaży polskich produktów ekologicznych na rynku. Ustawa znosi wymóg opiniowania przez jednostki certyfikujące wniosków o wydanie zgód na zastosowanie odstępstw od zasad produkcji ekologicznej. Rozwiązanie to przyspieszy i ułatwi procedurę wydawania przez organy IJHARS producentom ekologicznym pozwoleń na odstępstwa.

Główny Inspektor JHARS w świetle ustawy jest właściwym organem oraz organem kontrolnym w sprawach dotyczących produkcji ekologicznej. Zgodnie z poprzednią ustawą o rolnictwie ekologicznym, organem tym był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ponadto Główny Inspektor JHARS wykonuje obowiązki i uprawnienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej w zakresie określonym w ustawie.

Do nowych zadań GIJHARS, wynikających z ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, należą w szczególności:

- ▶ upoważnianie jednostek certyfikujących, czyli przekazanie w drodze decyzji, podmiotom ubiegającym się o działanie, jako jednostka certyfikująca, zadań w zakresie kontroli urzędowych i zadań związanych z innymi czynnościami urzędowymi,
- ▶ prowadzenie i publikowanie na stronie internetowej IJHARS bazy dostępności zwierząt ekologicznych (bydło,

koniowate, jeleniowate, owce, kozy, świnie, króliki) oraz bazy młodocianych osobników zwierząt akwakultury.

Wpis do bazy dokonywany jest na wniosek producenta,

- ▶ prowadzenie i podawanie do wiadomości publicznej na stronie internetowej IJHARS obszernego wykazu producentów ekologicznych i grup producentów.

Ponadto w związku z nową ustawą GIJHARS realizuje następujące zadania:

- ▶ jest organem odpowiedzialnym za koordynowanie współpracy i kontaktów z Komisją Europejską i innymi państwami członkowskimi (za wyjątkiem posiedzeń komitetu do spraw produkcji ekologicznej, co należy do MRiRW). Koordynowanie to polega w szczególności na komunikacji z państwami członkowskimi i Komisją Europejską za pośrednictwem informatycznego systemu OFIS, który służy między innymi do powiadamiania o niezgodnościach lub ich podejrzeniach dotyczących produktu ekologicznego pochodzącego z Polski lub z innego państwa,
- ▶ wykonuje zadania właściwego organu w zakresie koordynacji i organizacji przeprowadzania przez WIJHARS kontroli granicznych produktów ekologicznych importowanych z państw trzecich, w tym koordynuje w systemie TRACES odpowiednie zadania niezbędne do realizacji importu produktów ekologicznych. Kontrola graniczna produktów importowanych z państw trzecich prowadzona była na zasadach określonych w nowych przepisach UE, które weszły w życie w dniu 1 stycznia 2022 r. (są to rozporządzenia Komisji (UE): 2021/2307, 2021/2306 i 2021/2305),
- ▶ wykonuje inne zadania wynikające z rozporządzenia 2017/625 i przepisów wydanych na jego podstawie,
- ▶ opracował i opublikował na stronie internetowej IJHARS, wzór nowego formularza zgłoszenia działalności w rolnictwie ekologicznym, zgodnie z nowymi kategoriami produktów i rodzajami działalności, wynikającymi z rozporządzenia 2018/848, które różnią się od kategorii obowiązujących do dnia 31 grudnia 2021 r.,
- ▶ jest uprawniony do wydawania w drodze decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu produktów oznakowanych jako ekologiczne przez określony okres, w przypadku stwierdzenia poważnej niezgodności związanej z brakiem integralności produktów ekologicznych,

- ▶ w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi, oprócz dotychczasowych zadań, przekazuje jednostkom certyfikującym zalecenia poaudytowe, wydaje wytyczne i wiążące polecenia w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez jednostki certyfikujące zadań, w szczególności w celu stosowania wspólnego katalogu środków. Katalog tych środków został opracowany i przekazany jednostkom certyfikującym do stosowania od dnia 1 stycznia 2023 r.,
- ▶ przyjmuje od jednostek certyfikujących do 10 dnia każdego miesiąca wykaz producentów, którzy zostali wyłączeni z kontroli urzędowej prowadzonej przez jednostkę, dokonali zmian w zgłoszeniu działalności oraz wykaz producentów, którym jednostka odmówiła wydania certyfikatu. GIJHARS opracował także wzory formularzy tych wykazów,
- ▶ opracował i opublikował na stronie IJHARS wzory formularzy wniosków o udzielenie przez WIJHARS zezwoleń na odstępstwa od zasad produkcji ekologicznej.

W przypadku WIJHARS nowa ustawa również nakłada dodatkowe zadanie, którym jest przyjmowanie zgłoszeń działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego, co wynika z wprowadzonej rozporządzeniem 2018/848 zmiany trybu zgłaszania producentów do systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym.

Przepisy UE dotyczące rolnictwa ekologicznego/ EU provisions on the organic farming

Z dniem 1 stycznia 2022 r. weszły w życie nowe przepisy UE w zakresie produkcji ekologicznej, kontroli i importu, zastępujące przepisy obowiązujące do 31 grudnia 2021 r., którymi były:

- ▶ rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91,
  - ▶ rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli,
  - ▶ rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich.
- Z dniem 1 stycznia 2022 r. weszły w życie delegowane i wykonawcze przepisy UE przyjęte w latach 2020-2021 na podstawie rozporządzenia 2018/848, opracowane w ramach szeroko zakrojonej reformy systemu wspólnotowego prawa w zakresie rolnictwa ekologicznego. Są to następujące przepisy:
- ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/464 z dnia 26 marca 2020 r. ustanawiające szczegółowe zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848, w odniesieniu do dokumentów niezbędnych w celu uznania z mocą wsteczną okresów do celów konwersji, produkcji produktów ekologicznych oraz informacji, które mają być dostarczane przez państwa członkowskie,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/2146 z dnia 24 września 2020 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wyjątkowych zasad produkcji w przypadku produkcji ekologicznej,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/715 z dnia 20 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wymogów dotyczących grup podmiotów,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/771 z dnia 21 stycznia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 przez ustanowienie szczegółowych kryteriów i warunków dotyczących sprawdzania dokumentacji rozliczeniowej w ramach kontroli urzędowych w zakresie produkcji ekologicznej oraz kontroli urzędowych grup podmiotów,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/716 z dnia 9 lutego 2021 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do zasad produkcji ekologicznej dotyczących skielkowanych nasion i główek cykorii, pasz dla niektórych zwierząt akwakultury i leczenia zwierząt akwakultury przeciwko pasożytom,
  - ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/279 z dnia 22 lutego 2021 r. ustanawiające szczegóło-

- we zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie kontroli i innych środków zapewniających identyfikowalność i zgodność w produkcji ekologicznej oraz znakowania produktów ekologicznych,
- ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1006 z dnia 12 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wzoru certyfikatu poświadczającego zgodność z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1189 z dnia 7 maja 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do produkcji i wprowadzania do obrotu materiału rozmnożeniowego roślin ekologicznego materiału heterogenicznego określonych rodzajów lub gatunków,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1342 z dnia 27 maja 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do przepisów dotyczących informacji, które mają być przekazywane przez państwa trzecie oraz organy kontrolne i jednostki certyfikujące do celów nadzoru nad ich uznawaniem na mocy art. 33 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w przypadku przywożonych produktów ekologicznych, oraz do przepisów dotyczących środków, jakie należy przyjąć w ramach sprawowania tego nadzoru,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1691 z dnia 12 lipca 2021 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wymogów dotyczących zachowania dokumentacji przez podmioty prowadzące produkcję ekologiczną,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1697 z dnia 13 lipca 2021 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do kryteriów uznania organów kontrolnych i jednostek certyfikujących właściwych do przeprowadzania kontroli produktów ekologicznych w państwach trzecich oraz kryteriów cofnięcia uznania tych organów i jednostek certyfikujących,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1698 z dnia 13 lipca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 o wymogi proceduralne dotyczące uznawania organów kontrolnych i jednostek certyfikujących właściwych do przeprowadzania kontroli podmiotów i grup podmiotów certyfikowanych, jako ekologiczne oraz produktów ekologicznych w państwach trzecich, a także o zasady nadzoru nad nimi i ich kontroli oraz innych działań, które mają być prowadzone przez te organy kontrolne i jednostki certyfikujące,
  - ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1165 z dnia 15 lipca 2021 r. zezwalające na stosowanie niektórych produktów i substancji w produkcji ekologicznej oraz ustanawiające ich wykazy,
  - ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1378 z dnia 19 sierpnia 2021 r. ustanawiające niektóre przepisy dotyczące certyfikatu wydawanego podmiotom, grupom podmiotów i eksporterom w państwach trzecich zaangażowanym w przywóz produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji do Unii oraz ustanawiające wykaz uznanych organów kontrolnych i jednostek certyfikujących zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2304 z dnia 18 października 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 przepisami dotyczącymi wydawania certyfikatów uzupełniających poświadczających niestosowanie antybiotyków w ekologicznej produkcji produktów zwierzęcych do celów wywozu,
  - ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2307 z dnia 21 października 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące dokumentów i powiadomień wymaganych w przypadku produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji przeznaczonych do przywozu do Unii,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2306 z dnia 21 października 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 o przepisy dotyczące kontroli urzędowych w odniesieniu do przesyłek produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji przeznaczonych do przywozu do Unii oraz o przepisy dotyczące świadectwa kontroli,
  - ▶ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2305 z dnia 21 października 2021 r. w sprawie uzupełnienia

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 przepisami określającymi, w jakich przypadkach i na jakich warunkach produkty ekologiczne i produkty w okresie konwersji są zwolnione z kontroli urzędowych w punktach kontroli granicznej i dotyczącymi miejsca kontroli urzędowych takich produktów oraz w sprawie zmiany rozporządzeń delegowanych Komisji (UE) 2019/2123 i (UE) 2019/2124,

- ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1935 z dnia 8 listopada 2021 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2019/723 w odniesieniu do informacji i danych dotyczących produkcji ekologicznej oraz znakowania produktów ekologicznych przekazywanych za pomocą wzoru formularza,
- ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2119 z dnia 1 grudnia 2021 r. ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące niektórych rodzajów dokumentacji i deklaracji wymaganych od podmiotów i grup podmiotów oraz dotyczące środków technicznych służących wydawaniu certyfikatów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1378 w odniesieniu do wydawania certyfikatów podmiotom, grupom podmiotów i eksporterom w państwach trzecich,
- ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2325 z dnia 16 grudnia 2021 r. ustanawiające, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848, wykaz państw trzecich oraz wykaz organów kontrolnych i jednostek certyfikujących, które zostały uznane na podstawie art. 33 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 do celów przywozu produktów ekologicznych do Unii.

System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming

Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, wszystkie państwa członkowskie zobowiązane zostały do stworzenia systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, który ma zagwarantować konsumentom, że zakupione przez nich produkty oznaczone jako ekologiczne, podlegały na każdym etapie produkcji, przy-

gotowania i dystrybucji procedurze, która potwierdziła spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto system ten ma za zadanie zagwarantować uczciwą konkurencję oraz skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów ekologicznych.

W Polsce, podobnie jak w większości państw UE, przyjęty został system kontroli oparty na prywatnych jednostkach certyfikujących, uznawanych oraz nadzorowanych przez wyznaczone organy państwowe.

W ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przeprowadza kontrole urzędowe,
- ▶ prowadzi analizy danych i informacji dostarczanych przez jednostki certyfikujące,
- ▶ przekazuje jednostkom certyfikującym wnioski pokontrolne lub zalecenia poaudytowe,
- ▶ nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem jednostek certyfikujących,
- ▶ żąda od jednostek certyfikujących dodatkowych danych i informacji związanych ze sprawowanym nadzorem,
- ▶ sprawdza u producentów ekologicznych prawidłowość przeprowadzania przez jednostki certyfikujące kontroli urzędowej i innych czynności urzędowych,
- ▶ wydaje wytyczne i polecenia w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez jednostki certyfikujące zadań.

Zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej Główny Inspektor JHARS, w ramach sprawowanego nadzoru powierzył część zadań wojewódzkim inspektorom JHARS, w tym sprawdzenie u producentów ekologicznych prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące i zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Ponadto na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, Główny Inspektor JHARS przeprowadza działania sprawdzające oraz wydaje opinię dotyczącą spełniania przez podmiot ubiegający się o upoważnienie do działa-

TABELA 3.

 Wykaz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r./ **Table 3: List of certifying bodies in organic farming in 2022 (as at 31st December 2022)**

Nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej	Numer identyfikacyjny nadany w upoważnieniu jednostce certyfikującej	Zakres upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym					
		Uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	Zbiór ze stanu naturalnego	Pszczelarstwo	Produkty z akwakultury i wodorosty morskie	Przetwórstwo produktów, produkcja pasz i drożdży	Wprowadzanie produktów na rynek, w tym importowanych z państw trzecich
EKOOWARANCJA PTRE	PL-EKO-01	X	X	X	X	X	X
PNG	PL-EKO-02	X	X	X	X	X	X
COBICO	PL-EKO-03	X	X	-	-	X	X
BIOEKSPERT	PL-EKO-04	X	X	-	-	X	X
BIOCERT MAŁOPOLSKA	PL-EKO-05	X	X	X	X	X	X
PCBC S.A.	PL-EKO-06	X	X	X	X	X	X
AGRO BIO TEST	PL-EKO-07	X	-	X	-	X	X
TÜV Rheinland Polska	PL-EKO-08	X	X	X	X	X	X
Centrum Jakości AgroEko	PL-EKO-09	X	X	X	X	X	X
SGS Polska *	PL-EKO-10	X	X	-	-	X	X
DQS Polska	PL-EKO-11	X	X	-	-	X	X
Bureau Veritas	PL-EKO-12	X	-	-	-	X	X
Krajowe Centrum Badań i Certyfikacji „Gwarantowana Jakość”	PL-EKO-13	X**	-	-	-	X***	-

* Jednostka SGS Polska Sp. z o. o. działała do dnia 23 lipca 2022 r.

** Aktualizacja upoważnienia z dnia 1 lipca 2022 r.: nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin, zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego w kategoriach działalności: produkcja rolna, przygotowanie, dystrybucja, przechowywanie, import i eksport, wprowadzanie do obrotu.

*** Rozszerzenie upoważnienia z dnia 1 lipca 2022 r.: przetworzone produkty rolne, w tym produkty akwakultury, do wykorzystania jako żywność, pasza, wino, inne produkty: drożdże używane jako żywność lub pasza, w kategoriach działalności: produkcja rolna, przygotowanie, dystrybucja, przechowywanie, import i eksport, wprowadzanie do obrotu.

nia, jako jednostka certyfikująca, wymagań określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.

W 2022 r. w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 13 jednostek certyfikujących (tabela 3), w tym jednostka SGS Polska Sp. z o. o. działała do dnia 23 lipca 2022 r., kiedy to decyzja wydana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lipca 2022 r. o cofnięciu w całości upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym SGS Polska Sp. z o. o. stała się ostateczna. Cofnięcie upoważnienia nastąpiło na wniosek jednostki certyfikującej.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 12 jednostek certyfikujących.

Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies

W 2022 r. przeprowadzono planowe audyty 12 jednostek certyfikujących. Na podstawie przeprowadzonych audytów stwierdzono między innymi nieprawidłowości polegające na:

- ▶ nieuwzględnieniu w dokumentacji systemowej wszystkich wymaganych czynników ryzyka, o których mowa w art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz w art. 38 rozporządzenia 2018/848, co jest niezbędne do prawidłowego i jednolitego prowadzenia kontroli i innych czynności urzędowych,

- ▶ kontroli identyfikowalności i kontroli bilansu masy, określanych w art. 1 rozporządzenia 2021/771, w związku z czym stwierdzono nieprawidłowości:
  - brak informacji w sporządzanych raportach, o których mowa w art. 38 ust. 6 rozporządzenia 2018/848, o sposobie wykonania kontroli identyfikowalności i kontroli bilansowania masy. Sporządzane zapisy nie zawierały pełnej informacji o produktach jakie zostały poddane kontroli i nie pozwoliły na weryfikację prawidłowości przeprowadzenia kontroli identyfikowalności i bilansowania masy,
  - brak ustanowienia standardowego wzoru do przeprowadzania kontroli identyfikowalności i bilansowania masy lub nieuwzględnieniu we wzorze wszystkich wymaganych elementów wymienionych w art. 1 ust. 4 i 5 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2021/771, dotyczących kontroli identyfikowalności i kontroli bilansowania masy,
  - umieszczenie w dokumentacji systemowej zapisów o zależności przeprowadzenia kontroli identyfikowalności i bilansu masy od grupy ryzyka, do której został przydzielony producent, co jest niezgodne z art. 38 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2018/848,
- ▶ braku podania do wiadomości publicznej informacji o wysokości opłat dotyczących procesu certyfikacji w rolnictwie ekologicznym (niezgodność z art. 34 ust. 7 zdanie drugie rozporządzenia 2018/848),
- ▶ braku przekazania do GIJHARS informacji o stwierdzonej nieprawidłowości mającej wpływ na integralność produktów ekologicznych (niezgodność z art. 9 ust. 2 rozporządzenia 2021/279),
- ▶ braku przeprowadzenia weryfikacji zgodności u podwykonawcy producenta, o której mowa w art. 34 ust. 3 rozporządzenia 2018/848, przed wydaniem certyfikatu producentowi zlecającemu podwykonawstwo,
- ▶ wydawaniu certyfikatów zgodności niezgodnie ze wzorem, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. d) rozporządzenia 2018/848,
- ▶ nieprawidłowym sposobie skorzystania z wyłączenia, o którym mowa w art. 38 ust. 3. rozporządzenia 2018/848,
- ▶ wydaniu certyfikatu obejmującego produkt, co do którego istniało podejrzenie, że nie spełnia wymagań rolnictwa ekologicznego,

- ▶ prowadzeniu zapisów w sprawie urzędowego postępowania wyjaśniającego w sposób nieodpowiadający wymaganiom określonym w art. 2 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2021/279,
- ▶ nieprawidłowym zastosowaniu odstępstwa od konieczności uprawy różnych odmian roślin, łatwych do odróżnienia.

Szczegółowe informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości Główny Inspektor JHARS przekazał jednostkom certyfikującym, w postaci wniosków pokontrolnych, w celu podjęcia przez nie działań prowadzących do wyeliminowania nieprawidłowości. Wnioski pokontrolne przekazano również do wiadomości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Polskiego Centrum Akredytacji.

Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings

Kontrole sprawdzające przeprowadzono w 166 ekologicznych gospodarstwach rolnych. W ramach 166 kontroli przeprowadzono 22 kontrole nadzorowane (wykonane przez jednostki certyfikujące pod nadzorem WIJHARS). Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wynikały z nieprzestrzegania zasad:

- ▶ przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej, w tym:
  - braku weryfikacji nowych nasadzeń i pochodzenia materiału nasadzeniowego,
  - braku dostatecznej weryfikacji zasad środków wskazanych w opisie środków ostrożności oraz praktycznych środków, które ograniczają możliwość znieśnienia pestycydów z sąsiednich upraw lub zanieczyszczenie miejsc składowania,
  - braku skutecznej weryfikacji prawidłowości składowania produktów z uwzględnieniem identyfikowalności produktów,

- braku odnotowania w protokole kontroli informacji o występujących uchybieniach między innymi o niekompletnej lub o braku dokumentacji transportowej, dokumentacji finansowej, ewidencji towarowej/magazynowej, dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i zwierzęcej, opisu ekologicznej jednostki produkcyjnej, deklaracji zawierającej wymagane zobowiązania,
  - zamieszczeniu w protokole kontroli błędnych lub niepełnych informacji, dotyczących między innymi stosowania środków ochrony roślin, prowadzenia ewidencji produkcji roślinnej,
  - braku weryfikacji bilansowania masy i identyfikowalności produktów,
  - braku odnotowania w protokole kontroli informacji dotyczących zastosowania nawozu niesklasyfikowanego w obowiązujących wykazach,
  - braku zakwestionowania przez inspektora zastosowania przez producenta nieekologicznego materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin.
- ▶ prowadzenia działalności przez producenta, w tym:
- nieodpowiednim stanie agrotechnicznym upraw,
  - braku przekazania do jednostki certyfikującej harmonogramu produkcji w wymaganym terminie,
  - braku lub niekompletnie prowadzonej dokumentacji towarowej i finansowej,
  - braku lub nieprawidłowym prowadzeniu dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i produkcji zwierzęcej,
  - braku opisu wszystkich praktycznych środków ostrożności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności z zasadami produkcji ekologicznej,
  - braku w prowadzonej dokumentacji wystarczających zapisów umożliwiających przeprowadzenie zbilansowania masy/iłości produktów oraz identyfikowalności stada zwierząt,
  - braku rejestrów na przykład działań agrotechnicznych, zbiorów,
  - zleceniu produkcji przetwórci ekologicznej przy braku uwzględnienia w certyfikacie producenta rolnego takiego działania,
  - zastosowaniu nieekologicznego materiału do reprodukcji roślin, materiału siewnego bez zgody WIORIN,
  - wprowadzeniu do gospodarstwa ekologicznego konwencjonalnego bydła, bez zgody WIJHARS,
  - braku deklaracji zawierającej wymagane zobowiązania,
  - braku w gospodarstwie upraw przyczyniających się do zwiększania żyzności gleby,
  - braku aktualnego opisu jednostki produkcyjnej,
  - braku odpowiedniej powierzchni wybiegu dla drobiu,
  - ryzyku zmieszania produktów w okresie konwersji i konwencjonalnych z uwagi na przechowywanie plonów w magazynach dzierzawionych od producenta konwencjonalnego,
  - braku ewidencji transportowej,
  - braku aktualnego zgłoszenia podjęcia działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego.
- W laboratoriach GIJHARS zbadano próbki produktów, pobrane w ramach kontroli sprawdzających na obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Inspektorzy WIJHARS pobrali łącznie 120 próbek produktów w ekologicznych gospodarstwach rolnych. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych, w 14 próbkach stwierdzono obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Ponadto przebadany został 1 wtórnik próbki, którego wynik badania nie potwierdził obecności pozostałości niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórcach ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors premises, importers of organic products and operators placing organic products on market

Kontrole sprawdzające przeprowadzono u 51 producentów ekologicznych (w tym: 37 producentów prowadziło działalność w zakresie dystrybucji/wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego, 35 prowadziło działalność w zakresie przygotowania, 10 producentów prowadziło działalność w zakresie importu produktów rolnictwa ekologicznego, 7 prowadziło działalność w zakresie eksportu, 2 producentów prowadziło działalność

w zakresie produkcji oraz 2 w zakresie przechowywania). Przeprowadzono 2 kontrole nadzorowane (wykonane przez jednostkę certyfikującą pod nadzorem inspektorów WIJHARS).

Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Nieprawidłowości dotyczące prowadzenia działalności przez producentów polegały między innymi na:

- ▶ wprowadzeniu do obrotu jako ekologiczny produktu przy braku certyfikatu na ten produkt,
- ▶ posługiwaniu się wzorem etykiety dla produktu ekologicznego niezgodnym z obowiązującymi przepisami,
- ▶ uchybieniach w prowadzonej dokumentacji między innymi w rejestrach produkcji ekologicznej powodujących brak możliwości identyfikowalności produktów i bilansowania masy,
- ▶ zastosowaniu nieekologicznego materiału siewnego bez zgody WIORIN,
- ▶ braku dokumentacji zakupu i sprzedaży produktów ekologicznych,
- ▶ nieodpowiednim składowaniu produktów i braku oznakowania umożliwiającego identyfikację produktów ekologicznych i w okresie konwersji.

Nieprawidłowości dotyczące przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej polegały na:

- ▶ zamieszczeniu w protokole kontroli błędnych lub niepełnych informacji, dotyczących między innymi sprzedaży produktów ekologicznych, produktów w okresie konwersji, etykiet, przedmiotu działalności producenta,
- ▶ braku odnotowania w protokole kontroli informacji o występujących uchybieniach w dokumentacji prowadzonej przez producenta, między innymi w dokumentacji finansowej, w rejestrach nawożenia,
- ▶ braku pełnej weryfikacji identyfikowalności produktów,
- ▶ braku odnotowania w protokole kontroli faktu wyprodukowania partii produktów, na opakowaniu których widniało odniesienie do ekologicznej metody produkcji, a do produkcji których został użyty surowiec, dla którego nie potwierdzono statusu ekologicznego.

W toku kontroli sprawdzających WIJHARS pobrały 20 próbek, w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych w 2 próbkach stwierdzono pozostałości niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Ponadto przebadany został 1 wtórnik próbki, którego wynik badania potwierdził obecność pozostałości niedozwolonego w rolnictwie ekologicznym środka ochrony roślin.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers

W 2022 r. (do dnia 7 lipca, w którym weszła w życie ustawa o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej), Główny Inspektor JHARS rozpatrzył pozytywnie 71 wniosków o udostępnienie informacji odnośnie producentów ekologicznych i produkcji ekologicznej, w tym 63 wnioski dotyczące udostępnienia wykazu producentów ekologicznych i 8 wniosków o udostępnienie danych statystycznych z zakresu rolnictwa ekologicznego w Polsce. Wykazy udostępniono zarówno osobom prywatnym jak i przedstawicielom firm, głównie w celu nawiązania kontaktów i współpracy handlowej z producentami/dostawcami produktów rolnictwa ekologicznego oraz z chęcią zakupu produktu ekologicznego. Wykazy były przekazywane również pracownikom uczelni i studentom w celu realizacji projektów naukowych. Opracowania danych statystycznych udostępniono przedstawicielom Ośrodków Doradztwa Rolniczego i urzędów. Po wejściu w życie ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej wykaz producentów ekologicznych został opublikowany na stronie internetowej IJHARS, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 3 tiret trzeci wyżej wymienionej ustawy.

Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries

W 2022 r. WIJHARS przeprowadziły 1 491 kontroli granicznych w zakresie dopuszczania do obrotu produktów

rolnictwa ekologicznego importowanych z 41 krajów trzecich, takich jak: Albania, Argentyna, Australia, Azerbejdżan, Białoruś, Brazylia, Chile, Chiny, Egipt, Ekwador, Gruzja, Indie, Indonezja, Iran, Izrael, Japonia, Kambodża, Kanada, Kazachstan, Kenia, Kolumbia, Kosowo, Kostaryka, Laos, Madagaskar, Mołdawia, Pakistan, Paragwaj, Peru, RPA, Rosja, Serbia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone Ameryki, Tajlandia, Tunezja, Turcja, Ukraina, Uzbekistan, Wielka Brytania, Wietnam. Łączna masa produktów ekologicznych, importowanych z krajów trzecich do Polski wyniosła 31,9 tys. t.

Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules

Decyzje administracyjne zezwalające na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi wydawane są na podstawie wniosków producentów ekologicznych składanych do wojewódzkich inspektorów JHARS, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub do Głównego Inspektora JHARS.

Od dnia 7 lipca 2022 r. (od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej Dz.U. 2022 r. poz. 1370) wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 87 decyzji administracyjnych dotyczących odstępstw od zasad produkcji metodami ekologicznymi, to jest zezwalających na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi. Najwięcej decyzji w sprawie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej dotyczyło wniosków o pozwolenie na uznanie z mocą wsteczną uprzedniego okresu jako części okresu konwersji (łącznie 47 decyzji) oraz wprowadzenia do ekologicznej jednostki produkcji drobiarskiej nieekologicznego drobiu (łącznie 31 decyzji).

W 2022 r. do Głównego Inspektora JHARS wpłynęły 3 wnioski o odstępstwo od stosowania zasad produkcji ekologicznej (odstępstwo przewidziane w art. 29 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008). Główny Inspektor JHARS w 2022 r. wydał 2 decyzje w wyżej wymienionym zakresie, natomiast 1 wniosek pozostał bez rozpoznania.

Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Keeping records of organic farming inspectors

Kontrole u producentów ekologicznych mogą przeprowadzać wyłącznie osoby wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego. Warunkiem wpisu do rejestru jest posiadanie wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli u producentów ekologicznych, potwierdzonej egzaminem zdanym przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2022 r. nie został przeprowadzony egzamin na inspektora rolnictwa ekologicznego w związku ze zmianami przepisów prawnych dotyczących rolnictwa ekologicznego, w tym ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 października 2022 r. w sprawie nabywania uprawnień inspektora rolnictwa ekologicznego, które weszło w życie w dniu 30 listopada 2022 r.

Do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego (według stanu na 31 grudnia 2022 r.) było wpisanych 667 inspektorów. Główny Inspektor JHARS nie wydał decyzji dotyczącej skreślenia inspektora z rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego z powodu wykazania nierzetelnego lub stronniczego przeprowadzenia kontroli urzędowej, lub z powodu oczywistej nieudolności lub niedbałości przy przeprowadzaniu kontroli.

Inne zadania realizowane na rzecz rolnictwa ekologicznego/ Other tasks related to organic farming

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o rolnictwie ekologicznym (a od 7 lipca 2022 r., zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej), Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nadzoru nad produkcją ekologiczną prowadził analizy danych i informacji dostarczonych przez jednostki certyfikujące. Dane otrzymywane z jednostek były wykorzystywane do tworzenia sprawozdań, zestawień, informacji, wykazów oraz do sprawowania nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nad produkcją ekologiczną.

Ponadto laboratoria urzędowe przekazywały Głównemu Inspektorowi JHARS dane dotyczące wyników analiz

próbek pobranych u producentów ekologicznych przez jednostki certyfikujące, o czym mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 oraz art. 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie danych dotyczących wyników przeprowadzonych analiz (Dz.U. 2015 r. poz. 676, ze zm.). Dane i informacje są gromadzone, przetwarzane i przechowywane oraz wykorzystywane w ramach sprawowanego nadzoru.

Postępowania wyjaśniające, dotyczące notyfikacji o niezgodnościach zgłaszanych przez państwa członkowskie UE na polskie produkty ekologiczne i notyfikacje zgłaszane przez Polskę/ Investigation proceedings following notifications of irregularities reported by the EU Member States on Polish organic products and notifications reported by Poland

W 2022 r. w GIJHARS przeprowadzono 33 postępowania wyjaśniające w związku z notyfikacjami dotyczącymi stwierdzenia niezgodności z wymaganiami przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego w odniesieniu do produktów ekologicznych sprzedanych przez polskich producentów do innych państw członkowskich. Notyfikacje te zgłoszone w 2022 r. na Polskę przez inne państwa członkowskie UE związane były z wystąpieniem pozostałości środków ochrony roślin, preparatów chwastobójczych, repelentów, regulatorów wzrostu lub fumigantów w produktach ekologicznych. Notyfikacje te pochodziły z następujących państw członkowskich: Niemiec, Holandii, Francji, Belgii, Danii, Czech oraz Austrii. Z powyższych notyfikacji, 12 zostało zakończone niepotwierdzeniem zarzutów wobec polskiego producenta, natomiast 4 notyfikacje zostały zakończone potwierdzeniem zarzutów po stronie polskiej. Jedna notyfikacja została odrzucona z uwagi na braki w dokumentach, co spowodowało niezasadność złożonej notyfikacji. W pozostałych 16 notyfikacjach zgłoszonych na Polskę przez inne państwa członkowskie UE nadal prowadzone jest postępowanie wyjaśniające.

W 2022 r. prowadzone były 3 notyfikacje zgłoszone na Polskę przez inne państwa członkowskie UE, które zgłoszone były w 2021 r. (Niemcy, Austria).

W 2022 r. Polska zgłosiła do Komisji Europejskiej łącznie 23 notyfikacje, w tym:

- ▶ 14 notyfikacji na produkty pochodzące z państw członkowskich UE (Holandia, Niemcy, Belgia, Czechy, Francja),
- ▶ 7 notyfikacji na produkty pochodzące z państw trzecich (Wietnam, Pakistan, Ukraina, Egipt, Argentyna, Chile, Izrael).

Zainicjowane przez Polskę postępowania wyjaśniające w ramach tych notyfikacji dotyczyły pozostałości niedozwolonych w produkcji ekologicznej środków i substancji, w produktach ekologicznych sprowadzonych z tych państw do Polski.

Z powyższych notyfikacji, 13 zostało zakończonych potwierdzeniem zarzutów wobec państwa notyfikowanego. W pozostałych 10 notyfikacjach zgłoszonych przez Polskę do Komisji Europejskiej na państwa członkowskie UE oraz państwa trzecie, w 2022 r. nadal prowadzone były postępowania wyjaśniające.

W 2022 r. kontynuowanych było także 12 notyfikacji zgłoszonych przez Polskę do Komisji Europejskiej na państwa członkowskie UE oraz przez Polskę na państwa trzecie, które zgłoszone były w 2021 r. (dotyczyły one państw takich jak: Belgia, Hiszpania, Bułgaria, Niemcy, Austria, Pakistan, Ukraina, Kazachstan, Indie).

Spotkania z jednostkami certyfikującymi/ Meetings with control bodies

GIJHARS zorganizował w 2022 r. cztery spotkania w trybie online z nadzorowanymi przez Głównego Inspektora JHARS jednostkami certyfikującymi. W 2022 r. celem spotkań było omówienie bieżących zagadnień istotnych dla funkcjonowania systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, w tym związanych z nowymi przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Inne spotkania/ Other meetings

GIJHARS zorganizował otwarte spotkanie online dotyczące zasad importu produktów ekologicznych z państw trzecich oraz zasad stosowania systemu TRACES. W spotkaniu udział wzięli: importerzy produktów ekologicznych, przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej oraz Krajowej Administracji Skarbowej, przedstawiciele agencji cel-

nych i inne zainteresowane strony. W spotkaniu udział wzięło ponad 600 osób. Materiały ze spotkania zostały zamieszczone na stronie IJHARS.

2.2.2 Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products

Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products

Organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) są:

- ▶ minister właściwy do spraw rynków rolnych – upoważniająca jednostki certyfikujące, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ Główny Inspektor JHARS – sprawujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi,
- ▶ wojewódzki inspektor JHARS – przeprowadzający kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz wydający świadectwa jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ jednostki certyfikujące przeprowadzające kontrole oraz wydające i cofające certyfikaty zgodności.

Stosowanie oznaczeń pozwala na łatwiejszą identyfikację produktów, ochronę przed bezprawnym użytkowaniem zarejestrowanych nazw oraz promocję produktów o specyficznych cechach i określonym pochodzeniu. Jednym z podstawowych elementów zapewnienia ochrony jest skuteczny system kontroli, na który składa się kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz kontrola urzędowa, sprawdzająca przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. Kontrole mają na celu ochronę zarejestrowanych nazw przed pośrednim lub bezpośrednim

ich wykorzystywaniem na potrzeby komercyjne, nadużywaniem, imitacją lub przywoływaniem oraz przed stosowaniem wszelkich określeń lub praktyk mogących wprowadzić w błąd konsumenta, co do rzeczywistego pochodzenia produktu lub jego charakterystyki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonym przez Komisję Europejską wpisane były 44 polskie nazwy.

Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi, które są akredytowane przez PCA zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. W 2022 r. funkcjonowały 4 jednostki certyfikujące (tabela 4), takie jak: BIOCERT MAŁOPOLSKA, COBICO, PNG oraz QA Solutions, które przeprowadziły kontrole na wniosek producentów, wydając ogółem 324 certyfikaty na takie produkty jak: fasola wrzawska, jabłka grójeckie, jabłka łączkie, kielbasa piaszczańska, krupnioki śląskie, miód drahimski, ser koryciński swojski, śliwka szydlowska, truskawka kaszubska, wiśnia nadwiślanka, suska sechlońska, andruty kaliskie, czosnek galicyjski i miód spadziowy z Beskidu Wyspowego.

TABELA 4. Wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją, wg stanu na 31 grudnia 2022 r./ Table 4: List of certifying bodies authorised to carry out inspections, issue and revoke certificates of conformity of production process of regional and traditional products with the specification (as at 31st December 2022)

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	BIOCERT MAŁOPOLSKA	Kraków
2.	COBICO	Przebieczany
3.	PNG	Cisów
4.	QA Solutions	Kraków

Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi dokonuje audytów i inspekcji w siedzibach tych jednostek. Mają one na celu sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji producentów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny.

Podstawowym celem kontroli u producentów jest sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją w sposób rzetelny, skuteczny i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora JHARS planami kontroli.

W 2022 r. pracownicy GIJHARS przeprowadzili w siedzibie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, 2 audyty jednostek certyfikujących. W toku audytów nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach audytów poczyniono spostrzeżenia dotyczące możliwości wystąpienia nieprawidłowości w przyszłości i możliwości doskonalenia funkcjonowania w zakresie realizacji zadań przekazanych upoważnieniem MRiRW. Dotyczyły one między innymi niepełnych lub rozbieżnych zapisów w protokołach, przywołania nieaktualnych przepisów w dokumentacji czy braku przedstawienia do zatwierdzenia przez GIJHARS kolejnego wydania planu kontroli (zmodyfikowanego w wyniku realizacji wniosków pokontrolnych).

W 2022 r. GIJHARS przeprowadził 2 kontrole sprawdzające u producentów w zakresie prawidłowości kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją zrealizowanych przez upoważnione jednostki certyfikujące. W toku kontroli wydano zalecenia pokontrolne dotyczące uszczegółowienia przez jedną z jednostek certyfikujących protokołu z kontroli, zgodnie z Planem kontroli zatwierdzonym przez GIJHARS.

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products

Kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest w celu zapewnienia, że produkty ChNP, ChOG lub GTS spełniają wymagania specyfikacji. Przeprowadzana jest ona na wniosek producenta, który wytwarza produkt zgodnie ze specyfikacją i zamierza znakować go symbolem ChNP, ChOG lub GTS. Koszty związane z czynnościami kontrolnymi pokrywane są przez producenta.

Kontrola obejmuje wyłącznie wymagania specyfikacji i polega na zweryfikowaniu poszczególnych etapów produkcji oraz ocenie czy spełnione są wszystkie wymagania decydujące o szczególnych właściwościach produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS.

W trakcie kontroli sprawdzana jest również dokumentacja prowadzona przez producenta, w tym rejestry pozwalające na odtworzenie poszczególnych etapów procesu produkcji.

W przypadku produktów regionalnych ChNP i ChOG weryfikowany jest dowód pochodzenia potwierdzający związek produktu z danym regionem oraz sprawdzane jest, czy produkcja odbywa się na obszarze geograficznym wskazanym w specyfikacji. W przypadku produktów tradycyjnych GTS sprawdzane są wymagania, jakie produkt musi spełnić, aby został potwierdzony jego specyficzny charakter.

W 2022 r. organy IJHARS zrealizowały 77 Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją, złożone przez producentów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 75 świadectw jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją u producentów 18 produktów rolnych i środków spożywczych zarejestrowanych jako ChNP, ChOG lub GTS.

Różnica pomiędzy ilością złożonych Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu

TABELA 5.

Liczba ważnych świadectw i certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów regionalnych (ChNP, ChOG) i tradycyjnych (GTS) ze specyfikacją w 2022 r./ **Table 5: Number of valid certificates of conformity of production process of regional products (PDO and PGI) and traditional (TSG) with the specification in 2022**

Lp.	Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw i certyfikatów ważnych w 2022 r.
1.	Andruty kaliskie	ChOG	4
2.	Bryndza podhalańska	ChNP	4
3.	Cebularz lubelski	ChOG	4
4.	Chleb prądnicki	ChOG	1
5.	Czosnek galicyjski	ChOG	2
6.	Fasola wrzawska	ChNP	5
7.	Jabłka grójeckie	ChOG	328
8.	Jabłka łąckie	ChOG	10
9.	Kabanosy staropolskie	GTS	1
10.	Kiełbasa biała parzona wielkopolska	ChOG	8
11.	Kiełbasa krakowska sucha staropolska	GTS	4
12.	Kiełbasa lisecka	ChOG	8
13.	Kiełbasa myśliwska staropolska	GTS	1
14.	Kiełbasa piaszczańska	ChOG	1
15.	Kołacz śląski	ChOG	13
16.	Krupnioki śląskie	ChOG	4
17.	Miód drahimski	ChOG	4
18.	Miód z Sejnerńszczyzny	ChNP	1
19.	Miód spadziowy z Beskidu Wyspowego	ChNP	5
20.	Obwarzanek krakowski	ChOG	7
21.	Olej rydzowy tradycyjny	GTS	1
22.	Oscypek	ChNP	35
23.	Pierekaczewnik	GTS	1
24.	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	3
25.	Redykołka	ChNP	2
26.	Rogal świętomarciński	ChOG	98
27.	Ser koryciński swojski	ChOG	7
28.	Suska sechleńska	ChOG	10
29.	Śliwka szydlowska	ChOG	3
30.	Trójniak staropolski tradycyjny	GTS	1
31.	Truskawka kaszubska	ChOG	10
32.	Wielkopolski ser smażony	ChOG	4
33.	Wiśnia nadwiślańska	ChNP	8
34.	Heumilch/Haymilk/ Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno	GTS	1
Świadectwa jakości			202
Certyfikaty zgodności			397
RAZEM			599

regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją, a ilością wydanych świadectw jakości była wynikiem:

- ▶ wydania jednego postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie kontroli zgodności procesu produkcji produktu posiadającego ChNP ze specyfikacją w związku z tym, iż wnioskodawca posiadał już świadectwo jakości wydane na ten sam produkt ważne do 25 sierpnia 2024 r.,
- ▶ braku możliwości przeprowadzenia kontroli w związku nieobecnością i brakiem kontaktu z wnioskodawcą.

Ponadto jedno świadectwo zostało wydane na podstawie wniosku złożonego w 2021 r., dodatkowo jeden producent po złożeniu wniosku zrezygnował z dalszego procesu certyfikacji.

Ogółem w 2022 r. w systemie ChNP, ChOG, GTS było ważnych 599 dokumentów, w tym: 202 świadectwa jakości i 397 certyfikatów zgodności (tabela 5). Część z tych dokumentów została wydana w latach poprzednich na okres dłuższy niż rok, dzięki czemu w 2022 r. były one nadal ważne. Utrzymanie zgodności potwierdziły kontrole, realizowane w ramach nadzoru nad producentami.

Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products

Kontrole urzędowe w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji, w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań specyfikacji, a znakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów, co do prawdziwego pochodzenia produktu).

W 2022 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS przeprowadzili kontrole w ramach nadzoru nad producentami, w trakcie ważności świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich. Kontrole były przeprowadzane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 e) ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i miały na celu weryfikację spełnienia wymagań specyfikacji oraz przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie jak i zagraniczne.

2.2.3 Kontrola ex-post/ Ex-post control

Kontrole ex-post obejmują przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) administrowanych przez agencję płatniczą (ARiMR). Kontrola ex-post realizowana była przez IJHARS na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013, zgodnie z trybem określonym w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zadania Głównego Inspektora JHARS w zakresie kontroli ex-post obejmowały między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli ex-post realizowanych przez WIJHARS,
- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Departamentu Kontroli i Audytu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

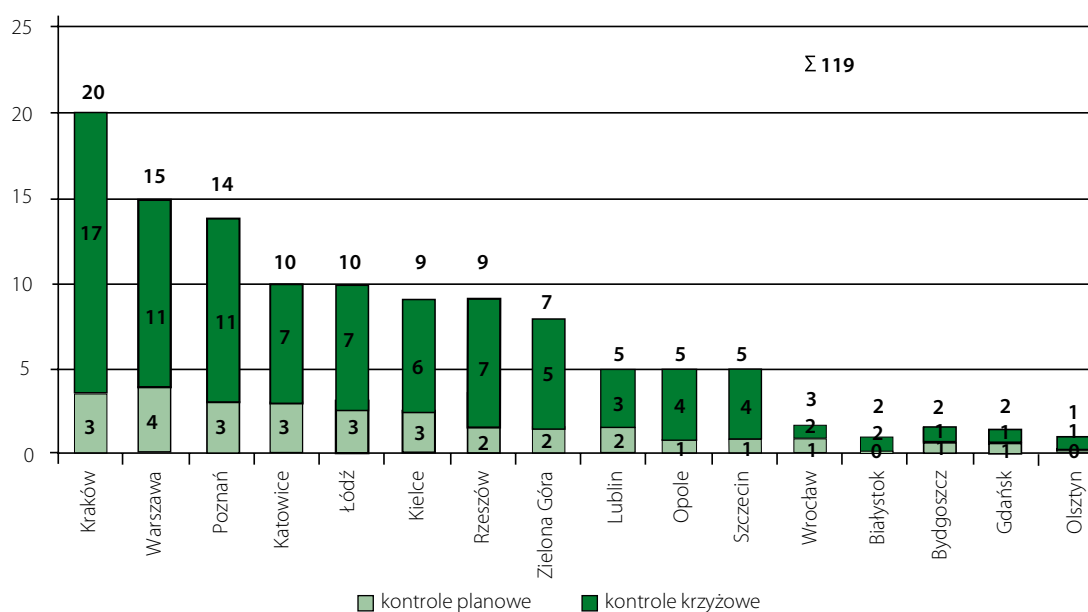
Kontrole ex-post realizowane były zgodnie z programem kontroli przekazanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który zawierał wykaz podmiotów wytypowanych do kontroli na podstawie analizy ryzyka.

Inspektorzy WIJHARS przeprowadzali kontrole beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez ARiMR, które dotyczą między innymi:

- ▶ interwencyjnego zakupu towarów rolnych,
- ▶ interwencyjnej sprzedaży towarów rolnych,
- ▶ dopłat do produkcji,
- ▶ przechowywania zapasów,
- ▶ limitowania produkcji,
- ▶ działań w sektorze owoców i warzyw.

RYSUNEK 5.

Liczba kontroli ex-post planowych i krzyżowych przeprowadzonych przez poszczególne WIJHARS w 2022 r./ Graph 5: Number of ex-post inspections carried out by Voivodeship Inspectorates in 2022 (planned inspections and cross-checks)

Informacje zebrane przez IJHARS w wyniku kontroli chronione są tajemnicą służbową i nie mogą być ujawnione osobom nieupoważnionym. Protokoły kontroli przekazywane są za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do ARiMR. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości finansowych agencja płatnicza podejmuje odpowiednie środki przewidziane w polskim prawie.

Kontrole przeprowadzone w 2022 r. dotyczyły 2 lat kontrolnych, to jest: 2021/2022 i 2022/2023. W 2022 r. przeprowadzono łącznie 119 kontroli, w tym: 30 planowych i 89 krzyżowych.

Największą liczbę kontroli ex-post łącznie planowych i krzyżowych (rysunek 5) wykonały WIJHARS w: Krakowie – 20, Warszawie – 15, Poznaniu – 14, Katowicach i Łodzi – po 10.

Przedsiębiorcy, u których w 2022 r. przeprowadzono kontrole ex-post, otrzymali z EFRG płatności na ogólną kwotę ponad 4,15 mln euro, to jest o 10,85 mln euro mniej niż w 2021 r.

Kontrole ex-post planowe przeprowadzone w 2022 r. dotyczyły głównie takich mechanizmów WPR, jak:

- ▶ Program dla szkół – 19 kontroli,
- ▶ Pomoc finansowa dla organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego – 6 kontroli,
- ▶ Wsparcie rynku produktów pszczelich – 5 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych w 2022 r. kontroli ex-post planowych, w 9 stwierdzono nieprawidłowości finansowe na ogólną kwotę 161,1 tys. zł u beneficjentów, którzy otrzymali środki finansowe z EFRG w latach budżetowych 2020/2021 i 2021/2022, w zakresie 2 mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, takich jak:

- ▶ Program dla szkół (7 nieprawidłowości),
- ▶ Wsparcie rynku produktów pszczelich (2 nieprawidłowości).

Nieprawidłowości finansowe dotyczyły między innymi:

- ▶ udostępnienia dzieciom więcej niż jednej porcji komponentu owocowo-warzywnego oraz mlecznego danego dnia,

- ▶ nieudostępniania, udostępniania nieuprawnionym beneficjentom lub nieprawidłowego rozdysponowania komponentu owocowo-warzywnego,
- ▶ dostarczania za małych lub za dużych ilości porcji komponentu owocowo-warzywnego oraz mlecznego,
- ▶ braku dokumentacji potwierdzającej zakup nieprawidłowo rozliczonego komponentu mlecznego,
- ▶ faktur dotyczących zakupu pszczoł, sprzętu pszczelarskiego, leków do zwalczania warrozy oraz zakupu urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej,
- ▶ zwrotu refundacji za leki warzobójcze na konta Kół Pszczelarzy.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w wyniku analizy dokumentacji z kontroli, przekazała dwa stanowiska, dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości finansowych, w zakresie mechanizmów WPR Program dla szkół i Wsparcie rynku produktów pszczelich. Z ogólnej kwoty 161,1 tys. zł stwierdzonych nieprawidłowości finansowych, ARiMR w wyniku postępowania administracyjnego potwierdziła kwotę 179,29 zł stwierdzonych nieprawidłowości. W przypadku pozostałych nieprawidłowości finansowych, IJHARS oczekuje na wyniki postępowań i stanowiska Prezesa ARiMR.

W dniu 1 kwietnia 2023 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Ustawa przenosi zadania realizowane dotychczas przez IJHARS w zakresie kontroli prawidłowości dokonanych transakcji finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, z wyłączeniem refundacji eksportowych, tzw. kontroli ex-post, do Krajowej Administracji Skarbowej.

2.2.4 Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy polega na sprawdzaniu prawidłowości:

- ▶ oznakowania przez zakłady ubojowe tusz wołowych właściwymi kategoriami wiekowymi,

- ▶ oznaczania przez zakłady rozbioru mięsa wołowego w elementach z informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju oraz stosowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane,
- ▶ prowadzenia zarówno przez zakłady ubojowe jak i zakłady rozbioru, rejestrów bydła i mięsa, zgodnie z wymaganym zakresem informacji na poszczególnych etapach.

W 2022 r. w całej Polsce poddano ubojowi 45,4 tys. sztuk bydła w wieku do 12 miesięcy.

W poszczególnych kategoriach była to:

- ▶ kategoria V, czyli bydło w wieku poniżej 8 miesięcy – 36,3 tys. sztuk (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 16,4 tys. sztuk),
- ▶ kategoria Z, czyli bydło w wieku powyżej 8 i poniżej 12 miesięcy – 9,0 tys. sztuk (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 7,4 tys. sztuk).

W 2022 r. przeprowadzono 108 kontroli w 28 podmiotach prowadzących ubój i rozbiór tusz na elementy, podczas których zweryfikowano prawidłowość oznakowania 445 tusz wołowych pochodzących z bydła w wieku do 12 miesięcy oraz dokumentacje zakładowe.

Na 2 osoby odpowiedzialne nałożono mandaty za nieterminowe składanie informacji o wielkościach uboju.

TABELA 6.
Liczba opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ według grup towarowych w 2022 r./ **Table 6: AFQI's opinions issued for products to be awarded with the Try Fine Food logo in 2022 – by commodity groups**

Lp.	Rodzaj artykułu	Liczba wydanych opinii
1.	Mleko i przetwory mleczne	26
2.	Mięso i przetwory mięsne	20
3.	Przetwory owocowe i warzywne	14
4.	Przetwory grzybowe	7
5.	Piwo	6
6.	Miód	6
7.	Mąka	6
8.	Inne (soki, wyroby garmażeryjne, musztarda, makaron)	6
RAZEM		91

2.2.5 Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market

Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny prowadzona jest w celu zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny. Kontroli podlegają przedsiębiorcy zobowiązani przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do nieodpłatnego przekazywania danych z rynku wołowiny.

Obowiązkowi przekazywania danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w 2022 r. podlegały 34 przedsiębiorstwa, w tym 33 ubojnie bydła oraz 1 firma handlowa.

W 2022 r. przeprowadzono 137 kontroli prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny, sprawdzając 844 sztuki bydła pod kątem prawidłowości wyliczenia ceny zakupu, która była raportowana do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej. Prawidłowo wyliczoną cenę zakupu bydła stwierdzono w przypadku 835 sztuk, to jest 98,9% wszystkich kontrolowanych tusz.

W wyniku kontroli stwierdzono błędne wyliczenie ceny podstawowej zakupu bydła, przekazywanej do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w 1 zakładzie ubojowym, w odniesieniu do 9 tusz wołowych, to jest 1,1% wszystkich kontrolowanych.

Błąd w wyliczeniach polegał na nieprawidłowym przeliczeniu masy poubojowej ciepłej (ustalanej na wadze kolejkowej) na masę poubojową schłodzoną. Nieprawidłowa korekta masy skutkowała nieprawidłowym ustaleniem jednostkowej ceny zakupu bydła. Przekazana do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej średnia cena była zaniżona o 1,2%.

Wobec osoby odpowiedzialnej za błąd zastosowano karę grzywny w drodze mandatu karnego.

2.2.6 Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Sign (TFF)

Program Poznaj Dobrą Żywność jest częścią polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości oraz zwiększeniu różnorodności żywności na rynku wewnętrznym.

Jego celem jest ułatwienie konsumentom dokonania wyboru produktów żywnościowych poprzez promowanie żywności o wysokiej i stabilnej jakości.

Znak Poznaj Dobrą Żywność przyznawany jest przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi artykułem rolno-spożywczym charakteryzującym się specyficznymi cechami lub wymaganiami jakości handlowej, w szczególności w zakresie sposobu produkcji, składu lub właściwości organoleptycznych. Nadanie znaku PDŻ wymaga między innymi uzyskania opinii Głównego Inspektora JHARS dotyczącej jakości handlowej produktu zgłoszonego do programu.

W 2022 r. Główny Inspektor JHARS wydał 91 opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ (tabela 6). Wydane opinie dotyczyły przede wszystkim jakości handlowej mleka i przetworów mlecznych.

Od listopada 2022 r. artykuły rolno-spożywcze wytwarzane w ramach krajowych systemów jakości, systemu chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych, gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz systemu rolnictwa ekologicznego mogą być oznaczone znakiem jakości PDŻ bez konieczności uzyskania decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

2.3 Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision

2.3.1 Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market

W ramach nadzoru nad rynkiem wina IJHARS przeprowadza kontrole w podmiotach produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski z przeznaczeniem do obrotu handlowego. Podmioty wyrabiające wino przeznaczone do obrotu, mają obowiązek zgłoszenia prowadzonej działalności Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR). W 2022 r. w ewidencji Dyrektora Generalnego KOWR zarejestrowanych było 425 podmiotów zlokalizowanych na terenie 16 województw (tabela 7).

TABELA 7.

Liczba podmiotów produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski/
Table 7: Number of entities producing wine from grapes which wine-growing area is situated within Polish territory

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów wpisanych do ewidencji KOWR w latach:	
		2021/2022	2022/2023
1.	Dolnośląskie	42	51
2.	Kujawsko-Pomorskie	9	10
3.	Lubelskie	42	44
4.	Lubuskie	48	55
5.	Łódzkie	15	14
6.	Mazowieckie	11	14
7.	Małopolskie	72	77
8.	Opolskie	16	15
9.	Podkarpackie	43	44
10.	Podlaskie	1	3
11.	Pomorskie	7	5
12.	Śląskie	16	18
13.	Świętokrzyskie	28	32
14.	Warmińsko-Mazurskie	3	3
15.	Wielkopolskie	17	25
16.	Zachodniopomorskie	10	15
RAZEM		380	425

W 2022 r. przeprowadzono kontrole w zakresie jakości handlowej wina, sprawdzając między innymi:

- ▶ wymagania formalno-prawne,
- ▶ prawidłowość prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu produktów winiarskich,
- ▶ opracowanie i wdrożenie systemu kontroli wewnętrznej wyrobu i rozlewu wina,
- ▶ parametry fizykochemiczne wina; do badań laboratoryjnych pobrano próbki z 13 partii win, o łącznej objętości 84,4 hl,
- ▶ oznakowanie wina przeznaczonego do obrotu handlowego (14 partii win, o łącznej objętości 86,6 hl),
- ▶ prawidłowość przeprowadzenia procesów enologicznych,
- ▶ prawidłowość procesu usunięcia produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina, w przypadku 13 podmiotów podlegających obowiązkowi wycofania produktów ubocznych pod nadzorem.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowe parametry fizykochemiczne w 3 partiach wina o łącznej objętości 39,1 hl. Niezgodności dotyczyły zawyżonej zawartości alkoholu.

W wyniku przeprowadzonych przez WIJHARS kontroli stwierdzono, że 2 producentów nie zgłosiło w odpowiednim terminie wycofania produktów ubocznych oraz procesu wzbogacania. Osoby odpowiedzialne ukarano grzywnami w drodze mandatów karnych. Dodatkowo za niezgodność informacji zawartych w rejestrze przychodów i rozchodów z rzeczywistością 1 producent został ukarany grzywną w drodze mandatu karnego.

Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties

Prawo UE zezwala na podawanie w oznakowaniu wina bez chronionej nazwy pochodzenia/chronionego oznaczenia geograficznego informacji o roczniku i nazwie odmiany winorośli, w przypadku gdy zostanie ono poddane certyfikacji w tym zakresie.

Organem właściwym dla zapewnienia procedury certyfikacji jest wojewódzki inspektor JHARS właściwy ze względu na miejsce wyrobu wina. Certyfikację wina przeprowadza się na wniosek producenta, składany na dany rok gospodarczy w terminie do dnia 15 sierpnia. Procedura certyfikacji obejmuje kontrolę przeprowadzaną przez:

- ▶ organy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie uprawy winorośli oraz odmian winorośli, z których winogrona przeznaczone są do wyrobu win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS w zakresie sprawdzenia procesu wyrobu win z określonego rocznika oraz win z określonej odmiany winorośli, w tym zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w dokumentacji związanej z produkcją przedmiotowych win.

Po przeprowadzeniu certyfikacji, dla wniosków złożonych przed 7 marca 2022 r., wojewódzki inspektor JHARS wydał decyzje w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli.

Dla wniosków złożonych po 7 marca 2022 r. (wejście w życie znowelizowanej ustawy winiarskiej), wojewódzki inspektor JHARS, po przeprowadzeniu certyfikacji, wydał certyfikat dla każdej partii wina z określonego rocznika, moszczu z określonego rocznika, wina z określonej odmiany winorośli lub moszczu z określonej odmiany winorośli.

W 2022 r. wnioski o przeprowadzenie certyfikacji wina rozpatrywane były przez 14 WIJHARS w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Ogółem w 2022 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 812 decyzji o nadaniu numeru identyfikacyjnego oraz 27 certyfikatów dla wina, w tym:

- ▶ 773 decyzje dla win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli,
- ▶ 33 decyzje dla win z określonego rocznika,
- ▶ 6 decyzji dla win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ 27 certyfikatów dla win z określonego rocznika, z czego 26 certyfikatów dotyczyło również win z określonej odmiany.

Wielkość partii win certyfikowanych wyniosła łącznie 10 709,86 hl, w tym:

- ▶ win z określonego rocznika (wnioski przed 7 marca 2022 r.) – 530,52 hl,
- ▶ win z określonej odmiany (wnioski przed 7 marca 2022 r.) – 86,00 hl,
- ▶ win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli (wnioski przed 7 marca 2022 r.) – 9 414,23 hl,
- ▶ win z określonego rocznika – 679,11 hl, z czego 641,11 hl dotyczyło win z określonej odmiany (wnioski po 7 marca 2022 r.).

Nie wydano certyfikatów dla moszczu z określonego rocznika oraz moszczu z określonej odmiany.

2.3.2 Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market

Zadania realizowane przez IJHARS na rynku chmielu mają zapewniać, że wprowadzany do obrotu chmiel i produkty chmielowe zostały poddane procesowi certyfikacji i spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w przepisach.

Sprawując nadzór nad rynkiem chmielu i produktów chmielowych w 2022 r.:

- ▶ pobrano próbki z 1 431 partii chmielu zgłoszonych do certyfikacji o łącznej masie 2 865,9 t,
- ▶ wymagania jakościowe spełniło 2 849,7 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 1 423 certyfikaty, w tym:
  - w Lublinie – 1 322 certyfikaty na chmiel o łącznej masie 2 530,7 t (88,8 % ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
  - w Poznaniu – 99 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 312,4 t (11,0 % ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
  - we Wrocławiu – 2 certyfikaty na chmiel o łącznej masie 6,6 t (0,2 % ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
- ▶ wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 8 partii chmielu o łącznej masie 16,2 t (0,6% masy chmielu certyfikowanego) z powodu: zawyżonej zawartości liści i łodyg oraz stwierdzenia odmiany chmielu niezgodnej z deklaracją,
- ▶ 1 062 partie chmielu, o łącznej masie 2 281,3 t (80,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego) ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion, certyfikowano jako chmiel zaziarniony,
- ▶ wymagania jakościowe spełniało 136,4 t produktów chmielowych, to jest granulatów chmielowych typ – 90, na które wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 18 certyfikatów.

2.3.3 Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

System klasyfikacji według klas EUROP zapewnia rzetelną ocenę jakości tusz, wpływa także na zwiększenie przejrzystości rynku w zakresie handlu tuszami wieprzowymi i wołowymi oraz właściwemu ustalaniu cen w notowaniach na terenie UE. Obowiązek stosowania klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych w Polsce dotyczy wszystkich rzeźni, które w ostatnim roku ubiły:

- ▶ powyżej 10,4 tys. sztuk trzody chlewnej (powyżej 200 sztuk tygodniowo średnio w roku),
- ▶ powyżej 3,9 tys. sztuk bydła (powyżej 75 sztuk tygodniowo średnio w roku).

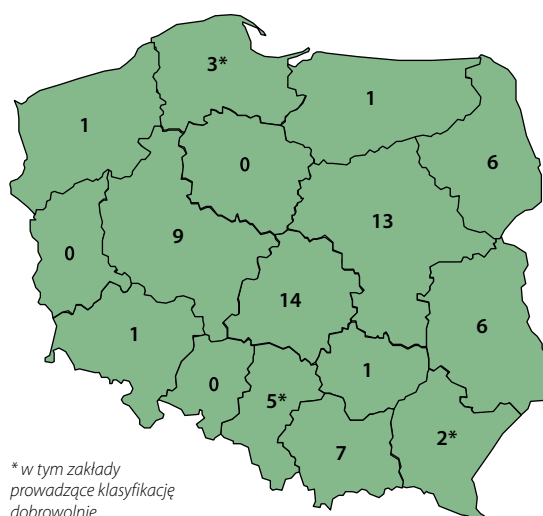
Czynności nadawania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym i wołowymi w systemie EUROP mogą dokonywać tylko osoby, które posiadają uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie klasyfikacji. W Polsce rzeczoznawcy najczęściej są pracownikami rzeźni.

Nadzór nad klasyfikacją tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP prowadzi IJHARS. Zadania IJHARS w tym zakresie obejmują między innymi sprawdzenie: poprawności klasyfikacji oraz znakowania tusz wołowych i wieprzowych, prawidłowości dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz, zgodność dokumentacji wystawionej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową (w zakresie kategorii, klasy jakości oraz masy tusz), posiadania uprawnień przez osoby dokonujące klasyfikacji, stosowania do pomiaru mięsności tusz wieprzowych zatwierdzonych urządzeń (choirometrów).

Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses

W 2022 r. nadzorem IJHARS objęto 68 ubojni bydła (o 1 mniej niż w 2021 r.), w tym 65 podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych oraz 3 zakłady, które dobrowolnie uczestniczą w systemie klasyfikacji (rysunek 6).

RYSunek 6.
Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2022 r./
Graph 6: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of bovine carcasses in the EUROP system (as at 31st December 2022)

*w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

Zakłady ubojowe objęte w 2022 r. nadzorem IJHARS stanowiły 35,1% ogółu ubojni działających na terenie kraju (194), przy czym w porównaniu do 2021 r. ich udział zwiększył się o 1,8 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 33,3%).

W 2022 r. przeprowadzono 545 wizyt kontrolnych w zakładach ubojowych, w tym 521 (95,6%) w zakładach podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych i 24 kontrole w ubojniach klasyfikujących tusze wołowe dobrowolnie. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 116 rzeczoznawców (69,9% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wołowych) na podstawie 20,7 tys. sztuk tusz wołowych. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 166 rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wołowych, przy czym czynnie klasyfikacja przeprowadzana była przez 144 osoby, to jest 86,7% wszystkich uprawnionych.

Ubój bydła w 2022 r. wyniósł 1,81 mln sztuk, w tym 1,70 mln sztuk w zakładach objętych nadzorem IJHARS, co stanowiło 93,9% całkowitego uboju dokonanego na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 1,68 mln sztuk tusz wołowych, to jest 98,8% wszystkich tusz uzyskanych z uboju bydła w zakładach nadzorowanych (o 0,5 punktu procentowego więcej niż w 2021 r.).

Liczba tusz wołowych objętych nadzorem w 2022 r. wynosiła 20,7 tys. sztuk, w tym 20,3 tys. sztuk (98,1%) skontrolowano w ubojniach obowiązkowo uczestniczących w systemie klasyfikacji. W porównaniu do 2021 r. liczba tusz wołowych objętych nadzorem zwiększyła się o 0,4 tys. sztuk (to jest 2,0%). Średnia liczba tusz podda-

nych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 38,0 sztuk i była wyższa niż w 2021 r. (tabela 8).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- ▶ klasyfikację tusz wołowych podjęto we wszystkich zakładach,
- ▶ liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców pod względem uformowania wynosiła 16,5 tys. sztuk (79,7% kontrolowanych), a pod względem otluszczenia 15,8 tys. sztuk (76,3% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa ocena uformowania dotyczyła 4,2 tys. sztuk tusz, w tym ocena zawyżona – 2,9 tys. sztuk (14,0% kontrolowanych), a ocena zaniżona – 1,3 tys. sztuk (6,3% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa ocena otluszczenia dotyczyła 4,9 tys. sztuk tusz, w tym ocena zawyżona – 1,8 tys. sztuk (8,7% kontrolowanych), a ocena zaniżona – 3,1 tys. sztuk (15,0% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,3 tys. sztuk tusz (1,5% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 0,4 tys. sztuk tusz (1,9% kontrolowanych),
- ▶ dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych było prawidłowe we wszystkich zakładach,
- ▶ informacje przekazywane dostawcom były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich kontrolowanych zakładach.

Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

W 2022 r. nadzorem IJHARS objęto 178 ubojni trzody chlewnej (o 15 mniej niż w 2021 r.), w tym 1 dobrowolnie uczestniczącą w systemie klasyfikacji tusz wieprzowych (rysunek 7).

TABELA 8.

Liczba ubojni bydła oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2021 – 2022/ **Table 8: Number of bovine slaughterhouses and number of inspections carried out in 2021 – 2022**

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	zmiana %
Liczba ubojni bydła w kraju (sztuk)	207	194	-6,3
Liczba ubojni bydła objętych nadzorem (sztuk)	69	68	-1,4
Ubojnie klasyfikujące tusze dobrowolnie (sztuk)	4	3	-25,0
Liczba przeprowadzonych kontroli	550	545	-0,9
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,0	8,0	0
Średnia liczba tusz wołowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	36,8	38,0	+3,3

Zakłady ubojowe objęte w 2022 r. nadzorem IJHARS stanowiły 46,6% ogółu ubojni trzody działających na terenie kraju (382), przy czym w porównaniu do 2021 r. ich udział zmniejszył się o 1,1 punktu procentowego (w 2021 r. wynosił 47,7%).

W 2022 r. przeprowadzono ogółem 1 458 wizyt kontrolnych w zakładach prowadzących ubój trzody chlewnej, to jest o 108 mniej niż w 2021 r. (o 6,9%). W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 286 rzeczoznawców (77,5% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wieprzowych) na podstawie 37,0 tys. sztuk tusz wieprzowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 369 rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wieprzowych, przy czym czynnie przeprowadzana była przez 335 osób, to jest 90,8% wszystkich uprawnionych.

Ubój trzody chlewnej w 2022 r. wyniósł 19,3 mln sztuk, w tym w zakładach ubojowych objętych nadzorem IJHARS 18,4 mln sztuk trzody chlewnej, co stanowiło 95,3% uboju całkowitego dokonanego w zakładach na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 17,8 mln sztuk tusz wieprzowych, to jest 96,7% wszystkich tusz wieprzowych uzyskanych z uboju trzody chlewnej w zakładach nadzorowanych.

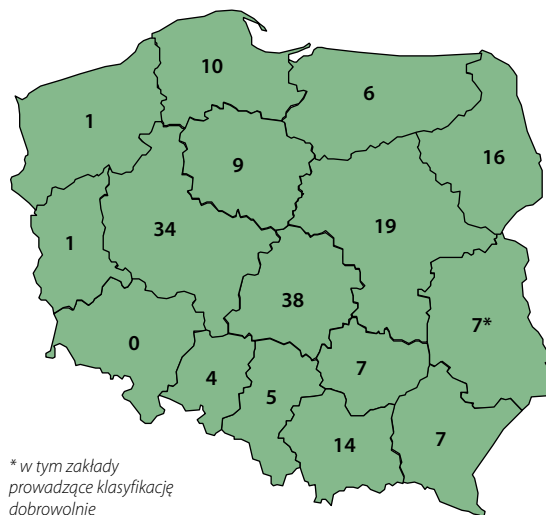
Liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas wizyt kontrolnych w 2022 r. wynosiła 37,0 tys. sztuk. Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 25,4 sztuki i była o 1,8 sztuki (7,6%) wyższa od średniej z 2021 r. (tabela 9).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły wszystkie nadzorowane ubojnie,

RYSUNEK 7.

Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2022 r./ **Graph 7: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of porcine carcasses in the EUROP system (as at 31st December 2022)**

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

- ▶ choirometry posiadało 125 zakładów (70,2% kontrolowanych),
- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych metodą ZP (dwóch punktów) stosowały 53 zakłady, (29,8% nadzorowanych),
- ▶ wszystkie zakłady objęte nadzorem zatrudniały uprawnionych rzeczoznawców,
- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły 4 osoby, które posiadały nieaktualne uprawnienia w 4 ubojniach (2,2% nadzorowanych), osoby te uzyskały ponownie uprawnienia przed zakończeniem 2022 r.,
- ▶ czas, w którym przeprowadza się klasyfikację oraz ważenie tusz, był nieprawidłowy czyli przekraczał wymagane 45 minut od momentu rozpoczęcia czynności ubojowych w 3 zakładach (1,7% wszystkich nadzorowanych),

TABELA 9.

Liczba ubojni trzody chlewnej oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2021 – 2022/ **Table 9: Number of pig slaughterhouses and number of inspections carried out in 2021 – 2022**

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	Zmiana %
Liczba ubojni trzody w kraju (sztuk)	405	382	-5,7
Liczba ubojni trzody objętych nadzorem (sztuk)	193	178	-7,8
Liczba przeprowadzonych kontroli	1 566	1 458	-6,9
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,1	8,2	+1,2
Średnia liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	23,6	25,4	+7,6

- ▶ nieaktualne cechy legalizacji wag kolejkowych używanych do ustalania masy tusz wieprzowych stwierdzono w 2 zakładach (1,1% nadzorowanych),
- ▶ nieprawidłowy pomiar mięsności wykonano w przypadku 2,7 tys. sztuk tusz (7,3% kontrolowanych),
- ▶ brak oznakowania lub nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 1,0 tys. sztuk tusz wieprzowych (2,7% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,4 tys. sztuk tusz (1,1% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych stwierdzono w 2 zakładach ubojowych (1,1% kontrolowanych); stwierdzono brak protokołu z klasyfikacji lub protokół niezgodny ze wzorem,
- ▶ nieprawidłowy czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych (krótszy niż wymagane 4 tygodnie) stwierdzono w 2 zakładach (1,1% kontrolowanych),
- ▶ brak dostarczenia dostawcom informacji o wynikach klasyfikacji tusz wieprzowych stwierdzono w 13 zakładach (7,3% kontrolowanych),
- ▶ informacje o wynikach klasyfikacji wystawione dostawcom żywca rzeźnego były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich ubojniach spośród tych, które powiadamiają dostawców.

2.3.4 Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

Zadania IJHARS realizowane w ramach nadzoru nad rynkiem drobiu mają zapewnić przestrzeganie obligatoryjnych przepisów w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym również badania zawartości wody w mięsie drobiowym po przeprowadzonym procesie technologicznym. Kontrole w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego zostały przeprowadzone w ramach kontroli jakości handlowej mięsa realizowanej w II kwartale 2022 r.

Kontrolę zawartości wody wchłoniętej przez mięso drobiowe przeprowadzono w podmiotach zlokalizowanych na terenie wszystkich województw. Do badań laboratoryjnych pobrano 89 próbek mięsa drobiowego (30 próbek w obrocie detalicznym i 59 próbek w podmiotach prowadzących ubój i rozbiór drobiu).

Spośród pobranych do badań próbek mięsa drobiowego stwierdzono 47 próbek: 16 próbek w obrocie detalicznym i 31 próbek w podmiotach prowadzących ubój i rozbiór drobiu (co stanowiło 52,8% partii mięsa drobiowego pobranych do badań) o nieprawidłowej jakości w zakresie zawartości wody wchłoniętej (zawartość oznaczonej wody w mięsie drobiowym była wyższa od ilości wody technologicznie uzasadnionej). Dodatkowo podczas kontroli planowej w II kwartale 2022 r. zakwestionowano oznakowanie mięsa drobiowego z powodu między innymi: niewłaściwie podanej informacji o kraju pochodzenia, nieprawidłowych danych producenta, niewłaściwej nazwy elementu drobiowego.

2.3.5 Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions

Wojewódzkie inspektoraty JHARS w III kwartale 2022 r., w ramach kontroli planowej zleconej przez Głównego Inspektora JHARS przeprowadziły kontrole warunków chowu i tuczu gęsi na 50 fermach (skontrolowano łącznie 266,9 tys. sztuk gęsi) w zakresie zgodności z wymaganiami obowiązujących przepisów oraz Regulaminem „Młodej polskiej gęsi owsianej”. W 6 zakładach drobiarskich (realizujących działalność w zakresie mięsa drobiowego, w tym ubój gęsi) zweryfikowano cechy organoleptyczne i znakowanie 30 partii mięsa gęsiowego.

Nie stwierdzono nieprawidłowych warunków produkcji gęsi oraz niewłaściwej jakości handlowej mięsa gęsiowego w zakresie cech organoleptycznych i znakowania. Nie wniesiono również zastrzeżeń do dokumentacji znajdującej się na fermach i w zakładach uboju gęsi.

2.3.6 Nadzór nad wykonywaniem czynności przez rzeczników uprawnionych do pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych oraz ustalenia klas jakości świeżych owoców i warzyw/ Supervision of the performance of activities by assessors authorised to take samples of agri-foodstuffs and to determine quality classes of fresh fruit and vegetables

W 2022 r. 15 wojewódzkich inspektorów JHARS, za wyjątkiem WIJHARS w Gdańsku, w ramach sprawowanego nadzoru nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców

podjęło działania w kierunku realizacji przedmiotowej kontroli. W związku z utrudnieniami spowodowanymi brakiem informacji zwrotnej od rzeczoznawców o faktycznym miejscu wykonywania przez nich czynności oraz brakami kadrowymi kontrole przeprowadziło ogółem 14 wojewódzkich inspektoratów JHARS, z wyjątkiem wojewódzkiego inspektoratu JHARS w Gdańsku i Zielonej Górze.

W 38 podmiotach, skontrolowano 72 rzeczoznawców mających uprawnienia w jednym lub kilku zakresach tematycznych, takich jak:

- ▶ klasyfikacja świeżych owoców i warzyw (37),
- ▶ pobieranie mleka i jego przetworów (13),
- ▶ pobieranie ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (12),
- ▶ pobieranie owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (9),
- ▶ pobieranie nasion roślin oleistych (1).

W wyniku kontroli ustalono, że 54 rzeczoznawców mimo posiadania aktualnych uprawnień z zakresu:

- ▶ klasyfikacji świeżych owoców i warzyw (27),
- ▶ pobierania mleka i jego przetworów (13),
- ▶ pobierania owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (7),
- ▶ pobierania ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (6),
- ▶ pobierania nasion roślin oleistych (1),

nie korzystało z nich w miejscu zatrudnienia lub miejscu kontroli.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku działalności 11 rzeczoznawców (15,3% objętych kontrolą), które dotyczyły:

- ▶ okazania kopii zamiast oryginału zaświadczenia o wpisaniu do rejestru rzeczoznawców wydanego przez wojewódzkiego inspektora oraz niewłaściwych danych w zaświadczeniu, na przykład nieaktualnego numeru i serii dowodu osobistego,

- ▶ sporządzania protokołu z pobrania próbek na przykład zbóż w 3 egzemplarzach, przy czym 2 egzemplarze stanowiły kopie na papierze samokopiującym i nie miały oryginalnych podpisów rzeczoznawcy lub protokołu z pobrania próbek nasion roślin oleistych w 1 egzemplarzu, zamiast w 2 egzemplarzach,

- ▶ użycia pieczęci rzeczoznawcy, mającego uprawnienia wyłącznie w zakresie ustalania klas jakości świeżych owoców i warzyw na protokołach wewnętrznych (firmowych) z czynności pobrania próbek owoców u producenta ekologicznego,

- ▶ niewłaściwego dokumentowania czynności na przykład w protokole z pobrania próbek, którego wzór został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 marca 2016 r. w sprawie nabywania uprawnień do wykonywania niektórych czynności związanych z oceną jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz dokumentowania tych czynności; stosowano numerację protokołów niezgodnie z zasadami wynikającymi ze wzoru formularza, pomijano informację o miejscu wystawienia protokołu, wskazano jako osoby obecne przy pobraniu próbek dane rzeczoznawcy, który pobierał próbkę, pomijano dane adresowe siedziby producenta, sprzedawcy i odbiorcy, nie wskazano danych dotyczących transportu i przechowywania próbek, nie podano informacji komu przekazano próbki wraz z protokołem oraz czy do protokołu z pobrania próbek wniesiono uwagi, wskazano niewłaściwą metodykę pobrania próbek, stwierdzono brak podpisu rzeczoznawcy i osób obecnych przy pobraniu próbek, nie doprecyzowano wielkości jednostkowej próbki zamiast konkretnej masy podano – około 1,5 kg,

- ▶ braku właściwego zabezpieczenia i zapakowania pobranych próbek, na przykład do badań laboratoryjnych przekazano próbkę nieopakowaną,

- ▶ braku na etykietach pobranych próbek na przykład daty pobrania próbki, wielkości partii produkcyjnej.

W wyniku kontroli wydano ogółem 3 upomnienia i 8 założeń pokontrolnych.

2.4 Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1 Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy lub zagraniczny realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS Świadectwo jakości handlowej jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy, co ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

W 2022 r. wydano ogółem 921 świadectw jakości handlowej, w tym:

- ▶ 865 świadectw dla artykułów rolno-spożywczych wywożonych z Polski, to jest: 603 świadectwa w ramach eksportu obejmujące głównie: wyroby cukiernicze i ciastkarskie, przetwory owocowe i warzywne, koncentraty spożywcze oraz 262 świadectwa w ramach reeksportu obejmujące głównie: wyroby cukiernicze i ciastkarskie, koncentraty spożywcze i napoje bezalkoholowe,
- ▶ 43 świadectwa dla towarów wyprodukowanych w kraju; oceną objęto głównie: ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, przetwory mleczne i ryby mrożone,
- ▶ 11 świadectw potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska; przedmiotem oceny były przetwory: mięsne, drobiowe, mleczne (sery twarogowe i dojrzewające) i ryby mrożone,
- ▶ 2 świadectwa dla towarów importowanych; przedmiotem oceny było piwo oraz koncentrat przecieru pomidorowego.

2.4.2 Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting of exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry

Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj dostarczanych do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorca zwolniony z obowiązku znakowania jaj, jest zobligowany do prowadzenia ewidencji jaj nieoznakowanych oraz przekazywania wojewódzkiemu inspektorowi IJHARS pisemnej informacji o zamiarze dostawy jaj do odbiorców w innych państwach członkowskich UE. Brak wypełniania obowiązków przez przedsiębiorcę skutkuje cofnięciem zwolnienia w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej przez wojewódzkiego inspektora IJHARS. Obowiązek przekazywania informacji o zamiarze wysyłki nie dotyczy jaj nieoznakowanych kierowanych do przemysłu spożywczego na terenie Polski.

Główny Inspektor IJHARS:

- ▶ przekazuje właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich UE informacje o podmiotach, które uzyskały zwolnienie zgodnie z art. 11 ust. 2 lit a rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008,
- ▶ prowadzi wykaz podmiotów, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj.

Główny Inspektor jest również organem właściwym do otrzymywania informacji o dostawach jaj nieoznakowanych do Polski z innych krajów UE, które w 2022 r. były realizowane z Danii i Słowacji.

W 2022 r. obowiązywało ogółem 87 decyzji administracyjnych zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj wydane na wnioski złożone przez 43 podmioty do 7 wojewódzkich inspektorów IJHARS. Trzy decyzje zostały cofnięte z uwagi na wskazanie firmy handlowej do odbioru jaj nieoznakowanych zamiast zakładu przetwórstwa spożywczego.

TABELA 10.
**Zestawienie liczby podmiotów i decyzji zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj zaplanowanych do wysyłki jaj w 2022 r./
Table 10: Number of facilities, number of decisions on exemption from marking obligations for eggs and numer of eggs scheduled for shipment in 2022**

Lp.	Organ wydający decyzję	Liczba podmiotów (szt.)	Liczba decyzji (szt.)	Kraj wysyłki	Liczba jaj zaplanowanych do wysyłki (szt.)	Liczba transportów (szt.)
1.	Opolski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	2	Francja	43 545 600	144
				Włochy	84 672 000	280
2.	Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	19	32	Niemcy	173 016 000	534
				Austria	60 264 000	186
				Holandia	30 132 000	93
3.	Lubuski Wojewódzki Inspektor JHARS	10	22	Polska	0	0
4.	Małopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	8	15	Polska	0	0
5.	Śląski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	2	Polska	0	0
6.	Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS	3	13	Polska	0	0
7.	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor JHARS	1	1	Polska	0	0
RAZEM		43	87		391 634 600	1 237

Podmioty zwolnione z obowiązku znakowania jaj planowały i realizowały wysyłki jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego zlokalizowanych na terenie: Polski, Włoch, Francji, Austrii, Holandii i Niemiec (Tabela 10). W tabeli nie uwzględniono dostaw jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski w związku z brakiem obowiązku przekazywania informacji o wysyłkach jaj do WIJHARS.

2.4.3 Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

Uprawnienia do pobierania próbek, ustalania klas jakości artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą posiadać również rzeczoznawcy. Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom.

Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, takich jak: pobieranie próbek, ustalanie klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełnianie powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2022 r. przeprowadzono 18 egzaminów w zakresie 6 specjalizacji, do których przystąpiło 322 osoby. Uprawnienia rzeczoznawcy uzyskały 302 osoby, to jest 93,8% ogółu przystępujących do egzaminu. Dodatkowo uprawnienia rzeczoznawcy uzyskało 261 rzeczoznawców uczestniczących w 17 szkoleniach z zakresu ustalania klas jakości świeżych owoców i warzyw (Tabela 11).

Ponadto ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o ochronie roślin przed agrofagami, wprowadziła regulacje między innymi w zakresie danych jakie zawiera wniosek o wpis do rejestru rzeczoznawców oraz określa formę prowadzenia rejestru rzeczoznawców i zakres informacji w nim zawartych.

TABELA 11.

 Liczba osób które uzyskały uprawnienia rzeczoznawcy w poszczególnych specjalizacjach w 2022 r./ **Table 11: Number of quality assessors licenced by AFQI in 2022 – by particular specialisations**

Lp.	Nazwa specjalizacji objętej egzaminem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych egzaminów	Liczba osób przystępujących do egzaminu	Liczba osób, które uzyskały tytuł rzeczoznawcy
1.	Klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP	6	141	140
2.	Klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP	5	97	82
3.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	3	52	51
4.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów	1	3	3
5.	Pobieranie próbek nasion roślin oleistych	1	3	3
6.	Pobieranie próbek olejów i tłuszczów roślinnych oraz nasion roślin oleistych	2	26	23
RAZEM		18	322	302
	Nazwa specjalizacji objętej szkoleniem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Liczba osób uczestniczących w szkoleniu	Liczba osób, które uzyskały tytuł rzeczoznawcy
1.	Ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw	17	261	261
RAZEM		17	261	261

Zdjęcie: www.pexels.com

3. Współpraca z organizacjami i instytucjami/ Cooperation with organisations and authorities

3.1 Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

Organizacje międzynarodowe kontynuowały w 2022 r. spotkania prowadzone w większości przypadków w formie wideokonferencji, których mechanizmy wypracowano w odpowiedzi na ograniczenia podróży związane z pandemią. Jednak, pod koniec pierwszej połowy roku, niektóre organizacje międzynarodowe podjęły decyzję o przeprowadzeniu posiedzeń również w formie fizycznej. Między innymi sesja Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO została zorganizowana w formie tradycyjnej, ze względu na procedury dotyczące tajnego głosowania. W związku z reorganizacją ciał pomocniczych Rady i Komisji, a także kontynuacją większości posiedzeń poprzez platformy online, zanotowano wysoki udział przedstawicieli Polski w spotkaniach organów Unii Europejskiej, a tym samym udział pracowników GIJHARS w konsultacjach dokumentów i stanowisk na te spotkania. Ponadto w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej, pod względem merytorycznym przeanalizowano ponad 200 projektów instrukcji dla przedstawicieli Polski z instytucji zewnętrznych takich jak: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Główny Inspektorat Sanitarny i Główny Inspektorat Weterynarii.

W ubiegłym roku 91 przedstawicieli IJHARS wzięło udział w 60 różnych spotkaniach międzynarodowych, organizowanych w formie wideokonferencji. W 12 spotkaniach fizycznych wzięło udział 16 osób. Pracownicy Inspekcji uczestniczyli między innymi w 8 sesjach organizacji międzynarodowych i 39 posiedzeniach organów pomocniczych Unii Europejskiej.

Szczególnie ważnym wydarzeniem była organizowana w Łodzi 33. sesja Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa Narodów Zjednoczonych dla Regionu Europy. Pracownicy GIJHARS brali udział w intensywnych konsultacjach w tym zakresie. Jednym z istotnych tematów była nieuzasadniona agresja

Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz jej wpływ na światowe bezpieczeństwo żywnościowe i rolnictwo, w tym na światowe ceny żywności. Pracownicy GIJHARS aktywnie włączyli się również w obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności i Światowego Dnia Żywności, prezentując najnowsze informacje w kontekście prac Komisji Kodeksu Żywnościowego na temat zapobiegania oszustwom żywnościowym i ich kontroli, higieny produkcji, znakowania żywności oraz nowych źródeł żywności i systemów produkcji.

3.1.1 Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

GIJHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego (KKŻ) FAO/WHO dla Polski. Do zadań Punktu Kontaktowego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym – współpraca międzyresortowa i międzyinstytucjonalna w zakresie opiniowania dokumentów Komisji, koordynacji przygotowań polskich przedstawicieli na spotkania Komisji i jej ciał pomocniczych. Punkt Kontaktowy utrzymuje stałe kontakty z polskimi ekspertami i instytucjami współpracującymi oraz formułuje polskie stanowiska do dokumentów Komisji, jak również współpracuje z innymi państwami członkowskimi, realizuje zadania wynikające z pełnienia roli instytucji wiodącej w Polsce dla Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22 – Kodeks Żywnościowy), Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Zasad Ogólnych, Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy. Ponadto pracownicy Punktu Kontaktowego uczestniczą w spotkaniach ciał pomocniczych KKŻ oraz Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22 – Kodeks Żywnościowy) w charakterze przedstawicieli Polski.

Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do następujących posiedzeń:

- ▶ 7 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO, w tym:
  - 2 sesji Komitetu do spraw Higieny Żywności,
  - sesji Komitetu do spraw Świeżych Owoców i Warzyw,
  - sesji Komitetu Koordynacyjny dla Regionu Europy,
  - sesji Komitetu do spraw Zanieczyszczeń Żywności,
  - sesji Komitetu do spraw Pozostałości Pestycydów w Żywności,
  - sesji Komitetu do spraw Ziół i Przypraw Kulinarnych,
- ▶ sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- ▶ 15 spotkań Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy, których celem było przygotowanie państw członkowskich UE do posiedzeń KKŻ FAO/WHO i jej ciał pomocniczych.

W sesjach wzięło udział 12 przedstawicieli Polski, w tym 8 przedstawicieli GIJHARS, natomiast w spotkaniach na szczeblu UE 20 przedstawicieli Polski, w tym 18 przedstawicieli GIJHARS.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO wziął udział w 8 spotkaniach oraz koordynował udział przedstawicieli instytucji współpracujących w 9 spotkaniach online fizycznych grup roboczych (fGR), pracujących w ramach następujących komitetów:

- ▶ Komitetu Koordynacyjnego dla Regionu Europy – fGR do spraw planu działań dla Regionu Europy w ramach Planu Strategicznego 2020-2025,
- ▶ Komitetu do spraw Ziół i Przypraw Kulinarnych – fGR do spraw proponowanego projektu normy na suszoną/odwodnioną paprykę i chili, fGR do spraw projektu normy na szafran, fGR do spraw projektu normy na gałkę muszkatołową,
- ▶ Komitetu do spraw Higieny Żywności – fGR do spraw kodeksu praktyki w zakresie kontroli bakterii *Escherichia coli* produkujących shigatoksynę (STEC) w wołowie, niepasteryzowanym mleku i serach wyprodukowanych z niepasteryzowanego mleka, w zielonych warzywach liściastych oraz kielkach, fGR do spraw kodeksu praktyki dla bezpiecznego użycia i ponownego użycia wody w produkcji żywności, fGR do spraw nowych propozycji prac i przyszłego planu prac Komitetu.

W posiedzeniach fizycznych grup roboczych KKŻ online wzięło udział 5 przedstawicieli Polski, w tym 3 przedstawicieli GIJHARS.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ponadto:

- ▶ opracował i przekazał komentarze Polski dotyczące norm kodeksowych dla szafranu, kurkumy, gałki muszkatołowej, suszonej papryki i chili,
  - ▶ zgłosił uwagi do projektu Konkluzji Rady „Zaangażowanie UE na rzecz ambitnego oraz dostosowanego do obecnych i przyszłych wyzwań Kodeksu Żywnościowego” podczas spotkania Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych,
  - ▶ pozyskał nowych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów,
  - ▶ promował działalność KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów tematycznych w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji, udział pracowników w charakterze prelegentów w wydarzeniach organizowanych dla szerokiego środowiska branży rolno-spożywczej,
  - ▶ promował obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności oraz Światowego Dnia Żywności.
- Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO koordynował udział polskich ekspertów w pracach następujących 12 elektronicznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO (eGR) w ramach:
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Tłuszczów i Olejów w zakresie rewizji Normy dla oliwy z oliwek i oliwy z wytlóczyn oliwek, normy dla wysokoleinowego oleju sojowego, normy dla oleju z kalanusa, normy dla oleju z awokado, normy dla oleju z nasion kamelii,
  - ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Znakowania Żywności w zakresie znakowania alergenów,
  - ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Zanieczyszczeń Żywności w zakresie alkaloidów pirolizydynowych i metylkortęci w rybach,
  - ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Żywnienia i Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywnieniowych w zakresie referencyjnych wartości spożycia,
  - ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Higieny Żywności w zakresie opracowania Wytycznych dla bezpiecznego

używania i ponownego wykorzystania wody w produkcji żywności, opracowania Wytycznych dla kontroli *Escherichia coli* produkujących toksyny shiga (STEC) w mięsie wołowym, kiełkach, warzywach liściastych, świeżym mleku i serach,

- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Pozostałości Pestycydów w Żywności oraz Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Pozostałości Leków weterynaryjnych w Żywności w zakresie koordynacji wspólnych działań obu komitetów.

Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum

- ▶ Dyskusja nad normą dla maksymalnych poziomów pozostałości promotora wzrostu, chlorowodoru zilpaterolu w mięsie wołowym; głosowanie, w wyniku którego przyjęto normę na 5. stopniu procedury,
- ▶ Zatwierdzenie rewizji normy dla oleju słonecznikowego, normy dla bananów, normy dla cebuli i szalotki, normy dla owoców jagodowych, świeżych daktyli, szafranu, gałki muszkatołowej, suszonego chili i papryki,
- ▶ Zatwierdzenie Wytycznych dla zarządzania biologicznymi ogniskami chorób przenoszonych przez żywność, Kodeksu praktyki dla zapobiegania i redukcji zanieczyszczeń kadmem w ziarnach kakao, Wytycznych dla żywności „terapeutycznej” gotowej do spożycia.

Ponadto Niemcy zostały formalnie zatwierdzone jako nowy koordynator dla regionu Europy (CCEURO). Finlandia została nowym członkiem Komitetu Wykonawczego, reprezentującym geograficzny region Europy.

W ramach promocji działalności Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO przygotowano szereg materiałów do publikacji w prasie branżowej i w aktualnościach na stronie internetowej Inspekcji.

Ponadto w ramach promocji działalności Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO pracownicy GIJHARS wygłosili szereg tematycznych prezentacji skierowanych do szerokiego grona odbiorców z branży rolno-spożywczej, administracji publicznej oraz środowiska naukowego.

3.1.2 Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

GIJHARS prowadzi Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (Sekretariat Współpracy z WP.7).

Główne cele Europejskiej Komisji Gospodarczej (EKG) ONZ to:

- ▶ działanie na rzecz podnoszenia aktywności ekonomicznej państw członkowskich,
- ▶ tworzenie norm regulujących liczne dziedziny obrotu międzynarodowego,
- ▶ podtrzymywanie i rozwój więzi gospodarczych między krajami członkowskimi i innymi krajami świata.

Wśród organów roboczych EKG znajduje się Komitet Sterujący do spraw Wzmocnienia Potencjału Handlu i Norm, w którym działa Grupa Robocza do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (Grupa Robocza WP.7), a w jej ramach Sekcje Branżowe do spraw Standaryzacji:

- ▶ Świeżych Owoców i Warzyw,
- ▶ Produktów Suchych i Suszonych,
- ▶ Sadzeniaków Ziemiaka,
- ▶ Mięsa.

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. Celem jej działania jest wspomaganie handlu międzynarodowego poprzez tworzenie kryteriów oceny jakości handlowej w formie norm, które są wskazaniem aktualnej praktyki handlowej. W pracach Grupy Roboczej biorą udział państwa członkowskie EKG, zainteresowane kraje niebędące jej członkami oraz międzynarodowe i regionalne organizacje branżowe.

Do zadań Sekretariatu Współpracy z WP.7 należy:

- ▶ pełnienie funkcji łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską,
- ▶ koordynacja działalności dotyczącej WP.7 w kraju, w tym współpraca z zainteresowanymi ekspertami krajowych instytucji i organizacji,
- ▶ rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i opracowanych normach.

Sekretariat Współpracy z WP.7 koordynował krajowe przygotowania do 5 sesji (4 sesji sekcji branżowych i 1 sesji WP.7). Dziewięciu przedstawicieli Polski (w tym 6 z GIJHARS) wzięło

udział w 4 posiedzeniach: 70. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw (online), 49. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Sadzeniaków Ziemiaka (online), 30. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Mięsa oraz 77. sesji Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7 EKG/ONZ). Sekretariat Współpracy z WP.7 koordynował udział przedstawicieli Polski w posiedzeniach i przygotował instrukcje w porozumieniu z ekspertami instytucji współpracujących.

W ramach Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Sadzeniaków Ziemiaka Polska przekazała wkład do ankiety w sprawie wielkości partii/próbki sadzeniaków ziemniaka, która będzie omawiana na najbliższym posiedzeniu Sekcji w 2023 r.

Podczas sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Mięsa przedstawiciel Polski w ramach propozycji przyszłych prac zaproponował działania związane z opracowaniem cyfrowej wersji normy EKG/ONZ na mięso wołowe – tusze i elementy, którą będzie można wykorzystać do pracy z robotami, oprogramowaniem maszyn oraz do internetowego handlu mięsem. Prace będą realizowane pod przewodnictwem Polski (wnioskodawcy projektu Pana Jerzego Wierzbickiego, Prezesa Polskiego Stowarzyszenia Bydła Mięsnego).

Podczas posiedzenia Grupy Roboczej WP.7 ponownie wybrano przedstawicielkę Polski – Zastępcę Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, na Przewodniczącą Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych.

W ramach promocji działalności Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ i Sekretariatu Współpracy z WP.7, przygotowano materiały do publikacji w prasie branżowej i w aktualnościach na stronie internetowej Inspekcji.

3.1.3 Współpraca w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables

GIJHARS reprezentuje Polskę w Systemie Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw funkcjonującym w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej

i Rozwoju, zwanym dalej Systemem OECD. GIJHARS jest odpowiedzialny za koordynację działań w tym obszarze. Polska jest członkiem Systemu OECD od 1994 r.

Główne cele Systemu OECD:

- ▶ ułatwienie handlu międzynarodowego poprzez harmonizację wdrażania oraz interpretacji norm handlowych,
- ▶ wprowadzanie i promowanie standardów jakości dla owoców i warzyw w zakresie produkcji i obrotu,
- ▶ promocja jednolitych procedur kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ułatwianie wzajemnego uznawania systemów kontroli państw członkowskich,
- ▶ wspomaganie handlu owocami i warzywami poprzez zintensyfikowanie współpracy pomiędzy krajami eksportującymi i importującymi w zakresie wprowadzania międzynarodowych norm na te produkty,
- ▶ opracowywanie materiałów interpretacyjnych dla norm w zakresie jakości handlowej świeżych owoców i warzyw, w tym ilustrowanych broszur, skali barw dla różnych produktów, wytycznych dla oceny dojrzałości owoców wykorzystywanych w toku kontroli tej grupy produktów.

W ramach aktywności państw członkowskich Systemu OECD organizowane są szkolenia branżowe. Głównym celem cyklicznych szkoleń jest ujednoczenie interpretacji norm handlowych stosowanych przez urzędowe organy kontroli:

- ▶ Międzynarodowe szkolenie dotyczące harmonizacji zasad kontroli jakości świeżych owoców i warzyw odbyło się od 14 do 16 czerwca 2022 r. w Zoetermeer w Holandii. Przedmiotem tegorocznego szkolenia były normy handlowe dla pomidorów, owoców cytrusowych, jabłek, cebuli, czosnku, porów, szparagów oraz winogron stołowych,
- ▶ Międzynarodowe szkolenie na temat kontroli jakości świeżych owoców i warzyw, pod auspicjami Systemu OECD odbyło się od 5 do 7 września 2022 r. w Mojmirovcach na Słowacji. Podczas tegorocznej edycji odbyły się praktyczne sesje poświęcone omówieniu norm handlowych i ocenie jakości dla następujących produktów: cebula, czosnek, słodka papryka, winogrona stołowe, ziemniaki oraz marakuja.

W maju 2022 r. GIJHARS przekazał wkład do ankiety dotyczącej wpływu wyjścia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej na sektor świeżych owoców i warzyw.

Przedstawiciele GIJHARS uczestniczyli w 81. posiedzeniu Plenarnym Systemu OECD Stosowania Międzynarodo-

wych Norm dla Owoców i Warzyw które, odbyło się fizycznie w siedzibie OECD w Paryżu od 1 do 2 grudnia 2022 r.

3.1.4 Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

Aktualnie 18 pracowników GIJHARS pełni rolę ekspertów współpracujących w następujących 6 Komitetach (wraz z tematycznymi podkomitetami) Komisji Europejskiej, zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji:

- ▶ Stałym Komitecie do spraw Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz, Sekcja: Ogólne Prawo Żywnościowe,
- ▶ Komitecie do spraw aromatyzowanych produktów sektora wina,
- ▶ Komitecie do spraw napojów spirytusowych,
- ▶ Komitecie do spraw Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (WORR) – produkty zwierzęce, produkty ogrodnicze, uprawy polowe i oliwa z oliwek, wino,
- ▶ Komitecie Regulacyjnym do spraw Produkcji Ekologicznej,
- ▶ Grupie ekspertów do spraw monitorowania wody w mięsie drobiowym.

Ponadto 27 przedstawicieli GIJHARS uczestniczyło również w pracach wymienionych poniżej 5 Grup Roboczych Rady Unii Europejskiej (wraz z tematycznymi podgrupami), zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji:

- ▶ Grupy Roboczej do spraw Horyzontalnych Kwestii Rolnych – oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia, rolnictwo ekologiczne, zaświadczenia o charakterze specjalnym (F.03),
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22) w zakresie tematycznym prac:
  - FAO,
  - EKG/ONZ,
  - OECD,
  - Kodeks Żywnościowy,
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Produktów Rolnych – oliwa z oliwek, owoce i warzywa, rośliny uprawne (F.08),
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Żywności i Systemów Żywnościowych – pozostałości pestycydów, informacje o żywności i wartości odżywcze, systemy żywnościowe (F.27),

- ▶ Grupy Roboczej do spraw Win i Alkoholi (F.12).

Regularnie przeprowadzana była aktualizacja wykazu ekspertów GIJHARS uczestniczących w pracach Grup Roboczych Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej.

Przedstawiciele GIJHARS uczestniczyli w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy (15 spotkań),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw Sieci powiadamiania i współpracy (ACN) (3 spotkania),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw Sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności (FFN) (7 spotkań),
- ▶ Grupy KE dotyczącej Kontroli Urzędowych (OCR) (5 spotkań),
- ▶ Komitetu Regulacyjnego KE do spraw Produkcji Ekologicznej (GREX) (3 spotkania),
- ▶ Grupy Ekspertów KE do spraw Produkcji Ekologicznej (COP) (4 spotkania),
- ▶ Grupy Ekspertów KE do spraw rynków rolnych dotyczącej kontroli w sektorze oliwy z oliwek (1 spotkanie),
- ▶ Grupy Ekspertów oraz Komitetu do spraw Wspólnej Organizacji Rynków Produktów Rolnych – Produkty Ogrodnicze (5 spotkań),
- ▶ Grupy Ekspertów KE do spraw monitorowania wody w mięsie drobiowym (1 spotkanie),
- ▶ Spotkaniu z KE dotyczącym Skoordinowanego Planu Kontroli Miodu (2 spotkania),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw e-commerce (1 spotkanie),
- ▶ Grupy Roboczej Ekspertów oraz Komitetu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Jakości Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (1 spotkanie).

3.1.5 Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network

Od czerwca 2013 r., decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w Głównym Inspektoracie JHARS działa Punkt Kontaktowy do spraw oszustw żywnościowych, który odpo-

wiada za koordynację działań związanych z oszustwami żywnościowymi w Polsce i stanowi organ łącznikowy krajowych służb kontrolnych z Komisją Europejską w powyższym zakresie. W 2022 r. w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych Polska procedowała 328 spraw, to jest:

- ▶ rozpatrywała 284 sprawy, przekazane przez kraje UE oraz Wielką Brytanię, w ramach systemu iRASFF; zgłoszenia z podziałem na państwa, których dotyczyły przedstawia tabela 12,
- ▶ wprowadziła do systemu iRASFF 44 zgłoszenia.

W 2022 r. wpłynęły również 142 sprawy, mające charakter ogólny, w tym okresowe raporty KE dotyczące spraw

prowadzonych w systemie iRASFF (powiadomień AA, FF, RASFF).

Spośród wpływających powiadomień, 48% (137) stanowiły powiadomienia o niezgodności, przekazywane w ramach współpracy administracyjnej (AA), 46% (130) stanowiły powiadomienia o oszustwach (FF), pozostałe 6% (17) były to powiadomienia przekazywane drogą e-mail oraz zgłoszenia RASFF przekazywane do wiadomości GIJHARS. Największy odsetek powiadomień dotyczył transportu żywych zwierząt (24,7%), mięsa i przetworów mięsnych (18,0%) oraz pasz dla zwierząt (10,1%). W tabeli 13 zamieszczono zgłoszenia, które przekazano w systemie iRASFF z podziałem na kategorie.

TABELA 12.
Zgłoszenia w systemie iRASFF (AA i FF) z podziałem na państwa, których dotyczyły/ **Table 12: Notifications in the system iRASFF (AA and FF) by country**

Państwo, którego dotyczyło powiadomienie	Liczba powiadomień w systemie iRASFF	% całkowitej liczby zgłoszeń
Niemcy	75	26,4
Austria	25	8,8
Belgia	20	7,0
Holandia	19	6,7
Słowacja	18	6,3
Komisja Europejska	16	5,6
Francja	15	5,3
Litwa	13	4,6
Włochy	13	4,6
Hiszpania	11	3,9
Czechy	10	3,5
Węgry	10	3,5
Norwegia	9	3,2
Łotwa	6	2,1
Estonia	5	1,8
Słowenia	5	1,8
Grecja	3	1,1
Irlandia	2	0,7
Rumunia	2	0,7
Szwecja	2	0,7
Wielka Brytania	2	0,7
Cypr	1	0,4
Finlandia	1	0,4
Luxemburg	1	0,4
RAZEM	284	100

TABELA 13.
Zgłoszenia z podziałem na kategorie, których dotyczyły/ **Table 13: Notifications by category**

Kategorie, których dotyczyło powiadomienia w systemie iRASFF	Liczba powiadomień	% całkowitej liczby powiadomień
Żywe zwierzęta	81	24,7
Mięso i przetwory mięsne	59	18,0
Pasze dla zwierząt	33	10,1
Miód	28	8,5
Owoce, warzywa i przetwory	23	7,0
Ryby i przetwory rybne	17	5,2
Mleko i przetwory mleczne	12	3,7
Inne	7	2,1
Wyroby cukiernicze	7	2,1
Zioła i przyprawy	7	2,1
Jaja i produkty jajeczne	6	1,8
Suplementy diety	6	1,8
Środki ochrony roślin	6	1,8
Drób i przetwory drobiowe	5	1,5
Napoje alkoholowe	5	1,5
Nawozy i środki wspomagające ochronę roślin	4	1,2
Orzechy, produkty z orzechów oraz nasiona	4	1,2
Wyroby garmażeryjne	4	1,2
Zboża i przetwory zbożowe	4	1,2
Koncentraty spożywcze	3	0,9
Napoje bezalkoholowe	3	0,9
Kawa i herbata	2	0,6
Oleje i tłuszcze	2	0,6
RAZEM	328	100

3.1.6 Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation

33. Konferencja Regionalna FAO dla Europy/ 33. FAO Regional Conference for Europe

33. Konferencja Regionalna FAO dla Europy, organizowana po raz drugi w historii przez polski rząd, odbyła się w Łodzi od 10 do 13 maja 2022 r. Główne tematy obrad to: „Droga do przekształconych systemów żywnościowych w Europie i Azji Środkowej”, „Zrównoważone łańcuchy żywnościowe dla żywienia, praktyczne podejście do przekształcenia systemów żywnościowych w kierunku zdrowego odżywiania w Europie i Azji Środkowej”. Delegaci z ponad 50 państw członkowskich podsumowali prace w regionie oraz przedyskutowali priorytet działań na lata 2022-2025 z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 i nowych Ram strategicznych FAO. Ważnym tematem poruszonym na sesji FAO była nieuzasadniona agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz jej wpływ na światowe bezpieczeństwo żywnościowe i rolnictwo, w tym światowe ceny żywności. 33. Konferencja FAO podjęła w drodze głosowania decyzję wzywającą FAO między innymi do „ochrony wszystkich praw Ukrainy jako państwa członkowskiego FAO, w tym praw wynikających z art. XIV Konstytucji FAO, w obrębie uznanych na arenie międzynarodowej granic Ukrainy, rozciągających się na jej wody terytorialne i przylegające do niej wyłączne strefy ekonomiczne”.

Konkluzje Rady „Zaangażowanie UE na rzecz ambitnego oraz dostosowanego do obecnych i przyszłych wyzwań Kodeksu Żywnościowego”/ Conclusions on the EU’s commitment to an ambitious Codex Alimentarius fit for the challenges of today and tomorrow

Konkluzje Rady „Zaangażowanie UE na rzecz ambitnego oraz dostosowanego do obecnych i przyszłych wyzwań Kodeksu Żywnościowego” zostały przyjęte na posiedzeniu Rady do spraw Rolnictwa i Rybołówstwa 21 lutego 2022 r. W przygotowaniu tekstu dokumentu wzięli aktywny udział przedstawiciele GIJHARS. Ministrowie rolnictwa państw członkowskich UE w konkluzjach zwrócili szczególną uwagę na związek pomiędzy działalnością Komisji Kodeksu Żywnościowego,

a agendą zrównoważonego rozwoju ONZ. Wezwali, aby kwestie zrównoważonego rozwoju zajmowały ważniejsze miejsce przy ustalaniu norm bezpieczeństwa i jakości żywności w handlu. Ministrowie uznali kluczową rolę Komisji Kodeksu Żywnościowego w ułatwianiu przejścia do zrównoważonych systemów żywnościowych. Podkreślili również gotowość do przeanalizowania wraz z partnerami, wszystkich pragmatycznych sposobów włączenia kwestii zrównoważonego rozwoju do prac KKŻ. Konkluzje Rady, obok zagadnień mających charakter globalny, poruszają także aspekty związane bezpośrednio z działalnością Unii Europejskiej i jej państw członkowskich w ramach Komisji Kodeksu Żywnościowego. Rada UE zachęca wszystkich zaangażowanych do lobbowania na rzecz unijnych standardów bezpieczeństwa i jakości żywności w kontaktach dwustronnych na wszystkich szczeblach, wskazuje na potrzebę definiowania priorytetowych dla UE prac podejmowanych przez KKŻ, jak również konieczność zwiększenia udziału ekspertów Unii Europejskiej w pracach organów oceny ryzyka działających na rzecz KKŻ.

Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności/ World Food Safety Day

Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności został ustanowiony w 2018 r. na podstawie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, z inicjatywy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jest obchodzony cyklicznie 7 czerwca. Powyższe wydarzenie w 2022 r. odbywało się pod hasłem „Bezpieczna żywność to lepsze zdrowie” (Safe food, better health), wpisując się w powracające motto wydarzenia „Bezpieczeństwo żywności leży w naszym wspólnym interesie”. Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski (GIJHARS) aktywnie zachęcał wszystkie instytucje współpracujące do zaakcentowania tego ważnego dnia, a także wsparł merytorycznie FoodFakty Safety Week – wydarzenie organizowane przez branżowy portal internetowy, odbywające się pod patronatem Głównego Inspektora JHARS. Prelekcje wygłoszone przez pracowników GIJHARS dotyczyły takich zagadnień jak: zapobieganie oszustwom żywnościowym i ich kontrola, higiena produkcji, znakowanie żywności oraz nowe źródła żywności i systemy produkcji – wszystkie rozpatrywane w kontekście prac KKŻ.

Światowy Dzień Żywności/ World Food Day

Światowy Dzień Żywności, przypadający na 16 października, jest jednym z najpowszechniej obchodzonych dni w kalendarzu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jego głównym celem jest pogłębianie świadomości opinii publicznej na temat globalnych problemów żywnościowych oraz wzmocnienie poczucia solidarności w walce z głodem i niedożywieniem. Pracownicy GIJHARS włączyli się w jego obchody za sprawą kampanii informacyjnej prowadzonej na stronie internetowej IJHARS oraz FoodFakty Summit 2022 – cyklu eFORUM poświęconego obecnym i przyszłym wyzwaniom branży spożywczej. Wśród 33 zaproszonych ekspertów prezentacje wygłosili między innymi pracownicy GIJHARS. Wystąpienia dotyczyły prac komitetów KKŻ FAO/WHO zajmujących się takimi zagadnieniami jak: zanieczyszczenia żywności, pozostałości pestycydów i pozostałości leków weterynaryjnych w żywności. Informacje na temat obu wydarzeń były popularyzowane w prasie branżowej oraz na stronie internetowej IJHARS.

Inne działania/ Other activities

Ponadto w ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej w 2022 r., GIJHARS przeprowadził analizę oraz konsultacje wewnętrzne ponad 200 projektów instrukcji na spotkania posiedzeń ciał pomocniczych organów UE w zakresie jakości i bezpieczeństwa żywności, zanieczyszczeń żywności, znakowania, urzędowej kontroli żywności i tematów pokrewnych. Przekazano wkłady i stanowiska na spotkania Grupy Doradczej KE do spraw Dostępu do Rynków (MAAC) – wkład w zakresie kontroli w rolnictwie ekologicznym oraz Stałego Komitetu do spraw Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz – Ogólne Prawo Żywnościowe – wkład na temat elastycznego podejścia do znakowania produktów spożywczych z uwagi na występujące braki surowców z Ukrainy.

Dodatkowo, GIJHARS koordynował szereg konsultacji w ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej (84 sprawy) z wieloma państwami, między innymi z Ukrainą, Turcją, Japonią, Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi ze szczególnym uwzględnieniem współpracy

w dziedzinie rolnictwa, opracowaniem wkładów do porozumień, problemów w kontaktach takich jak bariery w handlu międzynarodowym.

3.2 Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

Realizując zadania ustawowe IJHARS współpracowała w 2022 r. z urzędami centralnymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (KPRM)/ The Chancellery of the Prime Minister

Pracownicy GIJHARS uczestniczyli w jednym spotkaniu zorganizowanym przez Centrum Informacyjne Rządu w celu omówienia sytuacji na przejściach granicznych Polski z Ukrainą i pracy przedstawicieli służb kontrolnych na tych przejściach.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development

Główny Inspektor przekazał do MRiRW informacje dotyczące realizacji zadań ustawowych IJHARS, w tym: wyniki 33 planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzonych na terenie całego kraju.

Zakres współpracy obejmował również:

- ▶ przygotowanie dokumentacji związanej z planowaniem kontroli ex-post – roczny Harmonogram kontroli ex-post IJHARS na rok kontrolny 2022/2023 uwzględniający kontrole zaplanowane dla każdego WIJHARS; programy kontroli dla inspektorów WIJHARS w zakresie mechanizmów WPR wytypowanych do kontroli; programy opracowano zgodnie z wytycznymi Departamentu Kontroli i Audytu w MRiRW,
- ▶ przygotowanie sprawozdania ze sprawowanego przez IJHARS nadzoru nad upoważnionymi jednostkami dotyczącego kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających ChNP, ChOG i GTS, w celu przekazania informacji w nich zawartych przez MRiRW do Komisji Europejskiej,

- ▶ przygotowanie danych na potrzeby EUROSTAT,
- ▶ przekazywanie informacji o wynikach postępowania wyjaśniającego w ramach notyfikacji zgłaszanych na polskie produkty ekologiczne oraz informowanie o nieprawidłowościach stwierdzonych w produktach ekologicznych importowanych przez polskich producentów (notyfikacje zgłaszane przez Polskę),
- ▶ przekazanie planu i sprawozdania z wykonania planu audytu, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz uczestnictwo w spotkaniach Komitetu Audytu,
- ▶ przekazanie przez MRiRW zgłoszeń działalności, o których mowa w art. 34 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) UE 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych (przymierzonych przez MRiRW w okresie od 1 stycznia do 6 lipca 2022 r.),
- ▶ udział w spotkaniach, w tym w spotkaniu służb i inspekcji w sprawie usprawnienia funkcjonowania przejść granicznych i wskazania problemów z odprawą graniczną na polsko-ukraińskiej granicy oraz w spotkaniu z Zrzeszeniem Międzynarodowych Przewoźników Drogowych w Polsce w sprawie usprawnienia odpraw towarów na granicy polsko-ukraińskiej,
- ▶ wskazanie pracownika GIJHARS jako przedstawiciela Inspekcji podległej MRiRW i powołanie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do Rady do spraw Produkcji Ekologicznej,
- ▶ udział w pracach komisji MRiRW oceniającej wnioski o dofinansowanie badań na rzecz rolnictwa ekologicznego,
- ▶ opiniowanie projektów aktów prawnych, w tym: ustaw, rozporządzeń krajowych oraz rozporządzeń UE.

Ponadto z inicjatywy MRiRW oraz Związku Polskie Mięso w dniu 28 czerwca 2022 r., w siedzibie GIJHARS, odbyło się spotkanie w związku z ciągłymi sygnałami o problemach w deklarowaniu masy netto mięsa przy wystąpieniu naturalnego wycieku.

W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele: GIJHARS, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, Głównego Urzędu Miar, Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców, Stowarzyszenia Rzeźników i Wędliniarzy

RP, Unii Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego, Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLLSUS”, Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji, Krajowej Rady Drobnarstwa – Izba Gospodarcza, Związku Polskie Mięso. W celu uregulowania prawnego kwestii masy netto mięsa, podjęto decyzję o powołaniu grupy roboczej pod przewodnictwem Prezesa Związku Polskie Mięso. Wyniki pracy powołanego zespołu miałyby stanowić materiał wyjściowy do rozpoczęcia ewentualnego procesu legislacyjnego. Spotkania grupy roboczej w 2022 r. odbyły się trzy razy.

Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance

Współpraca dotyczyła głównie Departamentu Audytu i Środków Publicznych, który zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 15 czerwca 2018 r. pomiędzy Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi kontroli wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. W ramach współpracy z Ministerstwem Finansów uwzględniono dodatkowe informacje dotyczące kontrolowanych podmiotów w ramach planowych kontroli ex-post oraz wymieniono się wiedzą i doświadczeniami w trakcie dorocznego spotkania inspektorów WIJHARS i pracowników GIJHARS z przedstawicielami Ministerstwa Finansów.

Ponadto przekazano do Departamentu Polityki Wydatkowej informację o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu.

W 2022 r. IJHARS kontynuowała współpracę z Krajową Administracją Skarbową w zakresie prac nad Platformą Wymiany Danych i Komunikatów – Single Window (PKWD-SW). W szczególności wypracowano zasady obsługi w systemie tzw. wniosków KAS o konsultację, co stanowi ważną funkcjonalność na przejściach granicznych, gdzie prowadzone są kontrole IJHARS oraz pozostałych inspekcji dokonujących kontroli importowanych artykułów rolno-spożywczych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration

Współpraca IJHARS z MSWiA dotyczyła udziału pracowników Inspekcji w 4 spotkaniach, zorganizowanych przez MSWiA, w sprawie: planowania inwestycji na przejściach granicznych, opracowania projektu koncepcji krajowego mechanizmu kontroli jakości zarządzania granicą państwową RP, usprawnienia obsługi odpraw granicznych oraz aktualnej sytuacji kryzysowej na polsko-ukraińskich przejściach granicznych.

Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ The Ministry of Infrastructure

Współpraca IJHARS z Ministerstwem dotyczyła udziału pracowników Inspekcji w 2 spotkaniach, w tym z przedstawicielami moldawskich i ukraińskich służb celnych i granicznych oraz w posiedzeniu grupy roboczej do spraw finansowania oraz koordynacji działań inwestycyjnych podejmowanych na kolejowych przejściach granicznych.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support

Zakres współpracy z KOWR określało porozumienie z dnia 2 sierpnia 2018 r., zawarte pomiędzy KOWR a Głównym Inspektorem JHARS. Zadania IJHARS obejmowały wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy

Najbardziej Potrzebującym. W ramach porozumienia laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 131 próbek artykułów rolno-spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 i Podprogramu 2022 przekazanych przez KOWR.

Badaniami objęto produkty takie jak: cukier biały, filet z makreli w oleju, groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, makaron jajeczny świderki, mleko UHT, olej rzepakowy, powidła śliwkowe, szynka drobiowa, szynka wieprzowa mielona. Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 roku o wyrobach winiarskich Dyrektor Generalny KOWR zapewnił nieodpłatny dostęp do danych zawartych w rejestrze i ewidencji winnic organom IJHARS. W 2022 r. współpracowano z KOWR w ramach opracowania oraz wdrożenia systemu teleinformatycznego prowadzonego przez KOWR – System AUREA WINO. System zawiera Ewidencję winnic oraz Rejestr producentów wina wraz z danymi winnic i producentów. KOWR na bieżąco uzupełnia dane w systemie na podstawie zgłoszeń, które otrzymują, natomiast pracownicy IJHARS mają dostęp do informacji zawartych w ewidencji i rejestrze, które są niezbędne do prowadzenia certyfikacji wina lub moszczu.

Ponadto pracownicy GIJHARS biorą udział w projekcie „Paszportyzacja polskiej żywności”, którego inicjatorem jest KOWR. Projekt ten ma na celu wzrost pozytywnego wizerunku żywności produkowanej w Polsce, wsparcie zrównoważonego rozwoju branży rolno-spożywczej, poprawę możliwości eksportowych, a także umocnienie wizerunku polskich marek na arenie międzynarodowej. Realizacja tego celu będzie możliwa poprzez budowę docelowego systemu IT, który zagwarantuje efektywne śledzenie informacji na kluczowych etapach łańcucha dostaw „od pola do stołu”. Udostępnienie transparentnej informacji o pochodzeniu produktu, będzie ważne podczas procesu dokonywania wyborów zakupowych.

Pierwsza faza projektu, realizowana w 2022 r. to pilotaż polegający na przeprowadzeniu prac badawczych mających na celu zdobycie nowej wiedzy, przetestowanie określonych funkcjonalności i innowacyjnych rozwiązań na wybranych grupach podmiotów oraz praktyczne zbadanie i opisanie możliwości realizacji Projektu PPŻ.

TABELA 14.

Liczba zbadanych próbek przez laboratoria GIJHARS, w ramach współpracy z KOWR/ **Table 14: The number of samples examined by AFQI's Laboratories within the cooperation with the National Center for Agriculture Support**

Lp.	Laboratoria GIJHARS w:	Liczba zbadanych próbek
1.	Gdyni (LG)	72
2.	Poznaniu (LP)	33
3.	Kielcach (LK)	11
4.	Białymstoku (LB)	9
5.	Lublinie (LL)	6
RAZEM		131

Przeprowadzone prace pilotażowe miały na celu:

- ▶ opracowanie procesu zbierania, gromadzenia, przetwarzania oraz udostępniania danych na rynku wołowiny, wieprzowiny i ziemniaka,
- ▶ zbadanie i opisanie możliwości zbudowania „paszportu” dla produktów objętych pilotażem,
- ▶ ustalenie jak dalece możliwe jest – w ramach jednego docelowego systemu – gromadzenie, analiza i udostępnianie informacji dotyczących wybranych produktów rolnych i żywnościowych,
- ▶ zbadanie możliwości wykorzystania zagregowanych danych do wspomagania realizacji mechanizmów aktywnej polityki rolnej na rynkach produktów rolnych i żywnościowych.

Końcowym rezultatem realizacji Pilotażu będzie możliwość wygenerowania pełnego zakresu „paszportu” oraz udostępnienie uczestnikom rynku informacji potwierdzających autentyczność, jakość i bezpieczeństwo żywności.

W 2022 roku IJHARS uczestniczyła w pracach Etapu I projektu Paszportyzacja polskiej żywności. Etap I zakończył się opracowaniem następujących dokumentów:

- ▶ Raport z prac badawczych dla rynku wołowiny,
- ▶ Raport z prac badawczych dla rynku wieprzowiny,
- ▶ Raport z prac badawczych dla rynku ziemniaka,
- ▶ Raport podsumowujący prace badawcze Etapu I.

Wyniki analizy zawarte w powyższych raportach będą wykorzystane w Etapie II projektu PPŻ, jak również do rozwoju współpracy z podmiotami administracji publicznej w zakresie systemu paszportyzacji.

Ponadto terenowe oddziały KOWR współpracowały z WIJHARS w zakresie wymiany informacji o stwierdzonych w toku prowadzonych kontroli nieprawidłowościach.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Współpracę z ARiMR określało porozumienie z dnia 21 sierpnia 2018 r., zawarte pomiędzy ARiMR a Głównym Inspektorem JHARS w zakresie wykonania badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na po-

trzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, dotyczących organizacji rynków rolnych. W 2022 r. laboratoria GIJHARS wykonały badania 2 próbek izoglukozy na potrzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, „Monitorowanie produkcji na rynku cukru” – Mcu.

Współpracę z ARiMR określały również wcześniejsze porozumienia z dnia 28 lipca 2015 r. i 8 sierpnia 2016 r. zawarte pomiędzy Prezesem ARiMR a Głównym Inspektorem JHARS, w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania obowiązków w zakresie rolnictwa ekologicznego. Zakres współpracy obejmował również przekazywanie do ARiMR informacji o wyłączeniach z kontroli i odmowach wydania certyfikatu produkcji ekologicznej oraz o nieprawidłowościach mających wpływ na ekologiczny status produktu. Ponadto w związku z wejściem w życie nowych przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego w 2022 r. rozpoczęto prace nad aktualizacją wyżej wymienionych porozumień.

W 2022 r. organy IJHARS uczestniczyły w mechanizmie „Nadzwyczajna pomoc dostosowawcza dla producentów jabłek”, na mocy rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2022/467 z dnia 23 marca 2022 r. przewidującego nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów w sektorach rolnych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2022 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów jabłek.

W ramach współpracy z ARiMR wymieniano informacje dotyczące kontroli ex-post w celu ich efektywnego prowadzenia oraz informacji na temat funkcjonowania rynku rolno-spożywczego i kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw objętych embargiem.

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology – National Research Institute

Współpracę z Instytutem regulowało porozumienie z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie organizacji i przeprowadza-

nia szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ organizację i przeprowadzanie szkoleń dla inspektorów przeprowadzających kontrole oraz kandydatów na rzeczoznawców,
- ▶ udział w egzaminach kwalifikacyjnych dla rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych,
- ▶ zapewnienie niezbędnego sprzętu (choirometrów) do przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych na szkoleniach oraz części praktycznej egzaminu.

W 2022 r. w ramach współpracy zorganizowano 8 szkoleń, w tym: 5 szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wieprzowych, 2 szkolenia dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP oraz 1 szkolenie dla pracowników IJHARS prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Plant Protection – National Research Institute

Podstawą współpracy jest umowa zawarta pomiędzy IOR-PIB i MRIRW dotycząca wykonania analiz pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych pochodzących z produkcji pierwotnej. Zakres współpracy z Instytutem dotyczył wykonywania analiz próbek pobranych przez IJHARS w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym, w celu kontroli importowanych towarów oraz wyjaśniania przypadków zniesienia środków ochrony roślin na plantacje ekologiczne z upraw konwencjonalnych.

Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization

Zakres współpracy z PKN określała ustawa o normalizacji, na podstawie której pracownicy GIJHARS przewodniczą i uczestniczą w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2022 r. przedstawiciele IJHARS wzięli udział w pracach 9 Komitetów Technicznych do spraw:

- ▶ Ryb i Przetworów Rybnych,
- ▶ Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- ▶ Wyrobów spirytusowych,
- ▶ Żywności Mrożonej,
- ▶ Upraw Roli i Roślin Polowych,
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Mięsa, Jaj i ich Przetworów,
- ▶ Mikrobiologii żywności,
- ▶ Analiz żywności.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation

Zakres współpracy z PCA określało porozumienie z dnia 27 listopada 2019 r., którego przedmiotem jest wymiana informacji w sprawie prowadzenia kontroli (audytów) upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednostek certyfikujących, działających w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz w jednostkach certyfikujących upoważnionych do kontroli produktów posiadających zarejestrowane chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

Ponadto Polskie Centrum Akredytacji prowadzi ocenę systemu zarządzania w laboratoriach GIJHARS w ramach posiadanej akredytacji.

Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The Veterinary Inspection/ The State Sanitary Inspection/ The State Plant Health and Seed Inspection/ The State Inspectorate for Environmental Protection

Zakres współpracy z IW określa porozumienie z dnia 18 lutego 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie wymiany informacji o producentach ekologicznych oraz wynikach kontroli wytwarzania i stosowania pasz na zgodność z ustawą o rolnictwie ekologicznym.

W dniu 13 lutego 2020 r. zawarto pomiędzy IW a IJHARS porozumienie, które dotyczyło kwestii sporządzenia rocznego programu kontroli podmiotów wprowadzających na rynek żywność lub pasze oznakowane, jako wolne od GMO oraz raportu z tych kontroli.

Współpracę pomiędzy IJHARS i PIORiN reguluje porozumienie zawarte w dniu 10 czerwca 2019 r. w sprawie współpracy przy sprawowaniu nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i produkcją ekologiczną w zakresie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin oraz wegetatywnego materiału rozmnożeniowego i nasion do celów uprawy.

Ponadto współpraca z PIS, IW i PIORiN dotyczyła zwalczania naruszeń przepisów, o których mowa w art. 9 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r.

Zakres współpracy IJHARS z IW, PIORiN oraz PIS określa porozumienie zawarte w dniu 10 kwietnia 2019 r. dotyczące przeprowadzanych kontroli urzędowych zwierząt i towarów wprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej.

Ponadto w ramach współpracy organy PIS przekazywały do GIJHARS wyniki z przeprowadzonych badań laboratoryjnych żywności ekologicznej oraz powiadamiały RASFF.

W ramach współpracy IJHARS, PIORiN i PIS wymieniały informacje w zakresie kontroli produktów roślinnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi i wywożonych z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do Federacji Rosyjskiej.

W 2022 r. współpraca organów IJHARS z organami PIOŚ dotyczyła głównie wymiany informacji dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)/ The Road Transport Inspection

Zakres współpracy określało porozumienie z dnia 29 sierpnia 2016 r. dotyczące wykonywania kontroli w zakresie warunków transportu artykułów rolno-spożywczych oraz jakości handlowej przewożonych artykułów

rolno-spożywczych. Współpraca obejmowała wzajemne przekazywanie informacji o negatywnych zjawiskach występujących w trakcie transportu artykułów rolno-spożywczych oraz podejmowanie wspólnych działań w celu zwiększenia efektywności kontroli.

W 2022 r. IJHARS we współpracy z Inspekcją Transportu Drogowego przeprowadziła kontrolę warunków transportu oraz jakości handlowej przewożonych artykułów rolno-spożywczych. Inspektorzy JHARS skontrolowali 47 środków transportu, z czego w 6 przypadkach stwierdzili nieprawidłowości. Dotyczyły one przewożenia artykułów rolno-spożywczych w niewłaściwej temperaturze oraz niewłaściwego stanu higienicznego środków transportu. Ponadto w trakcie kontroli inspektorzy JHARS dokonali oględzin i zweryfikowali oznakowanie 39 artykułów rolno-spożywczych, a także sprawdzili cechy organoleptyczne 4 wyrobów, ale nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Inne instytucje/ Other institutions

W 2022 r. współpraca IJHARS z innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności obejmowała:

- ▶ Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Słupsku – w zakresie przeprowadzania wspólnych kontroli produktów rybołówstwa (kontrola na przejściu granicznym w Gdańsku),
- ▶ Główny Urząd Statystyczny – w zakresie przekazywania danych dotyczących rolnictwa ekologicznego,
- ▶ Główny Urząd Miar – w zakresie wymiany informacji o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie paczkowania,
- ▶ Granicznych Lekarzy Weterynarii – w zakresie kontroli granicznej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Izby Administracji Skarbowej – w zakresie współdziałania przy kontroli obrotu towarami rolno-spożywczymi,
- ▶ Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – w zakresie organizacji szkoleń i konferencji dotyczących rolnictwa ekologicznego,
- ▶ Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Bio-nanopark – w zakresie audytu wewnętrznego dotyczącego metody spektrometrii masowej stosunków izotopowych – IRMS,

- ▶ Okręgowe Urzędy Miar – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Podlaski Urząd Wojewódzki – w zakresie wspólnej realizacji i finansowania projektu pt. „Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego – część II, administracja rządowa”,
- ▶ Prokuraturę Rejonową w Tucholi – w zakresie przekazania informacji z kontroli artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach – w zakresie wdrażania, utrzymania i rozwoju systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją,
- ▶ Urzędy celno-skarbowe – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Urzędy Skarbowe – w zakresie udzielenia informacji na potrzeby prowadzonych postępowań administracyjnych,
- ▶ Wojewódzką Komendę Policji w Krakowie, Wydział do spraw Przepływów Gospodarczych – w zakresie prowadzenia wspólnych kontroli ziemniaków,
- ▶ Wojewódzkie Inspektoraty Inspekcji Handlowej – w zakresie wymiany informacji o stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowościach,
- ▶ Wojewódzką Komendę Policji w Gorzowie Wielkopolskim – w zakresie zwalczania przestępczości dotyczącej zafałszowań żywności.

Zdjęcie: www.pexels.com

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2022 ROKU/ **Functioning of AFQI in 2022**

1. Nadzór głównego inspektora JHARS nad realizacją zadań/ The chief inspector supervision of tasks performance

1.1 Kontrola wewnętrzna/ Internal control

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS sprawowanego przez Głównego Inspektora, na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonują pracownicy GIJHARS działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są zarówno w trybie planowym na podstawie programów kontroli jak i doraźnym, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2022 r. przeprowadzono 6 planowych kontroli wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, w trybie zdalnym.

Tematyka planowej kontroli wewnętrznej dotyczyła oceny trybu postępowania i prawidłowości dokumentowania ustaleń kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków na etapie handlu detalicznego, poprawności wprowadzania danych do programu bazodanowego w zakresie kontroli świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, jak również sprawdzenie poprawności podstawy prawnej decyzji administracyjnych nakładających karę pieniężną wydanych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i innych ustaw.

Zakres planowej kontroli wewnętrznej obejmował następujące zagadnienia:

- ▶ organizacja, tryb postępowania i prawidłowość dokumentowania kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków na etapie handlu detalicznego,
- ▶ prawidłowość wprowadzania do programu bazodanowego danych dotyczących przeprowadzonych kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków na etapie handlu detalicznego,
- ▶ prawidłowość powołania podstawy prawnej decyzji administracyjnych wydanych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, nakładających karę pieniężną na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i innych ustaw.

Zgodnie z zasadami kontroli wewnętrznej podczas przeprowadzania czynności kontrolnych sprawdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS w wyniku poprzedniej planowej kontroli wewnętrznej.

Kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Wnioski z kontroli wykorzystano do zwiększenia nadzoru nad prawidłowością organizacji oraz dokumentowania kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, a także do zwiększenia nadzoru nad rzetelnością wprowadzanych danych do programu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia i nieprawidłowości, w celu wypracowania na przyszłość metod zapobiegających ich wystąpieniu.

1.2 Audyt wewnętrzny/ Internal audit

Audyt wewnętrzny jest działalnością obiektywną, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze. Ocena, dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w jednostce.

Zadania audytu w GIJHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego, spełniającego wymogi ustawy o finansach publicznych.

W 2022 r. audytor realizował zadania zgodnie z planem audytu PR AW-22 i było to zadanie o charakterze doradczym na potrzeby Kierownictwa, dotyczące analizy czasu trwania badań laboratoryjnych, na poszczególnych etapach badania, próbek pobranych w trakcie kontroli granicznych realizowanych przez inspektorów wojewódzkich inspektoratów JHARS w 2021 r.

Rozpoczęto również zadanie audytowe w obszarze przetwarzania danych osobowych – planowany termin zakończenia 2023 r.

Efekty przeprowadzenia zadań audytowych to: identyfikacja i analiza ryzyka ujętych w planie audytu obszarów przewidzianych do badań, zwiększenie efektywności i skuteczności kontroli zarządczej, propozycje usprawnienia procesów, a także uzyskanie informacji o czasie trwania analiz laboratoryjnych, na poszczególnych etapach badań, próbek pobranych w trakcie kontroli granicznych.

1.3 Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling

W 2022 r. do IJHARS wpłynęło 13 skarg, przy czym 9 dotyczyło sposobu wykonywania zadań przez wojewódzkich inspektorów JHARS i pracowników IJHARS, natomiast 4 skargi nie dotyczyły działalności IJHARS i zostały przekazane do innych organów, zgodnie z właściwością rzeczową. Cztery skargi rozpatrzone przez Głównego Inspektora JHARS uznano za zasadne, w związku z czym podjęto odpowiednie działania naprawcze i doskonalące. W 2022 r. do IJHARS nie wpłynął żaden wniosek.

1.4 Rozpatrywanie sygnałów od konsumentów/ Consumer's signals handling

W 2022 r. do organów IJHARS skierowano 408 sygnałów dotyczących kontrolowanych obszarów, w tym głównie obecności w obrocie artykułów rolno-spożywczych o niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (97,5% rozpatrzonych sygnałów).

Sygnały zgłoszone przez konsumentów rozpatrzone przez organy IJHARS dotyczyły:

- ▶ niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – 398 sygnałów, w tym:
  - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych kwestionowanej na etapie: produkcji (154 sygnały), obrotu detalicznego i hurtowego (183 sygnały), obrotu żywnością w gastronomii (34 sygnały), sprzedaży żywności na odległość (20 sygnałów),
  - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu jako produkty ekologiczne – 3 sygnały,
  - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu jako produkty posiadające chronioną nazwę pochodzenia – 2 sygnały,
  - prawidłowości klasyfikacji tusz w systemie EUROP – 2 sygnały,
- ▶ niewłaściwej jakości handlowej paszy dla zwierząt domowych – 9 sygnałów,
- ▶ zastrzeżeń w odniesieniu do materiałów do kontaktu z żywnością – 1 sygnał.

Zastrzeżenia do jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych najczęściej dotyczyły takich grup towarowych jak: przetwory mleczne (12,8% wszystkich sygnałów w tej kategorii), świeże owoce i warzywa (10,2%), mięso i przetwory mięsne (7,8%), wyroby piekarskie (7,5%), miód (6,5%), potrawy w gastronomii i cateringu (5,4%), wyroby cukiernicze (4,2%), przetwory owocowe i warzywne (4,0%), napoje alkoholowe (3,7%), ryby i ich przetwory (3,1%).

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, nieprawidłowości dotyczące skontrolowanych artykułów rolno-spożywczych potwierdzono w 33,3% zgłoszonych przypadków.

2. Działalność informacyjna/ Information and communication

Prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej jest ważnym elementem działalności IJHARS, kierowanej zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Rozpowszechnianie informacji jest wielopłaszczyznowe i odbywa się przede wszystkim poprzez współpracę z mediami, działalność prasową i wydawniczą oraz komunikację wewnętrzną.

Mając na celu wykreowanie własnej, aktywnej i rzetelnej polityki informacyjnej, IJHARS stara się dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, którymi są zarówno pracownicy IJHARS, jak i osoby z zewnątrz. Relacje z ważnych spotkań, w których uczestniczyli pracownicy IJHARS publikowane były na stronie www.gov.pl/web/ijhars oraz w artykułach w biuletynie Wiedza i Jakość.

2.1 Strona internetowa IJHARS/ Website of AFQI

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.gov.pl/web/ijhars. Na stronie zamieszczane były między innymi informacje obejmujące:

- ▶ informacje o bieżących działaniach Inspekcji,
- ▶ informacje o aktualnych wynikach kontroli,
- ▶ wykaz obowiązujących aktów prawnych,
- ▶ wzory formularzy i wniosków,
- ▶ informacje dotyczące współpracy z innymi organizacjami.

2.2 Współpraca z mediami/ Cooperation with the media

Priorytetem współpracy jest bieżące informowanie mediów na temat działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji dotyczących przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywano poprzez:

- ▶ mailingi do prasy (do wszystkich zainteresowanych dziennikarzy),

- ▶ wywiady z przedstawicielami IJHARS,
- ▶ opracowywanie komentarzy i opinii przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ opracowywanie artykułów w porozumieniu z zainteresowanymi redakcjami, po uzgodnieniu tematu i zakresu opracowania,
- ▶ przekazywanie biuletynu „Wiedza i Jakość” w wersji PDF mediom i zachęcanie do przedruku artykułów opracowywanych przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ przekazywanie „Sprawozdania rocznego z działalności Inspekcji IJHARS”.

W 2022 r. przeprowadzono comiesięczne analizy publikacji prasowych.

W 2022 r. IJHARS współpracowała z następującymi mediami:

- ▶ stacje telewizyjne (TVP 1, TVP Info, TVP 3, TVN, Telewizja Trwam),
- ▶ stacje radiowe (PR Program 1 Trójka, Polskie Radio, Program 4, Radio Pomorza i Kujaw Bydgoszcz, Radio Zet),
- ▶ prasa ogólnopolska (Dziennik Gazeta Prawna, Express Ilustrowany, Fakt, Fakt za miastem, Gazeta Polska Codzienna, Gazeta Wyborcza, Gość Niedzielny, Nasz Dziennik, Nie, Rewia, Rzeczpospolita, Wprost),
- ▶ prasa lokalna (Dziennik Bałtycki, Dziennik Elbląski, Dziennik Łódzki, Dziennik Zachodni, Echo Dnia Podkarpackie, Echo Dnia Radomskie, Echo Dnia Świętokrzyskie, Express Bydgoski, Gazeta Kołobrzeska, Gazeta Krakowska, Gazeta Lubuska, Gazeta Olsztyńska, Gazeta Pomorska, Gazeta Sołecka, Gazeta Wrocławska, Gazeta Współczesna, Głos Koszaliński, Głos Pomorza, Głos Skierniewic i okolic, Głos Szczeciński, Głos Wielkopolski, Kronika Tygodnia, Kurier Lubelski, Kurier Poranny, Nowa Trybuna Opolska, Nowy Kurier Mławski, Nowiny, Nowiny Jeleniogórskie, Nowości Dziennik Toruński, Polska Metropolia Warszawska, Super Tydzień Chełmski, Zielony Sztandar, Życie Podkarpackie),
- ▶ wydawnictwa branżowe (Analityka, Bilans Dodatni, Farmer, Food Forum, Food-Lex, Forum Mleczarskie Handel, Gazeta Podatkowa, Gospodarka Mięsna, Hodowcy

Bydła, Holistic Health, Jagodnik, Kierunek Spożywczy, Mistrz Branży, Namiary na Morze i Handel, Nowoczesna Uprawa, Poradnik Handlowca, Piwowar, Przedsiębiorca Rolny, Przegląd Gastronomiczny, Przegląd Piekarski i Cukierniczy, Przemysł Spożywczy, Rolnicze ABC, Rynki Alkoholowe, Rzeźnik Polski, Sad – Miesięcznik Praktycznego Sadownictwa, Sad Nowoczesny, Top Agrar Polska, Tygodnik Poradnik Rolniczy, Warzywa, Wieści Rolnicze),
 ► portale internetowe: Agro News, Facebook, FoodFakty, gazeta.pl, Interia, Onet, Portal Spożywczy, Wirtualna Polska.

Główne tematy poruszane w mediach:

- jakość handlowa:
  - polskiej żywności,
  - produktów ekologicznych,
  - mięsa i jego przetworów,
  - świeżych owoców i warzyw,
  - żywności w obrocie detalicznym,
  - serów,
  - piwa,
- zmiany w przepisach o rolnictwie ekologicznym,
- produkcja ekologiczna,
- zmiany w prawie,
- analiza wyroków sądu,
- nowa ustawa winiarska,
- znakowanie żywności,
- fałszowanie żywności,
- produkty tradycyjne i regionalne,
- paszportyzacja polskiej żywności,
- zboże z Ukrainy,
- Polska Wódka,
- uprawy chmielu,
- klasyfikacja tusz wołowych,
- pasze dla zwierząt,
- nadzwyczajna pomoc dla producentów jabłek.

Ponadto wydarzenia takie jak IX edycja Ogólnopolskiego Konkursu Pszczelarz Roku oraz FoodFakty Summit 2022 zostały objęte patronatem Głównego Inspektora JHARS.

2.3 Biuletyn Wiedza i Jakość/ „The Knowledge and Quality” Bulletin

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami, jak i pracownikami, służy wydawany od 2005 r. biuletyn informacyjny Wiedza i Jakość. Głównym celem tej

publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowisk sektora rolno-spożywczego o aktualnych, a także systematycznych działaniach GIJHARS, WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS.

W 2022 r. ukazały się 4 numery biuletynu, które zostały rozesłane do wszystkich WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS, a także do mediów i przedstawicieli: środowisk naukowych (uniwersytety i akademie rolnicze), ARiMR, MRiRW, GIS, GIW, KOWR, UOKiK, PIORIN, związków i stowarzyszeń branżowych.

Biuletyn Wiedza i Jakość dostępny jest również na stronie internetowej IJHARS, dzięki czemu dociera do szerokiej grupy odbiorców.

2.4 Sprawozdanie Roczne z działalności IJHARS/ Annual Report of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI)

Sprawozdanie Roczne z działalności IJHARS jest regularnie publikowane od 2003 r., prezentując w sposób szczegółowy działania, jakie podjęła IJHARS w określonym czasie. Publikacja z roku 2023 stanowi podsumowanie realizacji zadań ustawowych poprzez zamieszczanie informacji o wynikach pracy Inspekcji w 2022 r. Mając na względzie interes społeczny oraz zasadę jawności i przejrzystości działania organów władzy publicznej, treść Sprawozdania Roczego z działalności IJHARS jest rozpowszechniana od 2006 r. za pośrednictwem strony internetowej IJHARS.

2.5 Polityka informacyjna/ Information policy

Ważnym elementem pozakontrolnym z zakresu działalności IJHARS jest propagowanie wiedzy dotyczącej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do konsumentów, jak i przedstawicieli branż, stowarzyszeń oraz producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego. Celem działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych jest wzmocnienie pozytywnego wizerunku Inspekcji (budowanie długotrwałych relacji z mediami, inicjowanie spotkań z mediami, uczestniczenie w spotkaniach branżowych i naukowych), edukowanie producentów oraz konsumentów.

Zdjęcie: pixabay.com

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2023 ROKU/ Course of actions for 2023

Rok 2023 będzie dwudziestym pierwszym rokiem działalności IJHARS, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Jednocześnie będzie to pierwszy pełny rok działalności, w którym pracownicy IJHARS będą korzystali z nowych uprawnień kontrolnych uzyskanych wraz ze zmianą ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o ochronie roślin przed agrofagami. Pracownicy Inspekcji będą mieli możliwość nabycia anonimowo artykułu rolno-spożywczego w ramach „zakupu kontrolnego”. To rozwiązanie wprowadzone do polskiego porządku prawnego daje IJHARS możliwość wykorzystania do celów urzędowej kontroli próbek zamówionych od podmiotów, bez konieczności ujawniania się pracowników Inspekcji do czasu otrzymania zamówienia. Tego rodzaju uprawnienie będzie nowym narzędziem stosowanym przez inspektorów w przypadku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oferowanych konsumentom między innymi w gastronomii lub przy sprzedaży na odległość (na przykład przez Internet).

Ponadto pracownicy IJHARS w ramach nowych uprawnień kontrolnych będą mogli między innymi:

- ▶ utrwalić obraz kontrolowanego artykułu rolno-spożywczego przy użyciu urządzeń rejestrujących obraz,
- ▶ zwrócić się o pomoc do Policji lub straży gminnej (miejskiej), jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że w toku kontroli natrafia na opór, który utrudni lub uniemożliwi przeprowadzenie kontroli,
- ▶ wydawać decyzje administracyjne w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w ramach kontroli prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Rok 2023 r. to również pierwszy rok prowadzenia centralnego rejestru podmiotów działających na rynku artykułów rolno-spożywczych i rejestru rzeczoznawców. Od 2023 r. przepisy znowelizowanej ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zobowiązały Głównego Inspektora JHARS do prowadzenia centralnego rejestru podmiotów działających na rynku artykułów rolno-spożywczych w formie elektronicznej przy użyciu systemu teleinformatycznego. Elektronicz-

nie przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego GIJHARS ma być prowadzony również rejestr rzeczoznawców według rodzaju posiadanych uprawnień. Dane do rejestru rzeczoznawców będzie wprowadzał wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rzeczoznawcy, a w przypadku osób niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – wojewódzki inspektor właściwy dla województwa mazowieckiego.

Do głównych kierunków działania IJHARS w 2023 r. należy zaliczyć:

- ▶ realizację zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli na 2023 r., obejmujących zadania wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz z innych ustaw, w których określone zostały kompetencje Inspekcji,
- ▶ realizację pozaplanowych działań kontrolnych związanych między innymi z działaniem punktu kontaktowego ds. oszustw żywnościowych i zgłoszeniami z systemu iRASFF oraz pozostałymi zewnętrznymi sygnałami dotyczącymi niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zwiększenie możliwości analitycznych laboratoriów GIJHARS,
- ▶ wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym oraz nadzoru nad produkcją ekologiczną,
- ▶ wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS,
- ▶ kontynuację aktywności IJHARS na forum międzynarodowym.

Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan

Roczny ramowy plan kontroli na 2023 r. obejmuje zarówno zadania wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, jak i innych ustaw, w których określone zostały kompetencje IJHARS.

Tematy kontroli planowych ustalono na podstawie analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa. Działania kontrole będą ukierunkowane na wykrywanie nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej, zafałszowań

i oszustw. Będą obejmowały wszystkie aspekty jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (cechy organoleptyczne, parametry fizykochemiczne i oznakowanie) albo wybrane elementy jak np. oznakowanie. Kontrole będą prowadzone na różnych etapach łańcucha żywnościowego u producentów, w sklepach, w placówkach gastronomicznych – w zależności od asortymentu żywności wytypowanej do kontroli.

Poszczególne kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w zależności od etapu kontroli będą uwzględniały również:

- ▶ produkty oznaczone znakiem jakości „Poznaj Dobrą Żywność”,
- ▶ wyroby wprowadzane do obrotu w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD),
- ▶ wyroby oferowane do sprzedaży luzem, pod kątem sprawdzenia czy posiadają oznakowanie na opakowaniu zbiorczym lub w towarzyszącej dokumentacji pozwalające na identyfikację partii i właściwe oznakowanie towaru na etapie sprzedaży detalicznej,
- ▶ kontrolę znakowania artykułów rolno-spożywczych z uwzględnieniem prawidłowości podawania zarówno informacji obowiązkowych (w tym pochodzenia świeżych owoców i warzyw w handlu detalicznym), jak i dobrowolnych odnoszących się do sposobu produkcji lub dodatkowej deklaracji „Produkt polski” czy wolne od GMO,
- ▶ sprawdzenie czy oznakowanie wyrobów konwencjonalnych nie sugeruje, że są to produkty ekologiczne lub posiadające oznaczenia ChNP, ChOG lub GTS,
- ▶ kontrolę oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów genetycznie zmodyfikowanych oraz genetycznie zmodyfikowanej żywności,
- ▶ sprawdzenie czy u kontrolowanych producentów występuje zjawisko „podwójnej jakości” żywności (tj. czy produkty tej samej marki i w takim samym opakowaniu oferowane konsumentom na wspólnym rynku UE, różnią się cechami jakościowymi).

IJHARS będzie wykonywała także zadania, których obowiązek realizacji wynika bezpośrednio z przepisów określających jej kompetencje, dotyczące między innymi: certyfikacji chmielu i produktów chmielowych, klasyfikacji EUROP, nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (rolnictwo ekologiczne oraz produkty posiadające zarejestrowane nazwy ChNP, ChOG lub GTS), nadzoru nad wykony-

waniem czynności przez rzeczoznawców (ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw, pobieranie próbek różnych artykułów rolno-spożywczych).

Działania kontrolne w 2023 r. będą również obejmowały:

- ▶ kontrole importowanych artykułów rolno-spożywczych, których wykaz określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej oraz kontrole importowanych i eksportowanych świeżych owoców i warzyw, dla których określone zostały normy handlowe UE,
- ▶ nadzór nad prawidłowym wprowadzaniem do obrotu i znakowaniem materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ▶ kontrolę pasz dla zwierząt domowych w detalu,
- ▶ czynności podejmowane na wniosek przedsiębiorców, między innymi certyfikację wina z określonego rocznika i/lub wina z określonej odmiany winorośli czy ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Realizacja pozaplanowych zadań kontrolnych Inspekcji/ Implementation of ad hoc control tasks

Niezależnie od kontroli planowych IJHARS będzie na bieżąco realizowała kontrole doraźne w przypadku zgłaszanych sygnałów o nieprawidłowościach w zakresie jakości handlowej, przekazywane przez krajowe i zagraniczne organy kontroli żywności, organizacje zainteresowane podnoszeniem jakości żywności w Polsce oraz sygnały zgłaszane przez konsumentów.

W 2023 r. kontynuowana będzie współpraca z organami urzędowej kontroli w Polsce i z organami ścigania w zakresie wykrywania i zwalczania oszustw żywnościowych oraz współpraca z Komisją Europejską oraz innymi Państwami Członkowskimi w zakresie powiadomień wymienianych za pomocą systemu iRASFF.

Organy IJHARS będą zaangażowane w prace legislacyjne związane z wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego pojęcia oszustwa żywnościowego oraz przyznaniem IJHARS narzędzi w zakresie kontroli informacji przekazywanych konsumentom poza oznakowaniem (etykietą produktu – w folderach reklamowych, ulotkach czy na stronach internetowych).

Działalność laboratoriów GIJHARS/ Activites of AFQI laboratories

W 2023 r. priorytetem działania laboratoriów GIJHARS będzie:

- ▶ potwierdzenie kompetencji poprzez przeprowadzenie audytów przez niezależne jednostki, na zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących,
- ▶ nadzorowanie działalności bazy laboratoryjnej GIJHARS,
- ▶ wdrażanie specjalistycznych metodyk badawczych z ukierunkowaniem na zafałszowania artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ ujednolicanie dokumentacji funkcjonującego systemu zarządzania,
- ▶ uczestnictwo w szkoleniach zewnętrznych oraz wewnętrznych, w celu podnoszenia kwalifikacji pracowników laboratoriów GIJHARS,
- ▶ nadzór nad realizacją zadań wynikających ze współpracy z KOWR i ARIiMR,
- ▶ współpraca z jednostkami i instytucjami prowadzącymi działalność badawczą w celu rozwiązywania pojawiających się problemów analitycznych, a także podejmowanie działań mających na celu wdrażanie nowych metod badawczych pozwalających na wykrywanie zafałszowań produktów spożywczych,
- ▶ uczestnictwo poszczególnych laboratoriów GIJHARS w badaniach międzylaboratoryjnych i badaniach biegłości,
- ▶ udział w pracach zespołu zadaniowego Krajowego Planu Odbudowy,
- ▶ kontynuacja współpracy przy Grupie Roboczej IHC (Międzynarodowa Komisja do spraw Miodu) w zakresie badań miodu,
- ▶ udział w pracach Grupy Ekspertów KE do spraw analiz mięsa drobiowego,
- ▶ realizacja zadań laboratorium referencyjnego w zakresie określonym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającym szczegółowe przepisy wyko-

nawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego.

Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym i nadzoru na produkcję ekologiczną/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming and supervision of the organic production

W związku z wprowadzeniem nowych przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i produkcji ekologicznej, w 2023 r. będą kontynuowane intensywne prace wdrożeniowe, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie systemu kontroli w tym obszarze. Do lipca 2023 r. planowane jest przeprowadzenie postępowań administracyjnych w celu wydania decyzji jednostkom certyfikującym w zakresie posiadanych przez nie upoważnień do przeprowadzania kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych w zakresie rolnictwa ekologicznego.

W 2023 r., działania IJHARS w zakresie rolnictwa ekologicznego i produkcji ekologicznej, będą w szczególności ukierunkowane na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych (w tym handlu za pośrednictwem Internetu), które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów ekologicznych.

W 2023 r. IJHARS zakłada wzmocnienie działań w zakresie:

- ▶ ochrony oznaczeń ekologicznych (poprzez eliminowanie znakowania produktów nieekologicznych terminami takimi jak eko, bio, sugerującymi ekologiczną metodę produkcji),
- ▶ nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (audyty, kontrole sprawdzające u producentów).

Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG

W 2023 r. działania IJHARS w zakresie systemu ChNP, ChOG, GTS będą skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów posiadających chronione nazwy.

IJHARS będzie prowadził prace wynikające z planowanej do przyjęcia w 2023 r. ustawy o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych.

Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Spośród działań do realizacji w 2023 r. w ramach współpracy międzynarodowej, należy wymienić zadania mające na celu między innymi:

- ▶ utrzymanie wysokiej aktywności przedstawicieli Polski, w tym pracowników GIJHARS, na forach organizacji międzynarodowych działających w sferze standaryzacji wymagań dla artykułów rolno-spożywczych oraz uczciwych praktyk w handlu żywnością,
- ▶ zapewnienie udziału w spotkaniach i pracach Komitetów KKŻ FAO/WHO, Grupy Roboczej Rady UE do spraw

Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy, Grupy Roboczej EKG/ONZ do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych oraz w innych spotkaniach na szczeblu międzynarodowym związanych z zakresem kompetencji IJHARS, w tym podwyższenie wartości merytorycznej komentarzy Polski, przygotowywanych w ramach opiniowania projektów norm organizacji międzynarodowych w celu zwiększenia ich skuteczności,

- ▶ podnoszenie świadomości na temat znaczenia i skutków przyjmowania przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO światowych norm dla produktów rolno-spożywczych,
- ▶ kontynuację rozpowszechniania informacji na temat KKŻ FAO/WHO i jej prac, w tym stałą współpracę z prasą branżową w zakresie publikacji artykułów na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO oraz innymi partnerami.

Zdjęcie: Pixabay.com

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Voivodeship Inspectorates of Agricultural and Food Quality

Dolnośląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (71) 346-08-84
faks (71) 343-75-28
wiwroclaw@ijhars.gov.pl

Oddział Żarska Wieś

59-900 Zgorzelec 1
tel. (75) 771-97-37

Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (52) 322-87-10
faks (52) 322-47-26
wibydgoszcz@ijhars.gov.pl

Lubelski Wojewódzki Inspektorat

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (81) 532-06-15
faks (81) 532-23-59
wi_lublin@ijhars.gov.pl

Oddział Biała Podlaska

ul. Brzeska 41
21-500 Biała Podlaska
tel./faks (83) 343-85-54, 343-33-30
bp@wijhars.lublin.pl

Oddział Hrubieszów

ul. Nowa 106
22-500 Hrubieszów
tel. 730-227-620, 792-046-859

Lubuski Wojewódzki Inspektorat

ul. Bohaterów Westerplatte 11
65-034 Zielona Góra
tel./faks (68) 325-30-62
wizielonagora@ijhars.gov.pl

Zamiejscowy Wydział Kontroli

ul. Bohaterów Westerplatte 47
69-110 Rzepin
tel./faks (95) 759-64-35
wirzepin@ijhars.gov.pl

Łódzki Wojewódzki Inspektorat

ul. Rewolucji 1905 r. 59
90-216 Łódź
tel./faks (42) 636-62-40
wilodz@ijhars.gov.pl

Małopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ujastek 7
31-752 Kraków
tel. (12) 448-11-02
faks (12) 448-11-05
wi_krakow@ijhars.gov.pl

Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat

ul. Marszałkowska 115
00-102 Warszawa
tel. (22) 654-01-80
faks (22) 654-01-81
wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Opolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wrocławska 170
45-835 Opole
tel./faks (77) 454-31-18
wiopole@ijhars.gov.pl

Podkarpacki Wojewódzki Inspektorat

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel. (17) 853-34-38
faks(17) 852-20-51
wi_rzeszow@ijhars.gov.pl

Podlaski Wojewódzki Inspektorat

ul. Antoniukowska 11
15-740 Białystok
tel. (85) 747-97-40
tel./faks (85) 747-97-49
wibialystok@ijhars.gov.pl

Punkt graniczny:

Bobrowniki, Kuźnica Białostocka
(praca na wezwanie)

Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Polska 15
81-339 Gdynia
tel. (58) 660-55-30
faks (58) 660-55-55
wigdansk@ijhars.gov.pl

Śląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-082 Katowice
tel. (32) 351-11-61
faks (32) 351-11-63
wi_katowice@ijhars.gov.pl

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektorat

Al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce
tel. 41 362 69 64
faks 41 362 64 10
wi_kielce@ijhars.gov.pl

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektorat

ul. Szarych Szeregów 7
10-079 Olsztyn
tel. (89) 535-90-48, 527-44-64
faks (89) 521-33-25
wiolsztyn@ijhars.gov.pl

Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26
61-863 Poznań
tel. (61) 851-03-45
faks (61) 851-03-46
wipoznan@ijhars.gov.pl

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana Matejki 6b/211
71-615 Szczecin
tel. 91 819 25 00
faks 91 81 92 500 wew. 225
dyr_wijhars@szczecin.uw.gov.pl

Laboratoria

Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Laboratories of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality

---

Laboratorium w Poznaniu

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 370
ul. Reymonta 11/13
60-791 Poznań
tel. (61) 867-90-34
faks (61) 867-90-19
labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium w Białymstoku

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 705
ul. Ogrodowa 10
15-027 Białystok
tel. (85) 653-78-55/50
faks (85) 653-78-60
labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium w Gdyni

Certyfikat akredytacji PCA nr 285
Al. Marszałka Piłsudskiego 8/12
81-378 Gdynia
tel. (58) 660-75-20
faks (58) 661-68-14
labgdynia@ijhars.gov.pl

Laboratorium w Kielcach

Certyfikat akredytacji PCA nr 704
ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (41) 362-69-65
faks (41) 332-70-85
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium w Lublinie

Certyfikat akredytacji PCA nr 775
ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel./faks (81) 743-81-01
tel./faks (81) 534-21-20
lablublin@ijhars.gov.pl

Laboratorium w Olsztynie

Certyfikat akredytacji PCA nr 433
ul. Poprzeczna 19
10-282 Olsztyn
tel. 532-080-592
labolsztyn@ijhars.gov.pl

Laboratorium w Warszawie

Certyfikat akredytacji PCA nr 592
ul. H. Sienkiewicza 3
00-015 Warszawa
tel. (22) 657-15-15, 22 657-14-22
labwarszawa@ijhars.gov.pl

IJHARS